

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (0.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Döntés küszöbén.

Budapest, október 4.

(v.) Beszéljünk hát a jövődőről. De nem vaktában jósolgatva, hanem számitásba véve a multat s a jelenkor tapasztalatait. A jövődőről beszélve, természetesen, hogy a kiegyezést értjük. Mert ennek a jövődjöje egyszersmind magunk jövődjöjét s az egész monarchiát jelenti. Tovább szinylődünk-e tehetetlenül szemlélve gazdasági erőnk állandó sorvadását, avagy beáll-e valahára a gazdasági erőgyűjtésnek régóta áhitott korszaka: ezt a végzetesen fontos kérdést a kiegyezés fogja eldönteni. Ha ugyanis lesz kiegyezés. Mert az is megeshetik, hogy nem lesz. Akkor aztán ez a létre nem jött kiegyezés fogja hazánk sorsát hosszú időre meghatározni. Mindkét esetben a monarchia további sorsának alakulása is döntő sulyu lesz a most még lebegő kérdés egyik vagy másik irányban való eldölte. Mi elképzelhetünk egy erős monarchiát külön vámerülettel s elképzelhetünk viszont olyan monarchiát is, mely vaskalapos csőkönyösséggel ragaszkodik a gazdasági közösséghez, ha szinte megörlődnek tőle a hatalmi állás természetes alapjai. Ha a gazdasági különválás a Lajta mindkét partján megte-remti az anyagi jólét feltételeit s e mellett az osztrák kormányzatot megszabadítja a Magyarországgal való állandó surlódás erőfogyasztó munkájától s állambomlasztógondjaitól, úgy hogy egész energiájával Ausztria belső szilárdításához foghasson: az ilyen különválás hasznára válhatna a monarchia nagyhatalmi érdekeinek is. Ellenben, ha a gazdasági közösséget önmagáért tartják fenn, nem pedig mint egyik eszközt a két állam anyagi jólétének, akkor könnyen elpusztulhat a kecske is, a káposzta is, — tönkremenvén a gazdasági élet szabad moz-

gásának hijján a két állam egyike vagy esetleg mindketteje, a két sorvadásos államszervezet összeroskadván a nagyhatalmi állással járó terhek sulya alatt.

Ezt előrebocsátva, önkéntelenül is beleütközünk abba a kérdésbe, milyennek kellene hát lennie ama kiegyezésnek, amelyet az osztrák parlament hajlandó lenne minden mellétekintet nélkül megszavazni? Erre csakis egy felelet van: bármiféle kiegyezést hoz bármiféle osztrák kormány a Reichsrath elé, az osztrák nemzetiségek nem az elébük tett munkálat tartalmát fogják megbírálni, hanem azon lesznek, hogy élve a kedvező alkalommal, egymás rovására mennél több politikai engedményt zsaroljanak ki a kormányból. Hozzon bár Koerber, vagy akárki más nyolcvan percentes magyar kvótát, rettentő magasságu iparvámokat és nevetésesen alacsony gabonavámokat, tehát olyan kiegyezést, amelyre a legkapzsiabb osztrák fantázia még álmában sem mer ma gondolni: úgy a németiség, mint a szláv tábor kést fog a kormány torkának szegezni és szavazataért az ellenfél politikai megsemmisítését fogja ellenértékül követelni. A németiség megszavaz minden kiegyezést, ha megkapja a német államnyelv következetes érvényesítését az egész vonalon, a csehek viszont elvetnek minden kiegyezést, ha nem adják meg nekik nyelvük hivatalos nyelvvé emelését legalább a belső közzszoigalomban, a csehországi tartománygyűlésnek a korlátlan vetőjoggal fölruházott nemzeti kuriákat és mindama követeléseiket, melyek összshatásukban a ma még legalább névleg egységes osztrák államnak federalisztikus szétbomlását jelentenék. Imhol a jövődö miként alakulásának magva, Ausztriában a kiegyezés nem öncél többé, hanem az egymással élet-

halálharcot vivó nemzetiségi ellentétek csatateré. A csataternek pedig a fátuma az, hogy bármelyik fél győz rajta, de ő maga elpusztul.

Az a magyar törvény, amelylyel Széll Kálmán az ischli klauzulát elseperte, azt a becses alapelveit állítja fel, hogy a legközelebbi osztrák-magyar kiegyezésnek, mely a jövő év végéig hozandó létre, Ausztriában alkotmányos uton kell életbe hivatnia. Tehát vámszövetségnek kell létrejönnie, amint azt a hatvanhetes kiegyezés megszabja, nem pedig a magyar nemzet örendelkezési joga alapján egyoldalú intézkedéssel fenntartott vámközöségi állapotnak. A hatvanhetes kiegyezés a vámszövetséget a két állam törvényhozásának egybehangzó akaratától teszi függővé. Az osztrák alkotmányban kiegészítő eszközül szereplő hirhadt tizennegyedik szakaszt Deák Ferenc is jól ismerte; de vámszövetség kötésénél az osztrák parlament szavazatát kötötte ki világosan és határozottan, ezzel egyszersmind kirekesztvén a rendeleti uton való oktrojálás lehetőségét. A Bánffy-Badeni-féle kiegyezés minden gazdasági egyezkedésénél létre is jött a két országgyűlés egybehangzó akaratának alkotmányos megnyilatkozása. Ám e három évtized során annyira felhalmozódott Ausztriában a nemzetiségi feszültség és oly magas hőfokra hágott a németek és szlávok kölcsönös gyűlölködése, hogy Badeni alatt az osztrák belháboru emésztő lángja már a kiegyezés területére is átharapódzott. Akkor alakult át a gazdasági kiegyezés öncélból csatateré s azóta állandóan ezen a harcmezőn folyik az osztrák nemzetiségek vad dulakodása. Magyarországnak akkor jogában állott volna, hogy a hatvanhetedik alapszerződés betűjére hivatkozva kivonuljon a vámközöségből s fel-

TÁRCA

Tompa Mihályról.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Az eperjesi Széchenyi-kör Tompa-ünnepélyén elmondja:

Berzeviczy Albert.

Eperjest minden időben szerették a muzsák. A körülötte összehalmozódó természeti jelenségek változatos szépsége, homályos ösidőkben elveszt multja, regényes monadák alakjaival népes környéke ide vonzották mindig az elmélyedni szerető elmét, a szárnyalni szerető képzeletet. A muzsák szolgálata a tudomány művelése s a tanítás terén már négy évszázad előtt vette itt kezdetét; iskoláért, szellemi javakért nehez küzdelmek folytak itt és vér festette Eperjes piacát; a mult században e város iskoláiból oly férfiak kerültek ki, akik vezető szerepet vittek szellemi életünkben s mikor visszahódított nyelvünk művelésével együtt nemzeti költészetünk hatalmas lendületet kezdett venni s első visszhangját keltette ott is, ahol addig nem magyar szó volt az uralkodó, a jó szerenese egyszerre három költőt hozott városunkba, hogy itt-idezősüknék, barátságuknak, mely őket összehozta s e hely vonzó bájai iránti csodálatuknak örökbecsű emléket hagyják nekünk hátra; oly emléket, mely táplálója volt és táplálója lesz itt mindig a hazai költészet lelkes szeretetének.

A három költő találkozásait városunkban hármuk közül annak köszönhetjük, akinek a hírnövből legkevesebb jutott: Kerényi, eredetileg Christmann Frigyes eperjesi származású fiatal poétának (írói nevén Vidor Pál), akit költőtársai jobban becsültek meg, mint az egy-

koru kritika és az utána jövő kor. Gyöngéd költői lelket nemcsak a csapongó szerelem tudta hullámzásba hozni, átértézte az a nemzeti fájdalomait, örömeit és rajongását is; ámde oly korban, amely legnagyobb lantosaink dalát hallhatta, azok ajkán csüngött, oly nyelven, amely nem volt gyermekkorának nyelve, Kerényit költői működése nem emelhetette az első sorába. Ez a tapasztalás is hozzájárult azokhoz a családokhoz, melyek a boldogtalant más világországba s végül a tébolyba kergették; Eperjesnek azok a szépei, kikről az ő dalai zengtek, ma már aligha vannak az élők sorában, de a félreismeret dalnok emléket kegyeletesen őrizi és igyekezett megörökíteni Körünk.

Összinte barátság vonzotta Kerényihez Petőfit és kétségkívül ez a barátság volt utmutatója Eperjesre. A hatalmas tisztók, mely a nagy nemzeti küzdelem lángbaborult egén végigtutott, első, még nyájás sugarainak egyikét erre a városra lövelte. A város közönsége, különösen a fiatal-ság lelkesedéssel fogadta a költőt, kinek ifju homlokát akkor még az első babér övezte. De Petőfi is megszerette Eperjest, ahol saját vallo-mása szerint, "boldog órákat töltött", ahol "első pillanatban otthon volt", amelyet "életteljes fiatal menyecské"-vel hasonlított össze s melynek vidéke a tavasz első bájában mély benyomást tett lelkére s a gyönyör hangjain szálaltatta meg lantját.

Az 1845 tavaszán történt baráti találkozás harmadik részese Tompa Mihály volt. Ő, a szegény theológus és házinevelő, ki 1844 nyarán a bártfai fürdőben keresett tudást gyöngülő egészségére, ugyanazon év őszén került tanítványaival, a Péchy Tamás fiaival Eperjesre s miután már előbb levelezésben állott Petőfivel és itt összehatározott Kerényivel, mint már akkor ismert költő, méltán esatlakozott ahhoz az össze-jövetelhez, melyről Petőfi azt írta, hogy fölötté "fenn az égbén, örömkönnöket sir Csokonai", s

melyet ő maga, Tompa, később „Barátim emléke” című költeményében a rajongó visszaemlékezés hangján énekel meg.

Hogy Tompa eperjesi és sárosmegyei időzése költőileg termékeny volt, azt sok helyivonatkozású költeménye is igazolja; a vidékbeli népre-gyeknek majdnem valamennyijével találkoznak művei között: megénekelte a szinylipőci „kő-asszony”-t, a Péchufalu melletti „oltárkövet”, „Eperjes” cím alatt a Vak Béla mondáját s a borkuti forrás földfedezését; a Poprád-parti „Hegyeskő” történetét; „András polgár” című kis humoros költői elbeszélése is Eperjesen játszik a Booskay idejében. De legjelesebb itt irt költeménye, melyre a három barátunk egy költői versenye szolgáltatja az alkalmat és a tárgyat: „Az erdei lak”-ról szóló, egy e maga nemében páratlanul álló természetfestés, melylyel bebizonyította Tompa, hogy fantáziájának varázslámpája a legerényebb zugban a költőiségnek egész világát tudja életre kelteni.

Néhai érdemes, veterán tagtársunk s a három költőnek már szintén utánuk költözött közös kedves barátja, Irányi István (Dániel testvére) elbeszélte nekünk, hogy bukkantak rá sétaközben a Szent László-hegy oldalában arra a rejtett erdei házikóra, amely a versenyhez az eszmét adta, miképp határozták el nyomban, hogy versenyre fognak kelni, s hogyan ítélte oda ő, Irányi, mint föl-kért pályabíró a pálmát a költői feladat legjobb megoldójának: Tompának. Maga a költő már említett későbbi megemlékezésében, az erdei lak-ról mint „elpusztult”-ról, tehát mint tényleg léte-zetről beszél, de műveihöz irt egyik jegyzetében mégis tagadásba vonja, mintha az a házikó és az a hely, úgy amint leírta, valóban létezett volna. Bármint legyen, kétségtelen, hogy ez a gyönyörű költemény itt keletkezett, itteni benyo-mások és hangulatok szülték, melyek egyszerre termékenyítették meg három költő teremő kép-

állítsa a saját vámsorompóit. Ezzel a jogával akkor nem kívánt élni, de nem mulasztotta el a fontos jogának határozott fenntartását és világosabb kidomborítását. Országgyűlésünk törvényben mondta ki, hogy a másik állam törvényhozási akaratának nyilvánulása nem állván be, mi belépünk a külön vámterület államjogi állapotába s független rendelkezési jogunkkal egyoldalúan fenntartjuk a vámközösség állapotát mindaddig, amíg Ausztria a viszonyoságot meg nem sérti. Nagylelkűek voltunk hát s hagyományos gallérságunkkal elutasítottuk magunktól a gazdasági különválás kínáló alkalmát, hogy időt engedjünk Ausztriának az állami életét végzetes mértékben feldúló viszálykodások elsimítására. A Széll Kálmán törvénye e téren még egy lépéssel tovább ment. Biztosította a monarchia számára a gazdasági együttmaradást teljes hét esztendőre, de kikötötte, hogy ez időn belül alkotmányos uton vámszövetésnek kell létrejönnie. Széll Kálmán tehát időhatárt szabott az osztrák villongások miatt támadt labilis állapotnak. Az ő törvénye mintegy felszólítást intézett Ausztria népeihez, hogy béküljenek meg egymással kellő időben, mert Magyarországnak semmi kedve, hogy az ő perpatvaraik miatt egész gazdasági életére és s föld között lógjon, mint a Mahomed koporsója. S hogy ez a terminus nem holmi elméleti intelem akart lenni, hanem Magyarország elszánt akaratából fakadt, annak a bizonyítására Széll Kálmán a legerősebb szankciót biggyeszttette e felszólítás mögé: biztosította ugyanis a nemzetközi szerződések határidejének a vámközösséggel egyidőben való lejáratát s ezzel Magyarországnak a kritikus időben teljes cselekvési szabadságát.

S ha kérdezzük, mennyi foganatja volt Ausztriában a magyar részről jött szigorú és ünnepélyes admoníciónak, akkor azt kell mondanunk, hogy falra borsót hánytunk véle s nagylelkű lojalitásunk teljesen kárba veszett. Ausztriában az egymással farkasszemét néző két tábor ma még sokkal dühösebben fenekedik a kiegyezés ellen, mint Badeni és Thun idejében. Németek és szlávok ismét kések lángba borítani a megszokott csatamezőt: a kiegyezést. Obstrukcióval, késhegyig menő harccal fenyeget mind a két tábor. A németek megölik a kiegyezést, ha Koerber a szlávoknak enged; a szlávok ugyanezt

cselekszik, ha a kormány a németiség felé hajlik. Ilyenek Ausztriában a kilátások.

S e helyzet közepette folyik a magyar és az osztrák kabinet közt a kiegyezés körül a legviharosabb tusa. A múlt héten már úgy volt, hogy a tárgyalások fonaia kettészakad. Valahogy mégis megmentettük még a meg egyezés lehetőségét. Most ismét együtt van a két kormány, tárgyal, viaskodik. Azt kell felténnünk, hogy Koerberék igen kemény feltételeket szabnak, a mi kormányunk ellenben körömszakadtáig védi a magyar érdeket. Erre vallanak legalább a másképp nem is magyarázható tünetek. Hogy létrejöjjön az egyezés, valamely oldalról nagyfokú engedékenységre kell bekövetkeznie. Vajjon melyik oldalról várható ez? Magyar részről nem. Kimutattuk már, hogy ami utolsó szava Széll Kálmának, az a magyar nemzetnek is legutolsó szava. Széll Kálmán elment a méltányosság legzselő határáig. Azontul sem kapacitáció, sem nyomás nem fogja át egy hajszálnyra sem csábítani, vagy szorítani. A megcsinálható kiegyezést megcsinálja Széll Kálmán is. A meg nem csinálhatóra az ő visszavonulása esetén senki sem fog vállalkozni, mert nincs magyar parlament, mely megszavazna olyan kiegyezést, amelybe Széll Kálmán lelkiismerete nem tudott belenyugodni. Engedménye tehát csakis Koerbernek lehet. Neki ugyanis mindegy. Ha meg tudja békéltetni a németeket a csehekkel, akkor a Reichsrath kaphat minden tisztességes kiegyezésre. Ha pedig a békéltetés nem sikerül, akkor hiába vinné az osztrák parlamentbe akár Magyarországnak lenyuzott bőrét is: azt is a fejéhez vágják. Erre a bőrünkre mi különben erősen vigyázunk. S ha bekövetkezik Ausztriában az, aminek elhárításához valóságos csoda kellene, hát akkor megünni nyugodtan azon az uton, amelyet a követelmény egyhangú megnyugvására a Széll Kálmán törvénye szabott a nemzet elé.

BELFÖLD

Minisztertanács. Ma délután 5 órakor minisztertanács volt, amelyen a kabinetnek a fővárosban időző valamennyi tagja részt vett.

zeletét, kik közül kettőt nemzeti Helikonunk legfényesebb alakjai közé számítottunk.

Ez a vonatkozás mindig bizonyos intím jeleget vegyít a megemlékezésbe, melylyel Körünk s e város és vidék művelt közönsége ama költőket ünnepli. Három év előtt a Petőfi föltételezhető halálának félézredes évfordulója alkalmat nyújtott, hogy legnagyobb lírikusunk emlékének mutassuk be kegyeletünk, lelkesedésünk aldozatát. Ez az év a Tompa éve; nem idő fordulása teszi azzá; azzá lett, mert ez év tavaszán állított a harmincegy év előtt elhunyt költőnek emlékszobrot szülőmegyéjé, és mert az ünnepély, melyet ebből az alkalomból az irodalmi körök lelkes részvételével ülték meg, s amelyen Körünk is képviselve volt, magyar közönségünk lelkében hathatósan idézte föl a „Virágregék” költője iránt mindenkor érzett, de gyorsan élő korunk változó benyomásai alatt öntudatra csak ritkán ébredő csodálatot és szeretetet.

Petőfi egy időben Arany-, Petőfi-, Tompa-triumvirátusról álmodozott, barátságban és munkában egyesíteni akarván a három, körülbelül egykoru s gyorsan hírnévre szert tett fiatal költőt; ez a triumvirátus, mint pályatársak szövetsége, soha létre nem jött; a sors hamar szétválasztotta őket s azt, kitől az eszme eredt, vitte legkorábban sirba; de élethosszuk, pályájuk, költői lelkületük különbözősége dacára ők hárman mégis egy csillagzattá lettek a magyarok szemében, hatásuk találkoztott és egyesült is az újabkori magyar költészet fejlődésében.

Petőfi és Arany tündöklőbb fényben állanak előttrunk; őket nem tudta és nem tudja elhomályosítani egy percre sem az idő múlása; Tompától jobban eltávolodtunk, de koronkint vissza-

térve hozzá, érezzük változatlan hatását és érezzük, hogy költészetében oly erő van, mely a jövő nemzedékek kedélyének húrjait is rezgésbe fogja hozni. „Muzsája nem tudott viharomád lenni, mint a Petőfié”, írja róla barátja, Lévy József, nem adatott meg neki, hogy egy nagy nemzeti küzdelem lángoló szenvedélyeinek legyen hirdetője, sem hogy költészetében a magyar faj legelsőjából érzelmvilágát megragadó erővel tárja fel; ez Petőfinak jutott osztályrészül. Nélkülözött azt az utóérhetetlen művészetet a népnyelvnek költői nyelvével felavatásában, amely az Arany költészetének érdeme, nem is volt otthonos azon az egész téren, melyet az Arany géniusza magának meghódított s melyen ő túlvie társait, még a legújabb nemzedéknek is élő tanítómesterévé lett. A Tompa jelentősége, munkásságának becsé mélyebben rejlik, nem oly szembezők, de nem kevésbé rokonszenves és maradandó.

Neki különös hivatása volt, hogy a nemzet kedvelt költőjévé legyen abban az időben, amikor közelet nem volt, a gondolat szabadsága el volt fojtva, a nemzet megfosztva nemcsak reményeitől, de még emlékeitől is, mert a közelmult képei föllázították, a távolabbinak emlékei ellentétökkel csak fájdalomra hangolták kedélyét. Nem maradt számára egyéb, mint a magánélet örömei és bajai, a szerelem és barátság, a családi élet, a falusi visszavonultság és a természet kifogyhatatlan bái; s éppen ezeket tudta Tompa oly meleg, mely érzéssel megénekelni, mint senki más, miközben csak néha zokogott fel dalaiban legalább példázatban, legalább képbeszédben, célzásban az a honfui fájdalom, mely mindenkinek keble mélyében égett s mely az ő költészetének ábrándosan

A kiegyezés. Koerber osztrák miniszterelnök, Call, Giovanelli és Böhm-Dawerk miniszterek a kiegyezési tárgyalások folytatása céljából ma este Budapestre érkeztek. Mi már jeleztük, hogy a magyar politikai körök milyen hangulattal néznek e tárgyalások elé. Ma este a *Magyar Nemzet* megerősíti a mi álláspontunkat, midőn a következőket írja:

Az újabb tárgyalások előestéjén újból hangsúlyozni óhajtuk, hogy teljességgel helytelenül informálják közönségünket azok az újságok, amelyek már kész kiegyezéssről szólnak. A két állam ügörg gazdasági kérdéseinek komplexuma még nincs rendezve. A legutóbbi tíznapos bécsi tárgyalások után még igen komoly differenciák maradtak elintézetlenül. E differenciák eloszlását fogják megkísérteni holnap a budai miniszterelnöki palotában a két kabinet nyolc tagjának konferenciáján, mely előreláthatólag az egész napot igénybe fogja venni.

Az első meghívó. Az esti posta a következő hivatalos híradást hozta a szerkesztőségbe:

A képviselőház folyó évi október hó 8-án, szerdán délelőtt 10 órakor az új országgyűlést tart.

Ez a meghívó is olyan, mint a többiek, amelyek a Ház üléseit jelezni szokták. Mégsem olvashatjuk bizonyos megilletődés nélkül, mert első formaszűrő bejelentése annak a munkának, amelyet az új, fényes hajlékban fog megkezdeni a parlament. Ez az igénytelen papírdarab, a maga ceremóniátlan egyszerűségében tudatja velünk immár egészen hivatalosan, hogy az új házat négy nap múlva felavatják.

Uj osztrák alkotmány. A bécsi *Zeit* ma újságolja azt, amit a *Fester Lloyd* a Reichsrath egy szláv tagjának tollából már tegnapelőtt megírt. Minthogy ilyenformán a dolog már a bécsi politikai köröket is foglalkoztatja, érdekesnek találjuk az illető cikk gondolatmenetét ismertetni. A szláv képviselő azt akarja megérteni a csehekkel, hogy tervezett obstrukciójuk, melyet a kiegyezésnek akarnak szegyezni, nem a cseh nép ellenségeinek, hanem barátainak fog ártani. Az osztrák németiség, mely a cseh-német megegyezésnek egyetlen akadály, csak örülni fog minden kellemtelenségnek, melyet a csehek az osztrák kormánynak és Magyarországnak okozhatnak. Az obstrukció terve helyett tehát a cikkíró arra tereli a csehek figyelmét, hogy hir szerint Koerber főkéjában megvan teljesen készen egy új alkot-

borongó, melábus alaphangjával oly jól illet össze. „Ekkor — az ötvenes években, írja Szász Károly, — ekkor zendült meg Tompa lantján a legerősebb ideg, mely jobb napokban hallgatott, eltéve, fönn-tartva e gyászos korszakra, hogy legigazabb kifejezője s legjobb vigasza legyen az időnek”.

Tompa nem volt politikai költő, sőt valóban gyűlölte a politikát, „a kor csemnyai fergét”, „e hig levét”, mint „egy levél feletti elmélkedés”, —ében mondja, bosszantotta, hogy minden körbe, minden eszmésszerű betolakodók, minden egyébtől elvonja a figyelmet. De azért elméje és szíve nyitva volt a nép bajai, a nemzet vágyai; a kor szükségletei számára. Már a negyvenes években a karácsonykor fölzendülőének szavai is: „legyen szabadság a raboknak!” az „Arany nép”-et juttatják eszébe s később, mikor a nemzet leverve gyászolt, a természet változó képei, a golya költözése fölötti elmélkedései, elbujdosott barátjához intézett levele, kis fíához születésekor mondott áldó intelmei, mind, mind a nemzet nagy szenvedései fölötti panaszhanggal telnek meg; mindegyikben „halvány arcu hazája”, „oldott kéveként széthulló nemzete” jelenik meg előtte, a haldokló „hős oroszán”, mely fölött „ronda varjak tartanak gyalázatos tort”, a „kedves, jó anya, ki fölnevelt” s kit „nehéz óráiban elhagytak rossz gyermekei”.

Költői eszmekörének szélessége s a töle művelt műfajok sokfélesége tekintetében Tompa ha nem is éri utól Vörösmartyt, Aranyt, akárhány költőnek túlhaladja. Vannak igen népszerűvé vált népdalok, szerelmi tárgyú költeményekben olykor nemcsak ábrándozás, de szilaj életkedv is szenvedély is nyilatkozik; e mellett vallásos dalai, imái telve vannak az őszinte keresztényi önmeg-

UJ IDŐK

Képes hetilap. Kedves olvasmány a magyar családnak. Gazdag tartalmát emelik a gondosan megválogatott képek. Most az új évnegyedben az **Uj Idők Herceg Ferenc legújabb regényét** közli «András és Andor» címen. Kiadóhivatal Budapest, Andrassy-ut 10. szám, a hol a lapra negyedévi 4 kor-ral elő lehet fizetni. Ugyanott mutatványszám is kapható.

mány tervezete, még pedig az általános választói jog alapján. Az ilyen alkotmány rendkívül népszerű volna Ausztriában s a cseheknek ebben az irányban kellene a maguk jogos érdekeinek érvényesítésére törekedniök.

Az országgyűlési szabadelpárt kedden, e hó 7-én este 7 órakor érkekeztet tart.

„Mezőgazdasági munkabér.” „Ez az igénytelen cím, amely alatt a Magyarországi ma esti számában László Pál műegyetemi tanár cikket írt, egy nagyon érdekes indítványt takar. A cikk írója ugyanis, a mezőgazdasági munkabérek alacsonyágáról elmélkedvén, arra a konklúzióra jut, hogy a gazda tartozik áldozatok hozni munkásainak megélhetéséért, de ezt nem teheti a munkabér fölemelésének alakjában, mert ennek a mezőgazdasági üzem nagy kockázata állja útját; ellenben kárpótlást nyújthat megfelelő birtokrész díjtengedéssel. És itt következik az érdekes indítvány, amelynek a veleje a következő:

A jobbágyok idején es engedték át haszonélvezeti földet a birtokosok munkásaiknak, ha őket lekötötték. Ennél többet követeltek. En tulajdonjogot kérek a föld munkása részére. S ez nem is volna oly nagy áldozat, ha minden nagyobb birtok annyi 2-3 holdas borsóságot hasitana ki munkásai részére, ahány családra szüksége van, amugy is állandó esélésénél kivül, az összes gazdasági munkák elvégzésére. Ezen terület mint munkabért pótló előleg minden külön díj nélkül volna haszonélvezetre az egyes családoknak kiosztandó és 10-15 évi munkálkodás után az illető család tulajdonába menne át.

Ezen parcellák haszonélvezetnek az állam nyújthatná azután az egyszerű lakóház- és legszükségesebb felszerelés beszerzésére szükséges tökéletesítést, illetőleg in natura szállítaná az el nem idegeníthető felszerelési tárgyakat. Ezen borsóságot szabad idejökben művelhetik a munkások és családtagjaik és annak hozama teljesen kielégítő egész éven át való táplálásukra. Így a szerzett munkabér megmaradna az állammal szemben ellátott adósság törlesztésére, adóra, ruházatra és egyéb szükségletre, de jutna még egy kis tökélyjűtésre is, betegség és aggkor idejére is. Ezen kis parcellák sem elosztathók, sem eladhatók nem volnának és apáról-fiúra szállva, állandó, hi munkásokat biztosítanának a közép- és nagybirtokoknak. Természetesen a birtokosnak fenn kellene tartania kisajátítási jogát, ha vagy a család valóknak a szerződésleg megállapítandó napszám-akkord vagy részes munkát végezni, vagy önszántából óhajtana elköltözni.

A kisbirtok, melyre néve gazdasági hátránnyal járna egyes részek kihatása, állandó cseledekkel és megtelepedett kisgazdákkal, mint nap-számossal végezhető munkáját.

Ez az indítvány, habár így nyersen egy kissé talán nehezen látszik megvalósíthatónak, mindenesetre megérdemli, sőt egyenesen kihívja a megvitatást. Hogy előttünk rokonzenves, azt mondanunk sem kell. A mezőgazdasági munkásnépet sem kell rá nagyon kapacitálni. Aki meg kell nyerni az eszmének, azok a földbirtok urai. Próbálja őket kapacitálni László Pál, akinek, úgy tudjuk, van entréja a gazdákörök közvéleményéhez. Talán sikerül neki a kapacitálás. Mi, a földbirtokviszonyok demokratikus átalakulásának barátaival örömmel üdvözlünk mennél előbb, mennél teljesebb sikerét.

„... Majd valamikor zendülést arat.”

A Leipziger Neueste Nachrichtenben a Kossuth-ünnep-ről ír és persze impertinensül ír. Sokat nem törődünk vele. De cikke keretében ez az újság azt meri mondani, hogy a helységnevekről szóló törvény szegény, melylyel a magyar állam gyűlöletet vet el a magyarországi németek lelkében s majd valamikor zendülést fog aratni. Hát ez több a soknál. A köztünk fészkelődő pangermán izgatóság az ő német birodalmi patronsai tapasztalni fogják, hogy a magyar állam áll az efajta zendülésnek elebe s meg fogja tudni védelmezni a magyarság érdekeit. Egyébként ugyanez a cikk csinos bókál szolgál a magyarországi németeknek, mert azt mondja, hogy a magyarság ráéhezt a mi rongyainkra. Tehát a magyarországi németek, a lap szerint, a németesség rongyai. Mi nem így valljuk. A magyarországi németesség zöme jóvalvaló s a magyar államhoz hű elem. Ráílik azonban a Leipziger Neueste Nachrichten jellemzése a Cramerekre, Kornokra s ezeknek a magyar parlamentben ülő társaira, a Korodi-Lutzokra.

A béke felé. Zágrábból táviratozzák, hogy a hivatalos Narodni Novine cikke következtében, melyben Tomasics és Sumanovics képviselők békés egyetértésre szólították a horvátokat és szerbeket, gróf Erdődy Iván pártelnök a nemzeti pártot október 6-ikára gyűlésre hívta össze.

Négy kérvény. Hevesvármegyétől négy kérvény jött ma a képviselőházhoz. Az elsőben arra kéri Hevesvármegye a kormányt, hogy a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződést a jövő esztendő első napján mondja föl, mivel Magyarországra nézve káros

előnyöket ad Szerbiának a határforgalmi kedvezményekkel. A második kérvényben a vármegyei tisztviselők lakásépítés szabályozását kéri a bevesiek. A harmadikban a törvényhatósági bizottsági tagok felelősségének kimondását közalapítványi és árvapénztári dolgokban, a negyedikben pedig a nemzeti törvény módosítását kéri a megye. A kérvényeket ki fogják adni a kérvény-bizottságnak.

KÜLFÖLD

A francia népiskolák megnyitása. A francia népiskolák minden klerikális és nacionalista agitáció dacára még a nyugati megyékben is, hol pedig zavarokra voltak elkészülve, nagyon kedvező körülmények közt nyitnak meg. Rendelenség sehol sem volt, pedig a klerikális sajtó ugyancsak izgatott a sorok közt. A nyilvános iskolában a tanulók száma tetemesen növekedett, így Finistère-megyében 1600, Sarthe-megyében pedig 500 tanulóval több iratkozott be, mint tavaly ilyenkor.

Az angol-boer háború után. Chamberlain gyarmatügyi miniszter a parlamentben törvényjavaslatot fog benyújtani, amelyben felhatalmazást kér arra, hogy Transvaal számára 30 millió fontnyi kölcsönt vehessen fel. Ezen az összegben vissza fogja vásárolni a boerok által annak idején kibocsátott kötvényeket és fedezni fogja a közjól érdekében szükséges munkák költségeit. Transvaalnak a hadiadóhoz való hozzájárulását 3-4 évvel elhalasztják, a hozzájárulás maximuma az 50 millió fontot meg nem haladhatja.

Brodrick hadügyminiszter tegnap Farnhamban beszédet mondott, amelyben a hadügyi hivatal ellen legutóbb hangoztatott vádakkal foglalkozott és védelmébe vette egy a hivatalnokokat, mint a hivatal szervezetét, amely a legutóbbi háború erőfeszítéseinek nem rossz sikerrel felelt meg.

A forrongó Macedónia. Macedóniában nagyon érdekes kezdenek alakulni az események. A lázadás egyre terjed s attól lehet félni, hogy a tűz lángba borítja a fél Balkánt. A fölkélok eddig már oly jelentős sikereket vívtak ki, hogy Jankov ezredes megalakította az ideiglenes macedón kormányt. A fölkélok oly veszedelmes mérvet ölt, hogy nem is hiszszük, miszerint Törökország egyhamar végezni tudjon vele.

A harcmezőről a következő újabb hírek érkeztek:

Naponta vannak összehúzócsa a török csapatok és a fölkélok között; egész városok és falvak el vannak pusztulva. A török katonaság között ugyszólván teljes anarchia uralkodik s megtagadja sok helyütt a szolgálatot. Kostur, Lerin és Vodan kerületek egészen fölázadtak. Bitoljében, melynek lakossága a hegyek

adás és az Istenhez emelkedés tiszta érzelmeivel, szatirái, melyekkel gyakran saját sorsát gunyolja ki, élénkek, szípkörkázók, románcai, balladái, régi a legjobbak közt is megállják helyüket, nagy számuk ellenére nem teszik a hevenyészés benyomását, sőt némelyikök gazdag költői szépségekben.

De ami a Tompa költészetének leggyönyörűbb értékét és egyuttal legellenállhatatlanabb varázását adja meg, az az ő természeteszeretete és költői tehetsége az a csodás életosztó ereje, amelylyel ő megleveníteni, megérteni, megszólaltatni tudja a patakokat, a virágot, a fát, hegyet és a mezőt, amelylyel ő személyes, mondhatni emberi érzelmeket és gondolatokat, örömeiket és szenvedéseket tud keiteni a szerves és szervetlen természet jelenségeiben, igazi érdeklődést, rokon- vagy ellenszenvet, sajnálatot vagy részvevő örömet ébresztve bennünk is azok iránt, mert műveit olvasva, bennünket is megszáll az a közösség és együttérzés, mely az ő lelkét a természettel összelvasztotta.

Ez a varázsló természetsszeretet legszébb költői diadalait űli a „Virágregék”-ben, melyek révén közönségünk legjobban ismeri és szereti Tompát s melyek némelyikében kedves s mély symbolika, játéki képezel és élénk természetfestés, behízelgő hangulatokkal s tündérszerű, zenei hangzású nyelvezettel egyesül. Ő maga virágregéi élére tűzte költői onvallomását, az „Előhang”-ot, amely rajongó dicsőítmusa a természetre s különösen az ő kedves virágaira. Ezek iránti szeretetét s rokonérzelmét a költő elárulja azzal is, hogy oly költeményeit, melyek nem virágokról szólnak, de valamely virágban személyesíthető érzelmre vonatkoznak, vagy hatásukban, hangulatukban arra emlékeztetnek, virágnevekkel

ruházza fel. Idilli falusi életét esetető dalainak majdnem mindegyike tartalmaz valami gyöngéd nyájasságot virágai iránt; Pogány Karolinához Bejéről intézett költői levelében is leírja, hogy ápolja virágait, s haláltól mert megvonom nem lehet, virágregékbe daltom elötköt. De nemcsak virágos-kertjének, a falusi életnek általán rajongó híve és utólrhetetlen festője Tompa; a „Falusi órák”, „Tornácmon”, „Fiam születésekor”, „Nyári estén”, „Falusi kép”, „Tavaszzsal”, „Ki a szabadba” című költeményei mind a csöndes falu, a szántóvetőli foglalkozás, a házi tűzhely, az év változó sakaiban megnyilatkozó természet szeretét lehelik, dicsőretét zengik. Az évszakok közül kedélye borongó hangulatához legjobban illik az ősz; eleven színekkel festi a tavasz pompáját is, a nyár hevét, a zivartot, a sivar telet, de az ősi csöndes hervadás melancholiája leginkább ragadja meg s szíve legbensőbb húrjait hozza rezgésbe; utolsó verseiben is azt mondja az ősznek: „én hű lovagod, dalnokod valék!”

Az emberek kívüli természetnek ez a rajongó szeretete Tompánál nemcsak természeti hajlam szüleménye, de keserű, fájdalmas élettapasztalatok következtése is. Az emberekől menekült a természethez. A természet a szív első tápláléka, — emberek közt nincs üdv, nincs boldogság, — ezt írja Szemere Miklósnak; „Jártam — ugymond — a zajos világot. Osmerem jól csábjaít. S a természet lón barátom. Itt nyugodtam meg, csak itt...” A „Temetői hangok”-ban mennydörgő ítéletet mond az élet hazugságaira, az emberek nyomorúságára; a világ rosszának kíméletlen kárhoztatását tartalmazza. „A hangyákhoz” címzett költeménye, ugyszintén a „Tanács” s a „Tapsztalás” is; még a kancsó felett is arról elmélkedik, hogy az élet hogy meg-

csalta bizalmát, egyszer fölajdul: „Ah, az élet engem szörnyen elvadtott!” s kis fiának azt kívánja: „Ne lakjék kebledben az a hideg féreg, Amelyet én hordok, amelyet én érek”...

A Tompa pesszimizmusának — ha ugyan annak nevezhetjük — s koronkint fellobbanó világgyűlöletének megítélésénél nem szabad megfeledkeznünk róla, hogy vele igazán mostoha bánt az élet. A létért való küzdelem nála ugyszólván a gyermekszoba küszöbénél kezdődött; folytonos nélkülözések, olykor szolgai munka, a jövő teljes bizonytalansága fölötti aggodalmak s gyakori betegeskedés közt küzdte föl magát odáig, hogy — mikor már országzséte ismert költő volt, — mint szerény falusi pap, eleinte egy nyomorult viskóban, melyet demokratis humorral énekelt meg, legalább megelégedt biztosítva lássa s teljeshedhess lelké legforróbb vágya, az, hogy családát alaphasson. És mikor ezt a célját elérte, gyermekeit zsenge korukban egymán után sirba dőlő látta; végre őt magát is, a java korában levő férfit kinos kórás lepte meg, mely éveken át tartott halálókias mártíriumán keresztül vitte őt ötvenegy éves korában a megváltó halál karjaiba.

Es mindezek dacára el kell ismernünk, hogy Tompa lelkületén egy, amit annak tükrét költészetében hátrahagyta, sohasem vett erőt a kétségesség, s hogy az ő pesszimizmusa távol áll attól a sivar világnezeteltől, mely a költészet feladatát is csak az élet árnyoldalaival, az emberi lélek sötét mélységeinek kíméletlen feltárásával, minden ideálunk kegyetlen elrablásában keresi. Ő nem kéjeleg az emberek elvetemültségének esetelésében, az élet vizsgálatán sivarágának feltűntetésében, mint a modern pesszimisták; ő szíve vérével írta azokat a sorokat, melyekben az emberekhez való bizalmat s

MOLL SEIDLITZ PO R
felülmulhatatlan háziszor mindama gyomorbagoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 korona.

MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ ES SO
Legjobb fájdalomcsillapító beőrzőcsés, csusz, köszvény és egyéb megbűlés bajoknál. A raktárakban olommal zárt (plombi) üvegekben 1 korona 90 fillért kap ható. MOLL készítmény kérendő.

közzé menekült, még a kaszányakat is megtámadták a főlkelők. Képalánál a vasuti vonalat széttörték. Krstolac falu közelében egy osztály török lovasságot lefegyvereztek. A Tjavaló-szorosot Kazane török fa u-nál Kesen és Bitolje között a főlkelők elfoglalták. Egy katonai csapatot el is fogták. A török csapatok Reseben fegyverszünetet kértek. Bitoljében 60 ágyu van állítva. A távírvonalak szét vannak rombolva. Ochrud és Struga községekben, melyek teljesen el vannak pusztítva, arnaut katonák garázdálkodnak.

Jankov Anasztói tartalékos bolgár ezredes aré-képével ellátott kiáltványokon szólíták harca Macedónia lakosságát. Két nagy macedon banda a Konsovo-hegységből Kukus és Dojran faluk felé előnyomult. A Gavgeli, Meglen és Voden melletti csatározásoknál több száz török és főlkelő esett el. Az egész Kostonia kerület Jankov ezredes fennhatósága alatt áll, aki már most 3000 főlkelő fölött rendelkezik s ez a szám még mindig gyarapszik. Ez a 3000 főlkelő több csapatra van osztva. Két falut felgyújtottak, két török katonai osztályt lefegyvereztek és 180 Mauter-fegyvert zsákmányoltak. Jankov ezredes ideiglenes kormányt alakított, amely már megkezdte működését.

Az amerikai szénbányászok sztrájkja.

A szénbányászok és bányatulajdonosok közt kitört harc, mely már hónapok óta tart, a legnagyobb érdeklődést kelti Európában is. A Fehérházban tegnap tartott értekezleten Mitchell, a bányamunkások szövetségének elnöke kijelentette, hogy a meggyezés nem jött létre. Hiába volt tehát Rooseveltnek közbenjárására és intő szöveze, hogy a két ellenfél gondoljon egy kicsit a házára is, s lépjenek meggyezésre a munka azonnali megkezdésére nézve, hogy ezzel elhárítsák azt az *az iszonyú nemzeti szerencsétlenséget*, amelyet a szén-ínség a két elején magával hozna. Innen messziről nem igen lehet eldönteni, hogy kiknek részén van az igazság, a munkások vagy a munkaadók részén, de annyi világos, hogy a munkaadók nem lépnek addig egyezsére, míg főlhalmozott óriási készfleteiket óriási áron el nem adják. Mitchell tegnap este azt mondta, hogy a sztrájk tovább fog tartani s bizik benne, hogy a sztrájkolók fognak győzni. A sztrájkolók képviselői megígérték Roosevelt elnöknek, hogy mindent, ami fölük telik, el fognak követni, hogy erőszakosságok ne történjenek. A vasuti társaságok képviselői kijelentették, hogy ha a sztrájkot folytatják, a kormánytól kérnek védelmet; ha ezt megkapják, elég emberük lesz a szükséges szén termelésére.

Az angol imperializmus ellen.

Budapest, október 4.

Nem éppen hallatlan dolog ugyan, hogy egy volt miniszter kellemetlen igazságokat mond a

kormánynak, de szemrehányásainak hátását rendszeren lerontja a közönségnek az a meggyőződése, hogy egy elkeseredett embernek a nyilatkozataival van dolga. De ha Sir Michael Hicks-Beach volt pénzügyminiszter illeti a legsúlyosabb szemrehányásokkal azt a pártot, amelyhez tartozott s azt a kormányt, amelynek tagja volt, amelytől társainak általános elismerésétől és megelégedésétől kisérve vált ki, s amely kormányban ő oly nagy szerepet játszott, akkor ez legalább is kínos érzést kelt s azt a sejtelmét táplálja, hogy a kormányzatban csakugyan van valami baj.

Az ex-miniszter mindenekelőtt a birodalmi eszmé ellen, tehát Chamberlain imperializmusa, a „Greater Britain” ellen kel ki. Első vágása tehát a jingókat illeti, akik azt szeretnék, ha az egész világ angolvörösré volna festve, de kijut azoknak a világbirodalmi szövetségről ábrándozóknak is, kiknek tervei a londoni gyarmati értekezleten, az első birodalmi konferencián oly csufosan hajótörést szenvedtek. „Allitsuk előbb talpra Transvaalt és Oranjet, mondja Hicks-Beach, pedig ez rengeteg pénzbe fog kerülni. Legyen elég már a sok hódítás, mert máris több földet nyelünk el, mint amennyit megemészthetünk.” A mellett Angliában mindjárt a kormányhoz fordulnak segítségért, ha a kereskedelem mezején új versenytárs jelenik meg. Adohánykereskedelem terén is a helyett, hogy a saját területükön támadtak volna meg az ellenséges trösztöket, a kormánytól államségélyt kértek a hajózáratok számára, holott az angol kormányoknak éppen most takarékoskodni kellene.

Hicks-Beach azt követeli, hogy a hadsereg és a haditengerészet egy fillérrel se adjanak ki többet az eddiginél. A flottának ugyan erősek kell maradni, mert hiszen ez a legerősebb védvára Angliának, de teljesen fölösleges új hadihajóknak oly lázas szaporítása, mint ahogy ezt a kormány tervezi. Még kevésbé szükséges a hadsereget szaporítani, mert ha Dél-Afrika jelenleg több helyőrséget igényel is, de ez nem szól a jövőre. E helyett a hadügyminiszternek és a hadsereg vezetőinek gyökeres reformra legyen gondja. A tisztek legyenek képzetebbek, hogy alaposabban láthassák el a szolgálatot, a minisztérium pedig jobban tudjon bánni a pénzzel. Félő, hogy e tekintetben a hadvezetőség viselt dolgait megvizsgáló bizottság nagyon kellemetlen tapasztalatokat fog tenni. A pénzkérdésnél még fontosabb az hogy bizonyos titkos befolyásoknak, melyek az előléptéseket és a parancsnoki tisztségek kiosztását jóformán irányozták, vége vessék. Míg ez meg nem történik, addig hiába is gondolnak a tisztikar reformjára. Miután Sir Michael még egyéb kellemetlen igazságokat is mondott a hadügyminiszternek és a tiszteknek, azzal végezte, hogy minden háborúnál jobb védelem az országra nézve, ha úgy bánik más népekkel, mint ahogy ő is szeretné, hogy vele bánjanak. Tartózkodni kell minden kihívástól s figyelembe sem kell venni a hecs-sajtó kitérőseit. Azt hiszik, hogy Sir Michaelnek ez a beszéde

nagy vihart fog támasztani; mert fölidézte maga ellen a minisztérium a jingo-sajtó, Chamberlain barátai, a flotta és a tisztikar barátai s nem kevésbé azoknak a hercegnőknek, marquissoknak, grófnőknek, bárónőknek haragját, kik minden befolyásukat latba vetették, hogy szép hadnagycsúskait ide vagy oda kinevezzék. De fölkeltette a nagy hajótulajdonosok, hadseregi szállítók haragját is, kik az államot szubvenzióikért zaklatják. Az angol társadalom és állam oszlopai mind rá fognak támadni s ez az egyenetlen harc nem lesz érdektelen.

HIREK

A leszámlálás napja.

Holnap nem lesz temetés Párisban.

A halott, akit végigvisznek Páris utcáin, nem halt meg és nem megy át a halandóság kapuin. Eltemetni hát nem lehet. De fölvonulás lesz a koporsója körül, nyilvános fölvonulás annak a két pártnak, amely örök idők óta küzdök egymással. A Rue de Bruxellesl a temetőig el fognak helyezkedni azok, akik néma gyászszal néznek a koporsó felé, s azok, akik a gyűlöletből és szitokból sárgaságba estek. Milyen temetés lesz! Akárki megmérheti rajta a számarányokat! Akárki megállapíthatja, hogy a nagy francia polgár koporsója köré hányan gyűlnek össze Franciaország intelligens eleméből s hányan abból a hitvány esőselekből, melyet a nacionalista-klerikalizmus fölbérelt magának. A század legnagyobb művészeinek koporsójából az Igazságok emléke árad szét a világ fővárosának utcáiba, igazságos feleletnek kell kiáradnia tehát arra a kérdésre is, hogy Franciaország társadalmában csakugyan többségben vannak-e a klerikalizmus hívei, mint ahogy az utolsó évtizedek harcaiból hinni lehetne. Es igazságos felelet árad szét Zola Emil koporsójából arra a kérdésre is, hogy milyenféle emberek azok, akik a művész koporsója mellett a nagy, tisztelettel telt bánatot érzik s milyenek azok, akik néhány hónappal ezelőtt ordítva járták be a felvilágosodottság metropolisát, s a francia polgárok dicsőségének mintaképét, a francia művészet regenerátorát és a férfias komolyság vitézét a Szajna vízébe akarták hajtani. Ez a holnapi nap nem a temetés napja lesz,

az életben való örömet megtagadni volt kénytelen. Két dolgot azonban nem tagadt meg soha: hitét és költői hivatását, a „bibliát és a lantot”, „e két szent barátot”, melyek hozzá s melyekhez ő mindvégig hű maradt. Sem költői megnyilatkozásai, sem élete nem hozták soha ellenmondásba azzal, amit, mint lelkész, egy emberöltőn át hirdetett hiveinek; hitének fénye bevilágított életvényének leggyőtrélmesebb mélyeibe, s ha néha nyűgnek érezte is a köteleket, melyek a földhöz láncolták, fel is sóhajtott, hogy „Boldog, kinek nincs mit féltetni! Boldog, akit senki sem szeret!”, ha levert lelke érezte is azt a sötét vágyat: „Nem élni! nem élni!”, neki is „kigyúlt az a csillag, melynek fellobbanó fénye” arra intette: „Reméljél reméljél!”, s nevéhez intézett utolsó verseiben, melyeknél meghatóbbakat alig irt, őt is azzal bátorítja: „Fölfele, csak fölfele!”

Epp oly törhetlenül élt benne költői magasztos hivatásának tudata és az e hivatásért való lelkesedés. Ezt akarja örökre hagyni kis fiának, mikor még hiszi, hogy az túléli őt; mert csak a költő nem vágyik magásra, „nincs irigyskedése ok”, nem kell neki „kimért kegy és nagy mosoly”, csak az nem szokta „magát eladni”; „vándorbotját a szirtre sújtván, számára hős forrást fakaszt”, szávara „felépül a rom, mely sirjából a mult kilep, fölkel a holt...”, „beszél a szent, dicső természet”, ő érti a virág s szellő szavát, ő az „Ur égő csipkebokra”. És ha élte hatványát lezengi, akkor is „dal lesz enyészete”, árva lantja függjön felette s az éneket az szenderítse el! Mert ha a dalisten végzeteképpen ki is mondta a lantra, hogy „boldogság nem lesz velem”, a költőnek csak egy a vágya, esdeklése: „Oh hagyd a fájdalmat nekem, Csak hagyd meg a lantot velem!”

Tompa iránt igazságtalan volt a sors és sokkal maradt adósa az élet. Ez az adósság az utókorra száll, a költő emlékével szemben tartozik azt leróni. Ő azt énekelte egyszer magáról: „Beültetik virággal hantomat... aztán elfelejtene!” Virágokban ne szűkölködjék soha sirja,

emlékezetét pedig őrizze ne csak szobra, de műveinek s bennök megnyilatkozott nemes, tiszta költői lelkének nemzete szívéből soha ki nem vesző szeretete és esodálata!

Egy új szobor.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Az orvosok a szenvedő emberiség jövőit; de szobrokat nem igen emelnek nekik. Hirnevüket megörzi a szájhagyomány, mint az előző művészekét. Egyikről-másikról legendák keletkeznek s nemzedékről-nemzedékre szállnak. S már az ilyenek is kivételes lények voltak az orvosi pályán. De szobrot csak olyanok kapnak közülük, akik nemcsak a jelennek dolgoztak, hanem a messze jövő számára is nagy alkotásokat hagytak hátra. Vagy úgy mint ujítók és fölfedezők, vagy mint tudós írók, uttörők és szervezők. S ez utóbbiak közé tartozott az a férfiú is, kinek mell-szobrát ma leplezik le ünnepélyesen a Stefánia gyermekkórház homlokzata előtt: idős Bókai János.

Idestova két évtizede már, hogy meghalt, de még ma is friss emlékezetben élnek nemcsak érdemei, hanem arcvonásai is. Hisz mindenütt, ahol a gyermek bajban volt, ő hozzá fordultak. A gazdagok hívták, a szegények fölkeresték. De elment ő, ha hívták, a legszegényebhez is. Mert amily hideg és szigorú volt az arca, olyan meleg és olyan erős volt a szíve. S az ő szigorú, de jó-ságos kék szemjei voltak azok, melyek az ártatlan és tehetetlen kis gyermekeknek, akik csak sirni tudnak, ha betegek, de megmondani nem tudják, hogy mi bajuk van, — ki tudott találni, ha későn nem érkezett, el is tudott úzni minden betegséget. S bárha csak az ő hírért emelte ez a tudás, ő mégsem elégedett meg azzal, hogy mindez csak az ő privilégiuma legyen és maradjon, hanem valóságos iskolát alapított az önálló gyermekgyógyászat számára; hogy ő utána mások is követ-

kezzenek, és minél többen legyenek, akik épp úgy megértsek az ártatlan kis gyermekek sirását, azokét, akikre a halál annál biztosabban törhet, mert hisz nem is tudják, hogy mi az! És ha az ő „hálás tanítványai” voltak azok, akik az ő szobrának felállítására a mozgalmat megindították, — de ma, midőn a szobor készen áll, az egész ország hálája és elismerése koszorúzza meg azt.

S hogy most bronzbaöntött arca ismét megjelenik, — fölülül sikereiben és küzdelmeiben gazdag életének egész története. Szepesmezőben szegény, de régi patricius családból születve, alig hogy orvosi tanulmányait Pesten és Bécsben befejezi, s alig hogy elnyeri a szemészet és sebészet diplomáit, — mint egészen fiatal, 25 éves segédorvos, a pesti szegény-gyermekekórházba kerül. E kórház, melynek választmányi tagjai közt éveken át buzgólkodott Kossuth Lajos is, éppen abban az időben kezdett válságos helyzetbe jutni. Kossuthnak, bármint szíven fektűt is ez emberbaráti intézmény jövője, sem ideje, sem módja nem volt már akkor, hogy vele foglalkozzék. Rohamosan jött az 1848-iki nagy átalakulás, aztán pedig a szabadságharc, — s végül, hogy nemcsak a gyermekek sirtak, hanem mindenki sirt. S ezekben a szomorú időkben, egy magára hagyott kórházban a fiatal segédorvos a szenvedő gyermekekkel csaknem egyedül maradt. Nemcsak kezelő-orvos volt, hanem gondnok, számtartó, sőt konyhamester is. Így kezdődött rá nézve az élet iskolája. S őt, aki minden studiumát kitüntetéssel végezte, — éveken át környezte most a bukás. S mikor e hazában minden elvesztett, s vagy bitófnál haltak, vagy száműzetésbe mentek a „nagyok”: — kétszeresen érezte át hivatásának parancsszavát, hogy meg kell menteni, s föl kell nevelni a — kisdedekeket! S innen kezdve forrt össze az ő élete a szegény-gyermekekórház sorsával. A válságok komor óráiban bontakozott ki lelke előtt a saját rendeltetésének öntudata. A védtelen kisdedekben őrizni meg azt az

hanem a leszámolás. Ez a holnapi nap nem fogja viszálni a földnek a halálra sápadt embert, hanem számon fogja kérni Európát előt az, hogy a szabadság földjén csak-ugyan a poroszok vannak-e már többségben, vagy a nyitlankintű, szabad férfiak. Franciaország holnap büszkén fog végteketinteni Európán, akár békességes nyugalom, akár utcai handabanda színhelye lesz is Páris. A holnapi leszámolásnál ki fog tűnni, hogy Franciaország még mindig elől halad a nemzetek élén s hogy csak ámitás az, amit a nacionalista-kerikális tábor hirdert magáról, mikor azt hirdeti, hogy visszahódította magának a lelkeket.

Hogy készülődik a megriadt kerikális tábor a botrányra! Hogy eltakarja az arcát ez előtt a koporsó előtt, mintha attól félne, hogy sötétséghez szokott szeme fényt veszti el a sugárzó koporsó láttára! Miért van okuk rettegni, ha olyan erősek? Miért van okuk fenyegetni, ha a visszahódított lelkek az ő táborukban vannak többségben? S miért van bennük kevesebb józóság, mint abban a gyáva halálban volt, amely a kályhalyukból intézte halálos csapását Zola Emilre? Azért, mert gyöngék, mert érzik, hogy hirdett erősségüket meg fogja csufolni a holnapi nap s mert ki fog tűnni, hogy minden affektált nemzeti érzésük, képzetük hazaszeretékük nem volt elég arra, hogy Franciaország dicsőségét egészen a sárba rántassák Európa előtt. Ezzel a nemzetieskedő komédiás haddal egy halott fog holnap végezni. És abban a városban fog végezni, ahol a községtanácsban kerikálisok ülnek s ahol kerikálisokat küldték a nemzet képviselőtestületébe. Egy halott koporsója körül fog eldőlni a szám, ott fog kitűnni, hogy a francia polgárokat nem lehetett még teljesen visszahódítani a dogmák maszlagával s hogy Franciaország kezére-lábára még nem tették rá a római bilincseket s nem érték le a lábát a haladó világ. Ott fognak sunyítani a kis gazemberek, akik egy tisztas küzdelemben katonai becsületükkel taggarták pizkosságaikat, ott fognak sunyítani a nagy gazemberek is, akik a demagógia minden eszközével el akarták hitetni a polgárokkal, hogy a hazafiság olykor hazugságot, jogtalanságot, sőt aljasságokat követel s végül ott lesznek azok a csön-

desen imádkozó címeres farizeusok is, akik csak azért imádkoztak csöndesen, hogy ne hallják meg, hogy minden ájtatosan kiejtett szavuk Isten felszólása és emberek megmontása. És ez a had talán megbecsüli magát a rendőrség láttára és hallgatni fog. Vagy nem becsüli meg magát s ordítani fog. Akármik is, ez a holnapi temetés, az ő vereségük lesz. És veresége lesz nemcsak a francia nacionalista-kerikálisoknak, de minden nemzet testén ragódó ilyen fajta férgeknek. Zola Emil koporsójából ki fog hangzani újra a diadalmas kiáltás, hogy az igazság utban van! Meg fogják hallani az egész világon mindenütt, valahol a nemzeti törekvések köntöse alatt kerikális és feudális dugátut takargatnak, hogy az ő napjaik meg vannak számlálva. Meg fogják érteni, hogy Franciaország földjén nincs nekik mit keresniök s hogy hiába szédelegnek avval, hogy ők jó hazafiak, hogy ők ragaszkodnak az ő nemzeti szokásokhoz, hogy ők a régi jó idők, az ősek és hősök idejét akarják újra föléleszteni!

Holnap nem lesz temetés Párisban, holnap számvetés lesz, melynek láttára az alkoskodó bérencek újra egy sorban fogják látni a liberálisokat s a szabadon gondolkodó Franciaország polgárait.

G. a.

Budapest, október 4.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Szeptember 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Lapunk legközelebbi száma hétfőn delőtt jelenik meg.

— Személyi hír. Izabella főhercegnő ma leányai-val Bécsből Hegyeshaomra utazott.

— A számszemenlengi nagyhercegnő Budapestén. A számszemenlengi nagyhercegnő ma dejeuner után megnézte az országos képtárt, azután sétára indult s megnézte a nevezetesebb szobrokat és egyéb látnivalókat, este 8 órakor megvacsorázott a Hungáriában s a 9 óra 15 perces gyorsvonattal Sinajába utazott.

— Rimely püspök a trónörökösénél. Rimely Károly besztorebányai püspök most tért haza Besztorebányára Bécsből, ahol a királynál kihallgatáson volt. A főpap, aki tudvalevőleg Rudolf trónörökös

nevelője volt, Ferenc Ferdinánd főherceget is meglátogatta, aki igen szívesen fogadta és ebédre is meghívta. Az agy püspök nem győz most eleget beszélni otthon arról a megható családi boldogságról, amelynek a trónörökös házában tanja volt. A trónörökös a püspöknek megígérte, hogy legközelebb eljön hozzá vadászni.

— A királyi nevenapja. Nagy díszszel és bensőséggel ünnepelte meg ma Budapest főváros s az egész ország a királyi nevenapját. A középületeket fellobogózták s a templomokban ünnepi istentiszteletet tartottak. A hivatalos főistentisztelet délelőtt tíz órakor volt a budavári Mátyás-templomban. A szentélyben lévő padsorokban pompás díszmargarban a notabilitások foglaltak helyet. Ott voltak:

Széll Kálmán miniszterelnök. Wlassics Gyula, Darányi Ignác, Láng Lajos, Ploss Sándor és Cseh Ervin miniszterek, Gromon Dezső államtitkár, Szabó Miklós a Kuria-, Oberschall Adólf a királyi tábla-, Wekerle Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke, Ecsényi Ferenc főispán, gróf Zichy Nándor, Szalay Imre miniszteri tanácsos, Rudnay Béla főkapitány, Sélley Sándor, Berceik Árpád, Molnár Viktor és Schytrta István miniszteri tanácsosok, Szócher Antal és Gerenday György miniszteri osztálytanácsosok, Márkus József főpolgármester, Matuska Alajos helyettes polgármester, dr. Kéty Károly tudományegyetemi és dr. Iosvay Lajos műegyetemi rektorok, a két egyetem tanácsának élén, Fekes Gusztáv helyettes alepán, Csanai márkai olasz, Barjaktarovic szerb, Tinayre francia, Fortanier holland főkonzulok, továbbá számos fővárosi bizottsági tag.

Az ünnepi misét maga a bíboros hercegprímás pontifikálta Várdy Árpád püspök, Walther Gyula primási irodaigazgató, Kollányi Viktor jáki apát, Kriszán Mihály szemináriumi kormányzó, Kúnda Teofil kanonok, Andor György primási titkár, dr. Nemes Antal budavári apátplébános és Kurcz Vilmos ferencvárosi apátplébános segédével. Istentisztelet után az előkelőségek a miniszterelnöki palotában aláírták a kitett üdvözlőívet. Vassary Kolos hercegprímás az ünnep alkalmából budavári palotájában díszebédet adott. — A királyi palota Szent István-kápolnába reggel nyolc órakor Kanter Károly apátplébános mondotta az ünnepi misét, a budavári helyőrségi templomban pedig kilenckor volt az ünnepi istentisztelet, amelyet Ványa Ferenc katonai prépost-plébános celebrált fényes segédlettel. A templomban Lobkovits Rudolf herceg hadtestparancsnokkal az élükön mind megjelentek a helyőrség generálisai és őstisztei. — A tabáni szerb templomban is volt ünnepi istentisztelet. A nagymisén Bogdanovics Lucian budai szerb püspök pontifikált, Nedelkovics Vladimir főesperes és Dimitrievics Vladimir plébános segédjével.

A Mátyás-templomban tartott mai istentisztelet után a királyi kuria, a koronaügyészség, a budapesti királyi ítélőtábla, a fővárosban lévő három főiskola, Pestmegye és a székesfőváros fejei megjelentek Széll

emberanyagot, amire a jövőnek szüksége van. S bár tisztán látta és jól érezte, hogy e nagy célhoz az ahhoz való eszközöket a semmiből kell megteremtienie, — vállalta a feladatot és fogadalmat tett reá. S a folyvást a tudomány gazdagításán, a hiányzó segédesszók megszerzésén töltött töprengő lélek ekként ült ki az arera. S így lettek ennek az arenak vonfaisi hidegek és szigorak már ifjú korban. Holott a mindig másokért élő szív, még az élet alkonyán is forró és mélyen érző maradt.

Az akkori Ósz-utcaiban, vagyis a mai Szentkirályi-utcaiban állt a Szegegy-gyermekórház. De csak az első emelet volt a kórházi cölakra berendezve: a földszint kisebb lakásokban volt bérbe adva. Mert a kórház, melyet emberbarátok adományai alapítottak, rászorult erre a házbérvédelemre. A gyászól levett, az elnyomók által szétvert magyar társadalom csak az ötvenes évek elején kezdte magát lassankint összeszedni; s csak akkor kezdte számon venni, hogy mi tehát az, ami a multból még megmaradt? — S így támadt fel az érdeklődés a „szegény-gyermekórház” iránt is, melyhez még Kossuth-hagyományok is fűződtek. S így történt, hogy e kórház fölfejtésében a Kossuth régi buzgósságát olyan férfiak pótlották ki, mint Jókai Mór, Csengery Antal és Deák Ferenc. Ezek lettek a Bókai János munkatársai, s utának jött az ébredő társadalom sok nemese gondolkodó fia. A polgárság, a közép-nemesség és az arisztokrácia köréből. De nemcsak a kórház fenntartása és fejlesztése volt a feladat, hanem függetlenségének megőrzése is. Mert a bécsi kormány kinyújtotta a kezét ez után is. Allamostani akarta, hogy ekként még ezt a gyűjtő-pontot is megsemmisíthesse, ahol a magyar társadalom az emberszeretet alakjában egyesülhetett. Evekig tartott ez a harc: a bécsi kormány agyarkodásainak csak az vetett véget, hogy a kórház-egyetlen védőnéke Hildegard főhercegnő volt, Albrecht főherceg neje.

Mindenki tudta, mindenki látta azt az ön-

földöző fáradozást, amiben Bókai János éjt s napot egyesített. Valójában úgy, mint a jeruzsálemi templomot építő zsidók. Egyik kézzel építve, a másikkal harcolv. Bókai is, míg nappalát lefoglalta a gyógyítás, a szervezés, a tanítás, a kapacitálás, — éjjelait gyakran tölté íróasztala mellett, részint tanulva és kutatva, részint az eszméket terjesztve, tudományos értekezések alakjában. Hisz a gyermekgyógyászatnak nemcsak hogy tanszéke nem volt az egyetemen, — de jóformán tudományos irodalma sem volt. A gyermekeknek fölmerülő körképleteket senkinek jegyezte s a gyógyításra vonatkozó tapasztalatokat senki sem közölte. Ezt a válogató őr kellett betöltenie valakinek. S épp olyan ember vállalkozott erre, akinek az erre való időt az erőf visszasszerző alvástól kellett ellopnia. És később is, mikor már hírneve és felkapott orvosi praxisa módot nyujthattak volna Bókainak, hogy a munka arányában pihenjen is, akkor sem pihent. Es nem pihent addig, míg csak az egyszerű és primitív gyermekórházból európai híru mintá-intézetet nem alkotott. Nem pihent, míg az őz-utcai szerény emeletes házból hatalmas palotát nem alkotott az Üllői-uton. Nem pihent, míg meg nem alkotta az önálló gyermekgyógyászat iskoláját, — a tanítványok egész hadserégét nevelve abban. Nem pihent, míg a gyermekgyógyászatnak utat nem tört az egyetemre, — s ott ezt a munkát is ő vállalta el. S mikor mindez készen volt, együtt volt, — s mikor a Deák Ferenc által indítványozott országos segély, a főváros és az egész társadalom támogatása lehetővé tették, hogy nagy ünnepségek közt megnyíljon a mai Stefánia-gyermekórház: — akkor aztán ő is pihenni ment. Hanem örökre.

S ha művei, alkotásai ekként hirdetik hangosan érdemeit, — hát még mily végtelen annak a jótékonyágnak a sorozata, melynek emlékeit a névtelen és a néma hála őrizi. Mert nemcsak a szegény beteg gyermekeknek, hanem általában a szegényeknek igazi apja és jótéveje volt. S kü-

lönösen a szegény írók és művészeké. Azonkívül, hogy a gyermekórházat igazgatta és iskolává emelte, — sok évig volt ő orvosa a Nemzeti Színháznak. És pedig nemcsak kinevezett, hanem választott orvosa is. Mig ugyanis a gyermekórház az Ósz-utcaiban a földszinti lakásokat bérbe adta, — a lakásokat mindig a Nemzeti Színház művészei vették bérbe. Az öreg Lendvai, Szerdahelyi, Szentpétery, Egressy, Udvardy, Fancsy, — mind ott laktak. Először páciensei lettek Bókainak, s azután barátai. Hisz aki a gyermekeket úgy szerette, annak szeretnie kellett a bohémeket is. S aki a kis gyermekek orvosa volt, miért ne lett volna orvosa a — nagy gyermekeknek is? — Mint a Nemzeti Színház orvosa, sokáig volt házi-orvosa Bókai János a legnagyobb magyar írónak, Jókai Mórnak is, akivel Bókai nemcsak a két név rokonhangzásánál fogva, hanem a Bókai felesége révén távolabbi rokonságba is került. S éppen mostanában, a Kossuth Lajos születésének századik évfordulóján, a Kossuth-mauzóleumalapkö-lételeknek ünnepén mutatnak be Jókainak egy kedves arcú tizéves fiúskát, akinek mikor nevet hallotta a költő-király, lehajolt hozzá, s édes szeretettel simogatva fejét, így szólt: „A nagyapának köszönhetem, hogy élek.” — A kis fia Bókai János unokája volt.

S annak a férfinak, aki ennyit dolgozott, ennyit alkotott, ennyit fáradozott, — mi volt tehát a jutalma életében? — A hírnév? — A királyné kegye? A kormány elismerése? A társadalom tisztelte? — És a milliói halála? — Kétségteletlenül ez is. De mindezeket kívül legnagyobb jutalma az lón a sorstól, hogy szármáyai alatt látta felőlni s az ő munkájának folytatására méltóan vállalkozni két fiát, Árpádot és Jánost. S ma ők is ott állanak a hideg és szigorú arcú éreszobor előtt, mint a „legbálsabb tanítványok.”

x. y. z.

Kálmán miniszterelnöknek azzal a kéressel, hogy az illető testületök hódolatjeléül szerencsekívánatait ő felsége nevenapja alkalmából a legmagasabb trón szülőjéhez juttassa.

Bécsben, mint onnan táviratozzák, a Szent István-templomban Grucha bíboros mondott háladási misét, amelyen a miniszterek, az állami és a városi hatóságok lelei s minden osztrák törzsi karának küldöttsége volt jelen. A katonaság a helyőrségi templomban volt misén. A fogadalmi templomban tartott istentiszteleten jelen volt Ferenc Ferdinánd trónörökös, Ferdinánd Károly és Rajner főhercegek s a tábornoki kar. — Drezdában az udvari templomban volt háladási mise, melyen az osztrák-magyar követ-ség személyzete s a drezdai osztrák és magyar kolónia volt jelen. — Rómából táviratozzák: Ferenc József király nevenapja alkalmából a Santa Maria dell' Anima-templomban ünnepi mise volt, amelyen megjelentek Rampolla, Gotti és San Miniati bíbor-nokok, a kardinális és vatikáni osztrák-magyar nagy-követségek tagjai, sok püspök és prelátus és az osztrák-magyar kolónia tagjai.

— Az orosz postaminiszter Budapesten. Ga-zimberti orosz posta- és távirat-miniszter, aki e hó el-sején indult el európai tanulmányútra, e hó közepén Budapestre is ellátogat, hogy az európaszerke kiűnő hírből álló magyar posta- és táviratintézményt tanul-mányozza.

— Mándy Lajos új állása. [A Pol. Ért. jelenti: Értésülünk szerint Mándy Lajos nyug. kereskedelmi miniszteri tanácsos a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál fog magasabb állást betölteni, azonkívül bevásárolja a vasúti bank tisztikarába is.]

— A Mátyás-szobor leleplezése. Mint értesü-lünk, József főherceg már teljesen fölépült gyöngél-kedéséből s e hó 12-én ő felsége képviselőben részt-vesz a kolozsvári Mátyás-szobor felavatásán.

A Mátyás-szobor leleplezésével kapcsolatosan nyitja meg az Erdélyi Kárpát-Egyesület a Mátyás király szülőházában szervezett néprajzi múzeumát és avatja föl Erzsébet lobogóját. Mindkét ünnepen jelen lesznek József főherceg mint a király képviselője, József Ágost főherceg mint az egyesület védője és Augustus főherceggazsóny mint zászlósa. A minisz-tereket szintén meghívta az E. K. E. a szép ünnepre. Sőt Kálmán Fejlesztés báróhoz intézett következő le-velelben válaszolt a meghívásra:

Méltóságos báró elnök ur! Köszönettel vettem az Erdélyi Kárpát-Egyesület nevében írvó évi szeptem-bér hó 10-ikén kelt becses sorait, amelyekben a dícsőült Erzsébet királyné emlékére készített lobogó felavatásának, valamint Mátyás király szülőházában szervezett néprajzi múzeum megnyitásának ünnepére volt szives meghívni. Teljesen méltánlóm azon ha-zafas és kulturális célt, amely az Erdélyi Kárpát Egye-sületet működésében vezérli és amely a szobanörö-ző ünnepélyek rendezésében is kifejezésre jut s ezért van szerencsém méltóságod értesíteni, hogy ezen ünnepélyeken a legnagyobb örömmel meg fogok jelenni és a zászlószög elkészítésére az engedélyt megadom. Fogadjá méltóságod őszinte tisztelem nyilvánítását.

Sadl, s. k.

— Az egyetemek tisztelgése a kultuszmi-niszternél. Az új tanév alkalmából Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter tegnap fogadta a budapesti tudományegyetem rektorának és dékán-jának tisztelő küldöttségét. A küldöttség nevében dr. Kéty Károly tudományegyetemi rektor meleg szavakkal üdvözölte a minisztert, kinek továbbra is kérte eddig tapasztalt jóakarátát, aтай gondos-kodását a tudományegyetem részére. Ma délelőtt 11 óra-kor a József-műegyetem tanácsának tagjai Ilosvay Lajos rektor vezetésével mellett jelentek meg a vallás- és közokta-tásügyi miniszternél, hogy az újonnan megalakult egye-temi tanács részéről üdvözöljék. A tisztelő küldöttség nevében Ilosvay Lajos műegyetemi rektor beszélt, felsorolván azokat az érdemeket, amelyeket Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter közel nyolcezerötödös minisztersége alatt alkotásai révén ezen magyar műszaki főiskola fejlődésének elő-mozdítása körül szerzett, az alkotások közé tar-tozik az új műegyetem építkezése a Lágymá-nyoson, a műegyetemi doktorátus behozatala és a vizsgálati rend célszerű szabályozása. Az új műegyetem építkezéseinek rég buzgóld ügyét jófor-mán Wlassics Gyula miniszter fáradhatatlan törekvése és erélye juttatta így szerencsésen dűlőre. És már megkezdődött a nagyszabású, monumentális építkezés, melynek tervszerű befejezésével a műszaki tudomá-nyok egyeteme Budapestön oly fényes otthonra fog találni, mely ritkítja pártját az egész művelt világban. A műegyetem rektora ismételt meleg szavakkal fe-jezte ki halálját a miniszter iránt, kinek hathatós tá-mogatását kérte továbbra is. A miniszter ezívesen fo-gadta a műegyetemi tanácsot és a műegyetemi dol-gokról beszélt a küldöttség tagjaival.

— Egy pap kitüntetése. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király gróf Zichy Gyula, Székes-fejérvár egyházmegyei aldozópapnak a Szent Márton-

ról nevezett Solymosvár melletti bulcsi címzetes pád-ságot adományozta.

— A király szobra Temesvárott. Temesvárról jelentik, hogy a hadapródiskola épületét ma délelőtt 10 órakor avatták fel gyönyörű időben, az összes katonatisztek, a városi, megyei és állami hatóságok jelenlétében. A felavatást Belopotcsky Kálmán tábori püspök végezte Blaskovics Ferenc apát, Kus kanonok, Schrader és Gula tábori lelkészek segédletével. A fel-avatás után lényes tábori mise volt, amelynek befe-jeztével Ámon alezredes, a hadapródiskola parancs-noka, az intézet növendékeihez lelkes beszédet inté-zett, amelyben a legfőbb hadur iránt táboriathatlan ragaskodásra és haszonszeretetre buzdította őket. Utolsó szavaira a király új szobráról lehullt a lepel, mire Schweizer hadtestparancsnok mondott beszédet. A had-testparancsnok beszéde után, hatalmas éljenzés között 24 ágyúlövés dördült el.

— Támadás Lónyay grófné ellen. A Brüsszelben megjelenő Vingtième Siècle című nap-lapjában, amint a belga fővárosból jelentik, egy anonim levelet közöl, amelynek szerzője — állí-tól egy Bécsben élő diplomata — súlyos váda-kat emel Lónyay Stefánia grófné ellen. A levél tartalma az, hogy Lónyay grófné édesanyja egész betegsége alatt semmit sem törődött a királyné állo-potával, s a spai botrányt is csak hercegnő jógnak és címének élesítése feletti bosszúsággal és becsüdtőg férjének befolyása alatt rendezte. Valószínű, hogy Lónyay grófné kellő formában módot fog találni, hogy a súlyos vádra megadja a kellő felvilágo-sítást.

A Reichwehr a brüsszeli eseményekről utó-lag a következő érdekes kiegészítést közli:

Mikor Windischgrätz hercegné Spaaból vissza-tért Bécsbe, a király azonnal látogatást tett nála és megkérdezte tőle, hogy miért mondott le brüsszeli utazásáról. A király ugyanis eleinte nem helyeselte a hercegné magatartását. Mikor azon-ban Windischgrätz hercegné a történetekről a ki-rályt értesítette, a tények úgy elkövetlenítették az uralkodót, hogy eleinte még a belga királyné emlékére rendezett gyászistentiszteleten sem akart résztvenni. Később mégis csak részt vett az ünnepvényen, mert nem akarta a bécsi és brüsszeli udvar közötti szakadást nagyon nyíltan do-kumentálni.

— Királyi elismerés. A konverzió létrejöttén való sikeres közreműködésükért a király, mint a hivatalos lap mai száma jelenti, megengedte, hogy elismerése tudtát adassék Kornfeld Zsigmond főrendi-házi tagnak, a Magyar Általános Hitelbank érdemes vezérigazgatójának, aki a pénzügyi művellet létesítésé-ben kiváló jelentőségű munkásságot fejtett ki, továbbá báró Rothschild Alfrédnek, a bécsi S. M. von Rothschild bankház főnökének, valamint Tauszig Tivadar lovag-nak, az osztrák földhitelintézet igazgatójának. Wolheim Lajosnak, az osztrák hitelintézet igazgatójának a Ferenc József-rend középkeresztjét, Stiedry Fülöp kereskedelmi tanácsosnak, a Rothschild-bankház cég-vezetőjének pedig a harmadosztályú vaskoronarendet adományozta a király.

— Az új Házban. Az új országházban ma már nemzeti színű zászlót lengt a szél és belüli most teszik meg az utolsó intézkedéseket, amire szükség van, hogy a szerdai képviselőházi ülés alkalmával már semmiben se legyen hiányosság. Ma kipróbálták a központi liftlétesítést és a szakértők úgy találták, hogy az új Házban senkinek sem kell majd fagyos-kodnia. A fűtés különben csinos kis összegbe kerül, naponként körülbelül háromszázötven koronába. Hol-nap már berendezik a vendéglőket s a teljesen kész parlament kedden reggel mutatják be az újságírók-nak, este pedig a képviselőknak. Akkor majd kiderül, hogy igaz-e a humoros hír, hogy az országház épí-tése közben megelégedtek az óráról s nem lehet így sohse tudni a parlamentben, hogy hányat üt az óra. A hiányt különben majd csak pótolják s a képviselő urak leszakaszthatják minden órának virágát...

— Hajókeresztelés. Triestben ma délelőtt bo-szótották vizre a Babenberg nevű új zászlóshajót. Az új hajó keresztanyja Goëss helytartó felesége volt. Jelen voltak a polgári, katonai és tengerészeti ható-ságok és sok osztrák és magyar képviselő. Miután báró Spaun tengernagy, a haditengerészet parancs-noka beszédet intézett a keresztanyához és ez vála-szolt, a Babenberg lassan megindult és lesiklott a sólyan a közönség ünnepzése és a hadihajók ágyúinak dörgése között.

— A hűvösök leállítását. A magyar építő-mesterek egyesülete a nyári szünet után tegnap tar-totta első választmányi ülését Kauser Gyula elnöke-je mellett. A folyóúgyek letárgyalása után Katona Béla azt indítványozta, hogy az egyesület a fővárosi állami hidakon szedett teherhidamok jelentékeny lezállítá-sára indítson mozgalmat. Az alaposan megokolt indít-ványt a választmány helyesléssel fogadta és elhatá-rozta, hogy a mozgalom érdekében nemcsak a köz-gazdasági egyesületekhez intéz átiratot, hanem meg-

keresi a fővárost és a megyét is a pártolás érde-keben.

— A belga királyné levelei. Felette érdekes leveleket fog közölni holnap számbában a Neues Wiener Tagblatt. A leveleket Maria Hen-riette belga királyné írta fiatal korában, házassága első éveiben Petter Ferenc Xavér bécsi rajztanárnak, aki a belga királyné leánykorában virá-gokat festeni tanította. A Petter-család várt a levelek közlésével mostanig, a belga királyné halála utánig, mert Petter Ferenc Xavér végren-deletében kikötötte, hogy a királyné leveleit nem szabad nyilvánosságra hozni Maria Henriette életében. A levelek bizonyítják, hogy Maria Hen-riette, aki 17 éves korában ment férjhez Lipót királyhoz, már házassága első hónapjaiban nagyon boldogtalan volt.

Az első levél 1853. szeptember 20-án kelt s a többek között így szól:

Szerencsétlen vagyok s egyetlen támaszom és reménységem a mindenható. Szegény anyám csak most kezdi belátni, hogy mit tett velem, mikor férjhez adott. Boldognak akart látni és az ellenkezője történt. Ha a jó isten meghalgaítja hó fohászomat, akkor már nem élek sokáig, vagy pedig mindennek meg kell változnia!

Egy évvel később így ír Henriette királyné Petternek:

Meg volt írva feldőlem, hogy boldogtalan le-szek s nincs egyebem, mint az édes visszaemlé-kezés szép ifjúságomra. Csak Isten adhat balza-mot sebzeit, fájó szívemre az ő végtelen jószág-ban és kegyelmében. Távol édes, drága anyámtól, elválástva barátaimtól és mindenkitől, aki csak kedves volt szívemnek, csendes megadással és sirással töltöm szomorú napjaimat. De éi bennem a remény, hogy Isten meg fogja halgatni buzgó imádságomat és ha már a földön nem, de nem-sokára odaenn az égből visszaadja leltem nyu-galmát...

Ölven év telt el e levelek megírása óta. A belgák királynéja, a nagyvilág zajától elvonulva, szenvedett és túrt: sok csapás érte félszázad alatt: egyetlen fia meghalt, leányainak nevét ajkára vette az egész világ, mindez törzsuras volt Maria Henriette szívében, migmeg megváltotta szenvedéseitől a gondviselés.

— A velencei diákkongresszus. A Corda Frates nemzetközi diákszövetség tegnap ülését, velencei táv-írat jelentése szerint, Juechia Ramboldot (Padua) vá-lasztották elnöké. A napirend során Kaymann (Bécs) a Corda Frates szövetség külön izraelita osztályának megszűntetését indítványozta és azt kívánta, hogy a zsidó diákok a hazájuknak megfelelő nemzeti osz-tályba soroztassanak be. Hosszu vita után határozatba ment, hogy az összes diákok abba a nemzeti osz-tályba tartoznak, ahová őket nemzetiségük utalja. Amely határozatból megtudtuk, hogy a nemzetközi parlamentet játszó fiuk között eddig olyan furcsa co-porciósulás is volt, amely kihasználta a nemzetek közös-ségéből egy élekezetet és csak most szűntették meg ezt a furcsaságot. Bizony elég későn.

— Egyetemek Kórház. Az Egyetemek Kórház-Egylete ma este 7 órakor nyitotta meg a Pál-utca-ban létesített kórházat. Előzőleg bizottsági ülés volt, amelyen az egyesület tisztjait közbe bevalasztották dr. Kéty Károly rektort és Tóthossy Béla műegyetemi ta-nárt. A megnyitó ünnepélyen jelen volt Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter képviselőben Tóth Lajos osztálytanácsos, Kéty Károly, Ilosvay Lajos, Huttya Ferenc rektorok, dr. Thanóffer Lajos orvos-kari dékán, dr. Bókay Árpád, Tóthossy Béla egyetemi tanárok, Gopcsa László kultuszminiszteri titkár és Deák Sándor, az egyetemi gazdasági hivatal igaz-gatója. A még itt tartózkodó külföldi diákok is el-jöttek.

A kultuszminiszter képviselőben Tóth Lajos osztálytanácsos tolmácsolta a miniszter üdvözlését és kifejezte azt a kívánságot, hogy a vezetők, kik e szép eszmét megvalósították, továbbra is működjenek an-kadatan szorgalommal e nemes cél továbbvitelében. Azután Zeemberg István elnök köszöntö meg a mi-niszter képviselőjének és a többi megjelenteknek ér-deklődésüket. Még dr. Kéty Károly kívánt pár s óval szerencsét az egyesületnek, hogy a szépen megindult nemes intézményt még jobban fejlesszék ki. A tá-rsaság ezután megtekintette a helyiségeket és a beren-dezést, melynek kényelme és előszerűsége általános elismeréssel találkozott.

— A Vörösmarty-szobor pályatervét holnap, vasárnap is megtekintheti a közönség. Hétfőn egész nap csak a szoborbizottság tagjai számára lesz nyitva a kiállítás. Ezen a napon, a bizottság tagjain kívül, senki sem mehet a kiállítás helyiségebe. Kedden reg-gel 9 órakor ismét megnyílik a kiállítás a nagyközön-ség számára és nyitva marad csütörtök estig, a mikor is végképpen bezárul.

— Halálhíradás. Taschler József, Szeged város polgármestere a 60-as években, majd főkapitánya, ma 73 éves korában Szegeden meghalt.

— **A katonaság tekintélye.** Ahhoz, hogy a katonaságnak meglegyen a tekintélye, nagyban hozzájárulnak a külsőségek is, mint a hogy például abban, hogy a csendőrségnek imponáló a föllépése, része van annak a kifogástalanságnak is, amivel minden egyes csendőr föl van öltözve. A katonaságnál, de különösen a honvédségnél nem annyira gondosak a katona föltöltöttségében. Abba a mundurba bujtatják a regrutát, amilyen akad. S még kevesebbet törődnek a pórtartalékokkal. Ilyenformán aztán nemrégiben a hadgyakorlatok alatt megesezt, hogy a pórtartalékokról rongyokban csüngött le a ruha, amikor bevonultak egy alföldi városba. A koldus nem olyan rongyos, mint a milyenek ezek a vitézek voltak, pedig annak a szánalomkeltés a kenyerre. A legmósbóbban lábaikkal bánt el a katonai gondviselés. A szó szoros értelmében meztőláb vonultak végig a városban. Ennek a botrányos esetnek hírt vette báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter is és hírtelenben tett arról, hogy többé elő ne forduljon ilyesmi. Szigorú hangon írott rendeletet küldött az összes honvéd-gyalogezredek és gyalogdandárok parancsnokságaihoz, amiben meghagyja, hogy a katonaság tekintélyének megőrzése érdekében tisztességesen öltöztessék fel ezután a tartalékosokat. Ne csak a puská legyen kifogástalan, amit magukon cepelnek, hanem az uniformis is.

— **Az állami tisztviselők tömörülése.** A múlt év szeptember havában tartott tisztviselői kongresszus részéről kiküldött végrehajtó-bizottság Vörös László nyugalmazott államtitkár, országgyűlési képviselő és Benedek Sándor közigazgatási bíró elnöksével a napokban látogatott ülést tartott. Ez a bizottság éber figyelemmel kíséri a kongresszus által beadott memorandumban kifejtett kívánalmaknak teljesítése és ezek között első sorban a fizetésjavítás érdekében teendő intézkedéseket. Hogy azonban a tisztviselői kar teljes súlylyal és szervezett egészféntlépessen fel érdekeinek megvalósítására, szükegesnek véli a bizottság az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének melőbbi megalakítását és e célból felkéri mindazokat, akiknél ily egyesületi belépési nyilatkozat van, hogy azokat melőbb sziveskedjenek beküldeni. A végrehajtó-bizottság ezen az uton is felkéri a tisztviselői kart, hogy közös céljaik sikeresebb megvalósíthatása érdekében minél nagyobb számban lépjenek be ez egyesületbe; tagsági díj évenként két korona. Belépési nyilatkozattal, valamint bármily irányú felvilágosítással a végrehajtó-bizottság (II. Fő-utca 4. sz.) készséggel szolgál.

— **A kegyvesztett főudvarmester.** Sok mindenféle mende-monda kering mostanság az osztrák fővárosban egy udvari szenciőről. Az történt, hogy a minap Ferenc Ferdinánd trónörökös főudvarmesterét, Nostiz-Rieneck grófot fölmentették ettől az állásától, a nélkül, hogy szolgáltatni királyi elismerésben részesült volna, ami rendkívül szokatlan s az elcsapattással egyértelmű dolog. Nostiz-Rieneck gróf már azóta, hogy a trónörökös pétervári kísérlőjének ügyében, amely oly nagy zajt ütött a tavasszal, szokatlan indiskreciót tanusított, — nem volt kedves embere a trónörökösnek. A minap szolgálati ügyben nagyon heves konfliktus támadt a trónörökös és a főudvarmester között: Ferenc Ferdinánd trónörökös megbízta Nostiz grófot, valamely ügynek az elintézésével, amelyhez Nostiznak egy csomó aktát kellett volna különféle hivatalokból megszereznie. Gróf Nostiz azonban ezt a munkát nem végezte el s mikor ezért a trónörökös kérdőre vonta: Gróf Nostiz nem nagyon udvarias szavakkal magyarázatni kezdte, hogy a szóbanforgó akták megszerzése töltőleges. Ferenc Ferdinánd erre azonnal elboosátotta Nostiz grófot s levelet írt a királynak, aki még aznap Nostizot nemcsak fölmentette főudvarmesteri állásától, hanem elrendelte, hogy nyugalmazták még a katonaságnál is, ahol altábornagyi ranggal szolgált.

— **Lefokozott honvédfőhadnagyok.** A magyar királyi honvédfőparancsnokság a napokban két tartalékos honvédfőhadnagyot fosztott meg a tisztí rangjától. Strohmann Arnold szabadkai honvédfőgyalogezredbeli tartalékos hadnagy lefokozását a következő módon indokolja az ügyében megalakult becsületügyi bizottság:

Vádolt Strohmann Arnold tartalékos hadnagy a tisztí állás becsületét azáltal sértette meg, hogy egy idegen háznál a vendégjoggal visszaélt, egy jelenlévő vendéggel szemben titeltelenségbe boosátkozott, továbbá, hogy ezen esetet előjáró parancsnokságnak bejelenteni elmulasztotta, s végre, dacára hogy tudomása volt arról, hogy egy polgári egyénről éről rágalmaztatik, ezért magának semminemű elégtételt nem vett.

A másik lefokozott hadnagy Fabriczy Soma. akit a gyulai törvényszék szeptember 17-ikén okirathatamisítás és huszonhárom sikkasztás miatt három évi fegyházra és hat évi hivatalvesztésre ítélt. Az ítélet folytán a becsületügyi bizottság Fabriczyt megfosztotta tisztí rangjától.

— **Merénylet Jablány altábornagy ellen.** Jablány Sándor altábornagy, a csendőrség főparancsnoka ellen ma délelőtt fél tizenkét óra tájban merénylet kísérlet meg egy asszony. A merénylet — amely különben nem vehető komolyzámba — nem sikerült s maga az altábornagy adta át az exaltált asszonyt a rendőrnök. A vizsgálónál kiderült, hogy a merénylet asszony revolvere nem volt megtöltve. Jablány altábornagy ma délelőtt tizenegy órakor — szokása szerint — elindult a Várban levő hivatalából és a Lánchidnél csavargózásra ültve áhajózott a pesti oldalra. A Vigadó előtt levő állomásnál szállt ki. Amint a partra lépett, elébe állt egy alacsony termetű, zöld ruhába öltözött nő s megszólította:

— Kegyetemes uram!

Az altábornagy azt hitte, hogy valami koldussal van dolga s a zsebébe nyult, hogy alamizsánát adjon neki. Az asszony észrevette szándékát:

— Nem pénz kérek, kegyelmes uram, hanem igazságot!

— Mit akar! Szóljon!

A nő erre elmondta, hogy ő Lukovits Gizella győri születésű szülésznő; már negyedikben jár az altábornagnál hivatalos ügyben. Ma is ott volt, de az altábornagy nem fogadta, kiűzénen neki, hogy várjon, míg az ügy sorban el lesz intézve.

— Most megvártam a kegyelmes urat, hogy újra előadjan kérelmemet.

— De asszonyom, — szót az altábornagy — az utca nem való tárgyalásra. En itt nem tárgyalhatok önnel!

A nő erre nem tágitott, hanem Jablány elé állt és amikor az Angol-királyné szálloda Kishid-utcai bejárója elé érte, hirtelen kezításként után nyult, onnan egy forgópisztolyt rántott elő s azt az altábornagy mellének szegte.

Az altábornagy erre megragadta az asszonyt, kicsavarja a kezéből a revolvért és átadta egy rendőrnök, aki először a IV-ik kerületi kapitányságra, onnan pedig a Zrínyi-utcai rendőrpálfalába vitte. Jablány altábornagy is kocsiba ült s a főkaptányságra hajlatott, ahol elmondta az esetet.

A merénylet asszonyt itt Tóth János rendőrfővezető halgatta ki. Lukovits Gizella a kihallgatás során tagadta, hogy merényletet akart volna elkövetni az altábornagy ellen. Lukovits Gizella alacsony termetű, elég csinos asszony.

A rendőri sajtóiroda az ügyről a következő jelentést adta ki:

Ma délelőtt tizenegy órakor Jablány altábornagy Budáról jövet, amint a csavargózó-állomásról a Kishid-utca felé tartott, találkozott Lukovits Gizella győri születésű szülésznő, kispisti lakossal (akik Árpád-utca), aki hivatalos ügyben már több ízben zaklatta és ezáltal is kívánt vele beszélni. Az altábornagy nem akart az utcán szóba állni a nővel, befordult az Angol királyi szobába, ahová a nő is utána ment.

Az altábornagy el akarta utasítani, de észrevette, hogy kézi táskájában revolver van és félén, hogy esetleg önmagával kárt tesz, elvette tőle és átadta a legközelebbi rendőrszéknek a nővel együtt, aki ezt a IV. kerületi kapitánynak állította elő.

Lukovits Gizella a kihallgatás során tagadta, hogy ő merényletet akart volna elkövetni, ami különben ki is lett volna zárva, mert a revolver üres volt és töltés a nőnél egyáltalán nem volt.

— **Szigorubb lett a muszka-cenzura.** Mivelhogy az orosz cenzura tudvalevőleg töltőttébb toleráns intézmény, akormány új rendeletet adott ki a cenzura ügyében. E szerint a cárról, az egész uralkodó családról és az udvarról semmi egyebet nem szabad írni, csak amit a hivatalos lapok már közöltek s ezeknél a híreknel is jelezni kell a forrást. Tilos a cárhoz intézett föliratokat s a kormány és a hivatalok körrendeleteit közölni; a katonákról egy sort sem szabad közölni egyebet, mint ami a *Ruszkij Invalida*ban megjelent. Tilos továbbá a kelet-ázsiai vasutakról, Mandzsuriairól és Perzsia közigazgatási viszonyairól írni. Nem szabad a lapoknak az iskolák ügyeivel sem foglalkozni, nehogy a diákszavargásokat is tárgyalják. A politikai büntetésekről csak a hatóságok hivatalos közléseit szabad lefolytatni; a politikai büntetések letartóztatásáról, pöréről és elítéléséről írni tilos, még nevéket, életrajzukat, vagy arcfépüket sem szabad közölni. Szigorúan tilos a munkás-mozgalmakról és sztrájkokról írni, még a külföldiekéről is. Erdekes, hogy sem Tolstojról, sem a szent szindondról, sem a raszkolnikok szektájáról nem lesz szabad írni az orosz újságoknak. De az üngyilkosságokról se, mert hát Oroszországban az is más, mint másfelé. Ott a rendszer megteremtette a politikai gyilkosok mellett a politikai üngyilkosok tömegét is.

— **Az automobil áldozatal.** Rostovól je'entik, hogy tegnap egy automobil elgázolt egy kocsit, amely tizenegy ember ült. A kocsi név emberek közül három meghalt négy asszony és két férfi pedig veszedelmesen megsebesült. Az automobil vezetőjét letartóztatták.

— **A női munka ünnepe.** A Szabadsági Munka-iskola ünnepes megnyitása ma délelőtt folyt le, nagyszámú és előkelő közönség jelenlétében, az iskola fővárosi-utcai helyiségében. Az ünnepes megnyitáson többek közt megjelent: Zsitinszky Mihályné, Szabóné Nogáll Janka, Lázárné Kaszner Janka, Neumann Arminné, Özgény Szathmáry Györgyné, Vészi Józsefné, Márkus Emilia, Várady Antalné, Fawlay Edéné, Gelléri Mórné, Jakab Ödöné Lengyel Laura, Kálosy Józsefné, dr. Láng Margit, Gelléri Mór és a nőnevelés számos kitűnősége.

Megnyitó beszédet Szabóné Nogáll Janka, az iskola megalapítója tartott, aki szívélyesen üdvözölte a közönséget, aztán áttért az iskola új irányának ismertetésére, melynek tudvalevőleg az a célja, hogy a szabászarrást a szabadművészetek sorába emelje. Ismertetette az isko a erős egészségügyi gondoskodását, a magas párisi székeket, melyek megóvják a viruló testeket az elterdőléstől. Bemutatta a tantervet, a tanítástól etet, mely négy elősrangú szabóból és szabónéből áll, egy okleveles tanítónéből, négy segéd-tanítónéből s négy munkafelügyelőből. Végül köszönetet mondott az Iparpártól Hölgyek Szövettségének, a Leány-Egyesületnek, lőképpen pedig a neve esűgyi kitűnőségeket, Gelléri Mór kir. tanácsosnak és azoknak az előkelő fiatal hölgyeknek, kik mint az iskola besorozott növendékei lehelőv tettek, hogy 22 fiatal leány ingyen tanulhasson.

Ezután a Leány-Egyesület küldötte Vészi Margit szót és üdvözlő levelet olvasott fel a Leány-Egyesület elnökségétől.

Majd Lázárné Kaszner Janka az Erzsébet Nőiskola igazgatója mondott köszönetet Szabóné-Nogáll Jankának, aki gondolt arra, hogy a szellemi oktatás tulengésének idejében, a fiatal lányokat az egészséges, nőtis foglalkozásokhoz visszavezesse. Igérté, hogy gondjaiba veszi az új iskolát.

Ezek után a diszes társaság megtekintette a modern berendezésű világos tágas tantermetek és meleg ovációban részesítette Szabóné, nemkülönben Berkovics Ignácné igazgatót, ki néhány szóval szintén fogadalmat tett a munka hü teljesítésére.

— **Négy tanu helyett kétő.** Akinek a fővárostól kapnivalója van, az kissé nehezen jut a pénzéhez. A nyugtát előbb a számvéviségnél kell bemutatni. Ott rávezetnek valami igazolást, ha ugyan két tanuval bizonyítani tudja, hogy csakugyan ő a nyugtátvány aláírója. Tanu elvégre akadna, de két olyan tanu kell, akit a számvéviség hivatalnokai személyesen ismer. Ha pedig a számtiszt ur véletlenül olyan ember, aki visszavonult életet él, társaságba nem jár, ugyan hol lehet két olyan embert találni, aki a nyugtátványos urnak és a számvévis urnak is közös ismerőse. Ha azonban ez a majdnem lehetetlen feladat sikerül, a nyugtával jelentkezni kell a pénztárnál s ott aztán minden további kizogás nélkül kifizetik a pénzt. Mindössze azt a csekélyiséget követelik meg, hogy, aki a pénztért jelentkezik, két új tanu hozzon a személyazonosságának igazolására. Változatosság kedvéért ezeknek olyan kitagistalan urnaknak kell lenni, akiket a pénztáros ismer — személyesen. Ennyi tanu nehéz felha szolni, annál is inkább nehéz, mert a tanuskodáson kívül egyéb dolga is van az embereknek. Ez a tulságos nehézkesség sok bosszuságnak, kárnak volt már az okozója s mivelhogy a városi urak is belátják, hogy tulságba vitték a vaskalaposságot, a pénzügyi osztály most javaslatot terjesztett a tanács elé a kifutéseket rendjének módosítására. A javaslat értelmében a lélekek csak a számvévis osztályban kell igazolni magat, ha a pénzt még aznap fölveszi. Ezzel mindenesetre kevesebb lótas-lutas jár majd a tanuszerzésben, ki kel'ene azonban találni az ellenőrzésnek valami olyan módját, ami egészen töltőlessé teszi a tanut. Nagy város Budapest. Csak ugyi hirtelenben két olyan embert találni benne, aki két másik embernek egyformán ismerőse — nagyon nehéz.

— **Házasság.** Beniczky Tamás m. kir. államrendőrségi felügyelő eljegyezte Hajner Irma kisasszonyt, Hajner Józsefné, a molnárok és sütők malmja igazgatójának leányát.

Vermes Mihály, a fatermőlő részvénytársaság tisztviselője, a Száva melletti Gróban eljegyezte Neumann Irén kisasszonyt, Neumann Adolf muraszombati kereskedő leányát.

Dán Viktor, a Dán Testvérek cég be'lagja, eljegyezte Pollák Antal leányát, Teréz kisasszonyt Grácból.

Liptich Zsigmond Losoncz-Apát'alváról, eljegyezte Krémer Bertuska kisasszonyt, Krémer Ignác kereskedő leányát Klenócson.

— **Trafikkal kereskedni nem lehet.** A pénzügyminiszter panaszra ment a kereskedelemügyi miniszterhez azért, mert az újságok hirdetéseiből azt látja, hogy üngyönök nemcsak egyéb füzeteket, hanem trafikokat is kínálnak eladásra. A pénzügyminiszterium azt mondja, hogy a dohányárusítás joga kinstári adomány, ami nem lehet szabad forgalom tárgya. Azok az üngyönök tehát, akik trafikot kínálnak megvételre, visszaélnak a közönség tájékozatlanságával. A kereskedelemügyi miniszter egy ma érkezett leiratban fölhívta a főváros tanácsát arra, hogy utasítsa az elsőloku iparhatóságokat arra, hogy az olyan üngyönök, aki trafikot kínál megvételre, az ipar-

Örvény ötvényolcadik szakasza alapján büntessék meg — s ha trafikadás-vétel közvetítésére adtak ki parigazolványt, azt haladéktalanul vonják be.

— **Gyermekek ligája.** Az orosz állatvédő-egyesület egy sokkal nagyobb bizottsága gyermekligát alapított Szent-Pétervárott, melynek célja az állatok ápolása, az ártalmatlan állatokkal való humánus bánásmód terjesztése s a madárkák etetése. A ligának tizenöt-tizenhat esztendő gyermekek lehetnek tagjai s belépésük előtt esküt kell tenniük, hogy állatot többé nem kínoznak; sőt minden lehető módon gondoskodnak arról, hogy azok méltatlan bánálatomban ne részesüljenek. A liga vezetői jeles tanítványok s ők ítélkeznek azokról, akik jégértéket, illetve esküjüket megszegték. A bűnösöket megfosztják a liga tagjainak járó egyesületi jelvényről és sapkáról, vagy pedig kizárják az egyesületből.

— **A kiutasított pangermán szerkesztő.** Temesvárról jelentik, hogy a városi tanács mai ülésében helybenhagyta Kramer Alvin pangermán szerkesztő kiutasítását.

— **Fürdőélet.** A Szt.-Lukácsfürdő szeptember havi fürdővendégeinek névsorából föllelítjük a következőket: Acatos P. Demosthenes Farg-Cenából. Paumgarten Augustus báróné Troppauból. Riesch Ottó lelkész Galatzból. Aurelian Cranceanu Barladból. Pijade David Belgrádból. Kluge Afréd udvari jogtanácsos Schleswigből. Kornhauser Frigyes Bécsből. Krebesz K. Crajovából. dr. Cruceanu Viad orvos Amasecsből. Majorossy Imre polgármester Pécs Potoczky Dező földbírók Beszék. Fülöp Elek plébános Tass, Losonczy Szigyártó Sománé Losoncz, Pepa János főesperes Buzsák.

— **Magyar-török társasutazás.** A budapesti idegenforgalmi iroda Konstantinápolyból, Szalonikiből és Szófiából társasutazást rendez Budapestre, amelyhez már az ottani főkiródaiban, a keleti városok társadalmaának mintegy száz előkelő tagja jelentkezett részvételre. A törökök látogatása ezuttal kölcsönösségen alpn. Budapestről ugyanis október 24-én indul egy disztvingált társaság Konstantinápolyba, ezekhez csatlakozik hazajövet a török társaság. A konstantinápolyi kirándulásra az idegenforgalmi irodában (Vigadó-tér 1.) lehet — levélben is — jelentkezni. Ugyanott mindenféle felvilágosítás és részletes program kapható.

— **Asztályországról kuzása.** Az osztályországról mai húszas tízes koronát nyert 66588 78899; ötezer koronát 66154; kétezer koronát 89956 8445 61676 32701 34183 70150 39351 48926 64905 76014 83023 96050 21775 30890 50768 2657 54684 69457 97789 82305 37474 49544 76412 90054 15976 19571 52341 87060; ezer koronát 457 46543 88528 42787 63883 16576 26177 34183 37015 29351 48926 66144 81098 13988 24445 29586 67364 39772 85145 180 5924 15449 41762 43692 43117 8237 22426 51565 18699 20511 45808 55175 91015; ötszáz koronát 10665 19160 16815 36836 42742 46771 68618 65367 75513 78764 92992 94838 505 5567 25693 47827 42596 63435 66688 90774 94160 94906 5318 7292 13407 55788 10668 20182 30882 42427 58520 61208 62658 72821 72751 74047 87884 4754 9895 15060 80729 35697 36238 75228 86033 7183 17394 24652 41166 43442 65168 77479 79008 7621 41781 73611 78550 79191 81009 22860 1075 38874 66927 76227 80034 95381.

(x) **Legdívatosabb ruhászővelekből** mintákat kívánatra bérmentve küld Weiss Gyula, Budapest, Kossuth Lajos-utca 18.

(x) **Elegáns ruhák készítenek** Tereczky és Lillénberg írászabó-cégnél Budapest, Városház-utca 12.

(x) **Budapesti Mechanikai (Zander-) Gyógyintézet.** (VIII. Múzeum-körút 2. (igazgató; dr. Reich Miklós). — Testgyógyászati és lejtészti gimnasztika. — Teljes Zander-féle mechanikai gyógyberendezés. — Croyssi massage. — Forróleír, villamosítvány- és szén-savas-fürdők. — Prospektus. — Telefon.

(x) **Madame Berkovits** visszatérve hosszabb párisi tartózkodásából, értesíti a n. é. hölgyközönséget, hogy sikerült megnyernie a híres Marguin-fűzők egyedüli elárúsítási jogát. A Marguin-cég fűzőkben annyit jelent, mint ruhákban Worth és Paquin. Ezek a fűzők nála. IV. Váci-utca 7. sz. a. II. em. bármikor megtekintethető a beszer. ett párisi divatújdonosságokkal együtt, melyek már nagy részben megérkeztek.

(x) **A Budapesti Központi Tejszarnok Szövetkezet** fővárosunk egyedüli intézete, mely a tejet nemcsak telepén kezeli tisztán, a hygienikus követelményeknek teljesen megfelelőleg, hanem utazó állatorvos felügyelete alatt a gazdaságokban úgy az állatok, valamint a takarmányozást és a kezelő személyzetet is szigorúan ellenőrzés alatt tartja. Megbízhatóság és tisztaság tekintetében tehát a Budapesti Központi Tejszarnok Szövetkezet által forgalomba hozott tej első helyen áll. Tej, valamint kiváló minőségű teavaj, tejszín, pasteurizált tej, Székely-féle gyermektej stb. naponta kétszer háromszázlitárak. A főváros különböző kerületeiben 64 saját kezelésben lévő fiókület. Árak: 1 liter kiváló minőségű teljes tej palackban 25 fillér (50 literrel szóló szelvényfűzet váltása 12 korona) 1 kgr. legfinomabb teavaj 3 korona 20 fillér, 1 kgr. finom főzővaja 2 korona 40 fillér. Telefon: megrendelő iroda 67—04. Telefon: igazgatóság 58—56. Csak ledímozott üvegeket melyeken a költés napja és a KT. jegy látható, tessék elfogadni.

Zola halála.

Budapest, október 4.

Holnap lesz Zola Emil temetése — Dreyfus nélkül. Dreyfus százados azzal az áldozattal, melyet a környező özevnynek hozott, kiosavarta a nacionalisták kezéből a togerősebb fegyvert; most már semmi ürügyük sem lehet a zavargásra, mert a katonaság részvéte a becsületrend tisztjének a temetésén mégis csak olyan dolog, amely ellen agítani, irni lehet, de tetteleg föllépni bajos és veszedelmes. Ugy látszik tehát, hogy a temetés épp oly csöndes lesz, mint impozáns. Egy mai távirati tudósítás szerint a gyászmenet élén az elhunyt unokatestvérei, Laborde és Loiseau, továbbá meghítt barátai, Desmoulins, Durci és dr. Larat fognak haladni. A szemedőt Chaumie közoktatásiügyi miniszter, Abel Hermant, Ludovic Halévy, Octave Mirbeau, Charpentier, Fasquelle és a munkásszindikátusok képviselője, Briat fogja tartani. A Rue Bruxellesbe csak kétszáz embert bocsátanak be. A montmartrei temető reggeltől fogva zárva lesz.

A rendőrfőnökség közli a lapokkal, hogy Zola temetésénél a becsületrend szabályai értelmében egy század gyalogság a halottához előtt fogja a végteszeletet megadni az elhunytjának.

A nacionalista lapok egyébiránt dísekesnek vele, hogy sikerült Dreyfust a temetésről eltávolítaniok, de egyuttal megtámadják elmaradása miatt. A Libre Parole azt mondja, hogy gyáván viselte magát. A Gaulois ezt írja: „Nem fogják tehát katonáinkat rákényszeríteni, hogy sort álljanak annak az embernek, aki Franciaországot elárulta. Nem a szégyen, hanem a félelem kényszerítette őt a visszavonulásra. Nem mer Párisban mutatkozni, még a katonák oltalma alatt sem, akiket el akart árulni a külföldnek. Ez bűnének újabb bevallása.”

A Gaulois aztán Zola ellen fordul és öntudatlanul a következő díseletekkel halmozza el: Zola nélkül nem volna Loubet a köztársaság elnöke, Combes nem volna miniszterelnök, az apácák még kolostorukban volnának és a szabadkőművesek nem uralkodnának Franciaországban.

A nacionalista lapok azt írták, hogy Percin tábornok, a hadügyminisztérium elnöki osztályának vezetője, a halottasházban megjelenve, az ott jelenvolt Dreyfus századosdal kezelt fogott. Erre a híre gróf Bony de Castellane a következő nyílt levelet intézte a tábornokhoz:

Tábornok ur! Azt olvasom a lapokban, hogy ön Zola halottasházában találkozott az áruló Dreyfusszal, akit kétszer elítéltek és hogy ön közszólakozásra kezelt is fogott vele. Midőn ezt olvastam, nem csodálkoztam, hanem mély, fájdalmas megbátránkozás vett rajtam erőt s ez az érzés visszhangot fog találni mindazoknak a szívében, akik a hadsereget és a hazát szeretik. Hiába vártam ennek a hírnek a megcáfolását, mert ez a dolog megbécseltető volna egy francia tisztre nézve. Meglehet, hogy ön nem olvasta azt a lapot, amely a hírt közölte s azért ide csatlakozom az illető lapnak egy számát és huszonnégy órai időt engedek önnek a cáfolat közlésére.

Percin tábornok válasza az a levélre s azt mondja, hogy bizonyára Castellane volt az egyetlen széles e világ, aki elhítte ezt az ő róla terjesztett hazug mesét. Castellane erre egy újabb nyílt levélben köszönetet mond a tábornoknak, amiért őt megnyugtatta. Egy félhívtalos távirat szerint, Percin tábornok csak azt a hírt mondja tiszta koholmánynak, mintha ő Dreyfus volt századosdal Zola házában találkozott volna.

E folytonos nacionalista láma alatt Zola szobrára már 16.400 frank gyűlt össze. A legtöbb adakozó szegény ember, aki csekélyke összeggel járul a szobor költségeihez.

Zola és a pápa. Ismeretes, hogy Zola Róma című könyvének megírása előtt Rómában járt, de — bár szándéka és óhajlása volt — a pápánál nem volt. Ennek az elmaradt audienciának a történetét érdekesen írja meg most Jean Bonnelon az Eclairben. Zola megkérdezte barátaitól, hogy láthatná-e a pápát. Edmond de Goncourt ajánlkozott, hogy lépéseket tesz érdekében Leleuvre de Béhainenál, az akkori vatikáni nagykövetnél. A nagykövet magánkívül volt, mikor Goncourt levélét megkapta. Zola a pápánál! Utóbb mégis ellátogatott Rampolla államtitkárhoz, hogy nem eszközölne-e ki audienciát a pápánál. „A pápa nem fogadja Zolát, akinek munkái indexen vannak” válaszolta az államtitkár a nagykövetnek. Zola ez alatt egy kisebb személységhez fordult, akinek előkelő összeköttetései voltak Rómában s aki csakhamar lépéseket is tett Zola érdekében. Levelet írt egy bibornok barátának, egyengetné a pápánál Zola útját.

A bibornok csakhamar válaszolt is; levelében ezeket írta:

— Épp most jövök a Szentatyától s meggyőződtem róla, hogy semmiféle lépés nem történt ezideig Zola érdekében. A pápa nem ismeri Zola munkáit, csupán ótatumokat ismer az író munkáiból.

Kérem, válogassanak alkalmas szemelvényeket Zola munkáiból. Zolának ne tegyen említést, amíg határozott választ nem adhatok.

Az illető személység Zola verseiből küldött el többet a bibornosnak, aki el is vitte azokat a pápához s a következőkben jegyezte fel a pápával való beszélgetését:

— Van tudomása Szentégednek, hogy a híres Zola Rómába jön s olyan munka megírására kezdett, melynek főszemélye a pápa lesz?

— Az egyház Danteval költeményt íratott a pokolról, irathat Zolával a Vatikánról. Az egyház megengedi a gyűlés munkáját ebben a megmérhetetlen anyagban.

— Igen, de Róma a pápa, és Zola sohasem fogja látni a pápát.

— Bizonyára nehéz lenne kivinni, hogy a pápa olyan embert ellogadjon, kinek legtöbb művét exkommunikáltak.

— De Zola szép költeményeket is írt.

— Költeményeket?

— Igen, például egyik költeményét így kezdi:

Principe créateur, seule force première,
Qui d'un souffle vivant souleva la matière,
Toi qui vis, ignorant la naissance et la mort,
Du prophète inspiré donne-moi l'aile d'or.

— Hisz ez szép, nagyon szép! kiáltott föl a pápa; én is ilyen főhászkodással kezdem a költeményeim.

— Ezek a sorok a Genésből, Zola epikai költeményéből valók, amelyet akkor írt, mikor még ismeretlen és szegény ember volt.

— Ily szép verseket írt s talán inséggel küzdött? viszony a pápa. — Ez szép.

A bibornok időbátoritva a pápa jóakarától, egész sor költeményt olvasott föl s ezzel fejezte be:

Mais le Dieu de bonté, le Seigneur notre père,
Doit sourire, en voyant deux enfants s'adorer...

A pápa magához vette a kötetet, amelyben a verseken kívül megvolt a székesegyház remek leírása az Alomból, valamint zületes leírása annak, hogy Zola miként szokott dolgozni. A pápa sokáig elnézte a címlapon Zola arcképet s aztán ezt mondta:

— Róma meg ma is a pápa. Es Zola ur nem végezhet alapos munkát, ha a pápát nem látja.

Másnap a pápa azt mondta, hogy egész éjjel gondolkodott Zoláról, akit mint költőt fog elfogadni, mivelhogy a regényírót nem fogadhatná. Ellogadja Zolát és a feleségét.

A bibornok ezt nyomban megírta Párisba. Megtudta ezt a nagykövet is és emberei után lelkes hangon közleményeket adottok ki Zoláról a lapokban. Mikor aztán Zola Rómába érkezett, a garibaidisták és szabadkőművesek annyira lefoglalták (?), hogy a pápánál audienciát nem kérhetett.

A madáriskola.

A Frankfurter Zeitung írja:

„A main-rheingau kanári-madártenyésztők egyesülete a napokban konzervatóriumot alapított iskolázatlan hangu kanáriak számára. A konzervatóriumban König A. és Zehring J. tanárok szakszerűen tanítják szép tiszta fittyűre a kanári madarakat. A konzervatóriumban a madarak teljes ellátás és fürdőszobahasználat mellett képezetnek ki, mérsékelt díért.”

Ezt írja a Frankfurter Zeitung, s ezek után azonnal bátorkodtam elképzelni egy kis jelenetet, amely ebben a frankfurti madáriskolában játszódik le.

Ime:

A tanár: Csattogó Pista!

A madár: Jelen.

A tanár: Énekeld el a leheket.

A madár: Igenis, tanár ur.

(Énekl.)

Tyirip, tyirip, fityirip

Fityity fityipity pity pity pity,

Tyú tyú tyú

Tyivip tyivip tyiviripity.

A tanár (szigoruan): Nem jó. Nem tyiviripity, hanem tyipiripityity.

A madár: Pardon.

A tanár: Már megint nem tudod jól a leckét.

Büntetésből ma négy kendermaggal kevesebbet kapsz.

A madár: Bocsánatot kérek, tanár ur.

A tanár: Semmi bocsánat. Repülj a helyedre.

Fittyös Izidor, állj fel.

A másik madár: Jelen.

A tanár: Énekeld el a második számú elődöt.

A madár: Igenis.

(Énekl.)

Tyuvip, tyú, tyú

Tyuvicsipip

Tyú vicsipirip

Vipityiesipirityip.

A tanár: Mit hallok? Ujra a második sort!
A madár: Tyúú vipesirip.
A tanár: Micsoda? Mért nem mindjárt vipesirip? Mi vagy te? Veréb? Még egyszer a második sort.

A madár: Tyúú vipesirip.

A tanár: Az már más. Tudhatnád, hogy az i-durban a ri fel van oldva. Repülj a helyedre. Hármas. Nem tudok semmit. Figyelemzetem az osztályt, hogy aki nem tanul, az meg fog bukni. Holnapra ismét jeladom az i-durt és a tyú-molt.

(Pecsapja a noteszt és kimegy.)

— o. —

FŐVÁROS

(*) **A filharmóniai társaság kérelme.** A székesfőváros közgyűlése két ízben is elutasította a filharmóniai társaságot a szubvenció iránt való kérelmével. A társaság most beadványt intézett a tanácshoz az iránt, hogy ha már a részére nem ad szubvenciót (évi 6000 koronát kapott), engedje át ezental a hangversenyi céljára díjtanul a pesti Vigadó termeit, amelyeknek a bérösszege körülbelül szintén évi 6000 koronára rug. A tanács javasolja a kérelem teljesítését, mert érdekében van a fővárosnak, hogy a társaság ne szüntesse meg a művészeti működését, nehogy ezzel a fejlődésnek indult hazai klasszikus zeneszerzés visszaesést szenvedjen.

SZÍNHÁZ, ZENE

Operaház. *Othello.* Verdi hatalmas dalműve, amely hosszabb időn át biányzott az Operaház műsorából, *Prevost*, utjonnan szerződöttett hőstenoristánk segédelmével ma este ismét színpadra került. Az énekes, aki már több ízben volt tagja műintézetünknek távolléte alatt mintha vesztett volna organumának káprázatos fényéből és rendkívüli erejéből; a tekintetben azonban jól kell függesztenünk véleményünk megformálását, mert úgy halljuk, hogy az énekes még mindig nem heverte ki egészen indiszpozícióját, amely miatt első fellépését ennyi ideig halogatták. Bizonyos azonban, hogy hajdan kedvetleges műterzéke fejlődött, sőt — amire igazán nem voltunk elkészülve — játék dolgában jellemzésre törekedett, gyakrabban sikerrel is. Aggodalomba ejt delvonására való hajlandósága, amely a második felvonás kuartettjét fellordítással fenyegette. Mindenesetre szívesebben halljuk és látjuk, mint elődjét. De ez nem sok. Hogy miképpen tudta kiélegetni *Prevost* közönségünk jogos igényeit, arról ez idő szerint még sejtelmünk se lehet. Nem tudjuk, hogy mennyit és mit kell betudnunk indiszpozíciójának másrésről *Othello* az ő egyéniségéhez közelekvő szerep, amelyben *Prevost*nak néhány régi ismert hibája (darabosság, szertelenség, dinamikai durvaságok) ugyszólván jellemző műnasszá tájult. Az est másik érdekessége *Vasquez* grófné *Desdemona*-ja volt, aki ebben a szezonban ezuttal először lépett a budapesti közönség elé. Időközben a néhány hónap szünetidő folyt le és — a bécsi vendég szereplés. Es itt állunk meg egy kicsit. *Desdemona*-alakítását nem kell ismertetnünk, elég, ha jölemítjük, hogy ő is indiszpozícióval küzdött eleinte, de egyre lényesebbre énekelte organumát, amely végül az *Ave Mária*-ban már győztesen ragyogott. Beszéljünk arról, hogy itt marad-e *Vasquez* grófné vagy sem. Az énekesnő tudvalegőleg szeptemberben Bécsben vendég szerepelt, miután intézként vezetőségével nem tudott megállapodásra jutni. Már most bizonyos, hogy *Vasquez* grófnának sehol a világon nem lehet jobb dolga, mint Budapesten, ahol a közönség szeretete és a saját támogatása mellett tíz év alatt dilettánságából, mai — ugy művészig, mint anyagilag — lényes magaslatára emelkedett, a nélkül, hogy megtanult volna — ennyi idő alatt! — magyarul. Ezzel szemben, úgy tudjuk, hogy a művésznek exorbitáns követelményekkel lépett fel Operaházunkkal szemben, amelynek végre is bele kellett abba törőnie, hogy *Vasquez* grófné Bécsben próbáljon szerepsé. A művész három szerepben (*Aida*, *Elza* és *Szulamith*) lépett föl és tapasztalhatta, minő nehéz a küzdelem még az ő lényes eszközeivel is idegen talajon, ahol lépésről-lépésre párbajt kell vívnia mindenért, ami itthon ingyen ajándékképpen várja. Két fellépésénél (*Elza* és *Szulamith*) jelen voltam és tudom, mi igaz abból, amit homlokegyenest ellenkező hírek sikeréről mondanak. Se bukási, se diadalról nem lehet szó: *Vasquez* grófné tisztességgel állta meg helyét a főbből nehéz bécsi porondon. Már most híre járt — és én is így tudom — hogy *Mahler* szerződtette, aminek azonban ellentmond, hogy

a grófné most *Mader*rel tárgyal. Bárhogyan is áll a dolog, mi se bánjuk, ha ez a szép hangú énekesnő Budapesten marad. De méréseje exorbitáns követelményeit és tanuljon meg magyarul. Lám, Bécsben milyen korrekt német kiejtéssel énekelte az olasz énekesnő szerepét: hasonló tekinteteket talán mi is megérdemelünk. A közönség kegye ingatag, amint ezt ma este *Vasquez* grófné is tapasztalhatta, amikor a megjelensékor kitörő karzati taps-tüntétet az egykor lelkes közönség lepisszegette. Bécsben továbbá azt is láttam, hogy milyen tanulókonyez a művész; igaz, ott egy *Mahler* áll a dolgok élén. Semmi tulzás, semmi ütemnyújtás, a staggione-modorosság elojtása és stilszerű törekvés! Alig ismertem rá az ő Elzájára. Szíveleje meg a művész, hogy daccal nem lehet boldogulni. Ő az oka, hogy engednie kell. Tudniillik, ha csakugyan kell és ő is úgy akarja. Csunya hátálanság lenne, ha végül *Takács* Mihály bámulatos Jágó-alakításáról még nem emlékeznénk. A tiszta művészetet ma este csak ő képviselte. (G—ly.)

Vigaszínház. *Wiehe* Sarolta, a dán-francia színművész ma este másodszor lépett fel a *Vigaszínház*-ban. Mai műsorában új volt *A ház* (La Main) című zenés némajáték, melyet az *Urdina-Színház* színpadán egyetlenegy estén láttunk, a *Duncan* esték idején. De csak ma ismertük meg ezt a pantomimját a maga igazában. *Wiehe* asszony egy táncosnőt játszik benne, akinek lakásába egy betörő lopódzik be s akit elutasított imádója ment ki a gázfőző körmei közül. *Wiehe* asszony minden mozdulata a legkifejezőbb néma beszéd. Mint a mimikai művész hatalmasán tartja a drámai kifejezés egész skáláját. Abban a jelenetben, amikor a tükörben megpillantja a függöny mögött rejtőzködő betörő kezét s halálós rémület ejti hatalmába, nagy drámai hatást keltett beszédes szemével és hangjátékkal. A művész megismételte ma este a *Souper d'Adieu* és *L'homme aux poupées*. Az utóbbiban ma is lefelelt a teltség. A közönség a legmelegebben tapsolta ezt az érdekes egyéniségű művészt, aki mindenesetre egyike a legsajátosabb színpadi jelenségeknek. (M—s.)

Nemzeti Színház. A Nemzeti Színházban pénteken új betanulással került színpadra *Calderon Zalamei börtöje*. A címszerepét *Ujházi* Jászcsa, leányát, *Izabellát* *Márkus* Emília. A többi férfiszerep Szacsavay, Gabányi, Dezső és Rózsahgyi. A csütörtökre kitűzött *Othoban* Magda szerepében *Jászai* Mari lép fel.

Az Operaház vendége. Rendkívül érdekes művész mutatkozik be e héten az *Opera* közönségének. *Bernal J. Gustav*, a mexikói hadügyminiszter fia, ki újságíróból lett énekes, csütörtökön *Rigoletto* szerepében kezd meg három estére terjedő vendégjátékát. *Bernal* mintegy négy év óta tartózkodik Európában s ez idő alatt Madridban, Rómában, Turinban, Szentpétervárott s Moszkvában aratott fényes sikereket. Fenomenális nagyszerűségű és kitűnően iskolázott hangja, alakító tehetsége és érdekes térfias megjelenése a hírneves baritonisták első sorába emelte. *Bernal* azonban mind e mellett nem szakított egészen az újságíró pályával, hanem most is állandó levelezője több tekintélyes mexikói újságnak. A vendégművész a jövő hét idejében még kétszer fog fellépni.

Filharmónia. A jelen évad a filharmóniai társaság ötvenedik évádjá, melynek bejezése után a társaság még külön jubileumot szándékozik ünnepelni. De éppen a jubiliás évad alkalmából azt határozta a társaság, hogy a tíz bérleti hangverseny időtartama alatt még egy *rendkívüli magyar hangversenyt* rendez, melyen úgy az előadandó művek mint a közreműködő művészek kizárólag magyarok lesznek. A tíz rendez hangverseny javában folyik a bérlet Mery Béla zeneműkereskedésében. (Andrássy-ut 12.)

Habay Falu rossza operája Berlinben. Mint *Berlin*-ből írják *Habay*: *Falu* rossza operája első előadása szerdán, október 8-án lesz a *Westend-Theater*-ben kitűnő szereposztással. Finum Rózi — *Révy* Aranka magyar születésű operanékesnő, ki Londonban a *Carl Rosa*-féle operában nagy sikerrel énekelt. Terosi — *Relle* kisasszony, a bécsi opera volt tagja, Boriska — *Gözl* kisasszony egy elsőrangú sopranista, Gündör Sándor — Bucár ur, szép hanggal és remek játékkal bíró tenorista, és Gonosz Pista — Worms ur. Az opera kitűnően van betanulva és rendezve a zenekar és énekkar nagyon jók nagy kedvvel játszanak és énekelnek és ennek következtében nagy siker várnak.

Vigaszínház. A Vigaszínházban hétfőn, október 6-án. *Kuruc reja Dávid* adák. Azonalt a jövő hét minden estéjén a *Három grácia* kerül színpadra.

Hírek a Népszínházról. *Blaha* László asszony e héten három kiadványában bucsúzik a Népszínház közönségétől; csütörtökön *A gyimesi vadász*. Magdolnáját pénteken a *Tolone* Angyal *Liszki*jét és vasárnap délután a *Náni* címszerepét játszza. — *Béldi* Izor és *Fejér* Jenő *Katalin* című operettje, a jövő hétfőn 65-ször kerül színpadra *Károly* Alárával és *Hegyi* Arankával. — *Ilybáb* *Bokor* József történelmi korrajza. *Kossuth* Lajos hónap, vasárnap délután ifjúsági előadásban mérsékelt helyárak mellett kerül színpadra.

A Casanova premiére. Szombaton, folyó hó 11-ikén lesz a Népszínházban *Faragó* Jenő és *Barna* Izor regényes nagy operettének bemutató előadása, amely az idei premiér-bérlet második előadása. Az eredeti darabot nagy fényvel állította ki az igazgatóság. A több szerepek kiosztása a következő: A sátn felesége, Marion, Pompadour és Lia: *Kúry* Klára; Casanova: *Nyárai* Antali; A sátn, Petruccio, XV. Lajos és Mózes turini löcsiszar: *Szirmai* Imre; Napoleon, Bakter, Raton selyemkereskedő és Pera: *Kovács* Mihály; Pietro: *Raskó* Géza. Szerepelnek még: *Kápolnai* Irén, *Vizdoly* Erzsike, *Dóri* Margit, *Harmath* Ilona és *Delt* Henrik. A bemutató-előadásra jegyek hétfőn reggeltől kezdve kaphatók a Népszínház pénztáránál, Szántó M. (Keoskeméti-utca 14.) és Weisz A. (Károly-körút 26.) dohánytőzszéiben.

Mátyás király emlékezete. A kolozsvári Mátyás-szobor leleplezése alkalmából a Nemzeti Színház is megünnepli Mátyás király emlékeztétét. Jövő vasárnap délután és este egy-egy régből eredeti darabot elevenít fel, melynek a hőse Mátyás király. Délután *Balog István* *Mátyás diák* című népszínműve kerül színpadra, este pedig *Szigligeti* Ede színműve, a *Mátyás király* lesz. Az utóbbi darab előtt *Jókai* Mór-nak a kolozsvári szoborleleplezés alkalmából írott Prologját fogják elszavalni.

Füdisz Arnold Kolozsvárt. A Mátyás-szobor leleplezési ünnepséget megelőző napon a Kolozsvárra seregülő vendégeknek élvezetes estétűk lesz. *Füdisz* Arnold ez a csodálatos játéku cello-művész, aki az elmúlt szezonban a londoni közönséget ejtette bámulatba, a kolozsvári vigadó termében hangversenyt rendez. *Füdisz* Paganini Mózes ábrándját is felvette programjába. Aiként *Paganini*, *Füdisz* is egy húrón „sul a” húrón játszsa el *Paganini* Mózes ábrándját, ahogy *Paganini* óta soha senki celloon még nem játszotta.

Ingyen-előadás a Népszínházban. A király nevenapja alkalmából ma délután ingyen-előadás volt a Népszínházban. A *ciánybárdó* került színpadra a legkevesebb színházi közönség előtt, amelynek nagy gyönyörűségben volt része; a páholyok s karzatok egyaránt hevílt vendégei élvezettel halgatták a szép melódiákat és tetszéssel fogadták a színes jeleneteket. A szereplőket lelkesen tapsolták nyílt színen és telvonás után megjelenték a királyt, aztán az igazgatót s az előadás szereplőit.

Magyar Színház A szőlő kamra című énekes bohócságot, melyet a múlt héten is telt házak előtt adtak, a nagy sikerre való tekintettel az igazgatóság a jövő hét minden estéjére kitűzte, vasárnap pedig kétszer, délután és este kerül színpadra. A Magyar Színház október hatodikán megüli az aradi vértanúk emlékét, a rendez előadás megkezdése előtt a zenekar ünnepi nyitányt játszik s *Cserny* Béla elszavalja *Kiss Józsefnek A trombitás* című hazafias versét.

Énekeskedés. *Michaelsen*, a kiváló módszerrel ismert jeles énektanáró visszaérkezett *Drezdából* a fővárosba és 6-án megkezdte újra a tanítást. Lakásai: Thonet-udvar, III. emelet.

Városligeti Színház. A Városligeti Színházban vasárnap két előadás lesz jéfélyárakkal. Délután 16 órakor a *Bánk bán* és este 7 órakor *A falu rossza* kerül színpadra.

Legújabb zeneművek kaphatók Szilágyi Béla könyv- és zeneműkereskedésében. Budapest, Károly-körút 26. — Operák és operettek zongorára szöveg nélkül: *Bizet* Carmen 10.— K., *Wagner* Tristan és Izolda 9.60 K., *Bolygó* hollandi 7.25 K., *Tannhäuser* 9.60 K., *Verdi* Aida 9.60 K., *Troubadour* 3.60 K., A tévedt nő 4.80 K., *Offenbach* Hoffmann meséi 10.— K., A bőrgérg 5.40, *San-Toy* 5.40 K., *Görög* rab-szolga *Geisha*, *Cirkusz*-élet, *Szerencse csillaga*, *Kis aranyos* egyenkint 6.— K., *Florodora* Kis szökevény, *Postás* fia, *New-York szépe* egyenkint 7.— K., *Operettek* magyar szöveggel 2 füzetben: *Katalin*, *Hoffmann* meséi, *Kis szökevény*, *New-York szépe*, *Füline* füzetenkint 3.— K., *Mader* Szerelmi kaland, *Tréfas* ballet 2 füzet 6.— K., *Egy görbe nap*, énekes bohócs 3.— K., *Der Kellermeister* 2 füzet német szöveggel 6.— K., *Das süsse Mädel* 2 füzet 6 K., *Az izé*, *potpourri* 3.60 K., *Luna* asszony, *potpourri* 3.— K., *Tarka* Színpad műsorából: *Van-e tehetségem?* 2.— K., *Vén kocsis* dala 3.— K., A diófa románc 1.50 K., *Tekintetes* ur 1.60 K., *A róssabimbó és a méh* románc az „Ornary” ur-ból, magyar szöveggel 2.60 K., *Legkedveltebb* kuplák: *Drachma* ma 1.50 K., *Meine Lili* (Lotti eredeleséből) 1.50 K., *Du mein* Girl 1.50 K.; ugyanez magyar szöveggel 2.— K., *Zauzi*-kuplák 2.— K., *Die Haseins* 2.40 K., *Der lustige Ehemann* 2.40 K., *Luna-Walzer* 2.40 K., *Az izé-walzer* 2.40 K., *Madame Sans-Gêne* 1.80 K., *Legújabb* 101 magyar népdal 3.— K. Könyv- és zenemű-jegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Állandó vevők kedvezményben részesülnek.

MŰVÉSZET

□ **A Nemzeti Szalon vernissageja.** *Vései* József, a Szalon alelnöke és dr. *Róza* Miklós titkár, ma délelőtti tiszteletleg dr. *Wlassics* Gyula közöztetési miniszterrel és meghitták a Szalon holnap ünnepélyes vernissagejára. A miniszter készséggel ígérte meg elővetelét, de mivel 11 órakor dr. *Bókay* János

szobrának leleplezési ünnepén lesz, a Szalonba csak 12 órákor megy el. A közönség részére a látást azonban 9 órától már nyitva áll, egész 6 óráig délután. A belépődíj 1 korona.

Nemzeti Szalon.

Budapest, október 4.

Nem kevesebb, mint kilenven művész járult hozzá a Nemzeti Szalon ez őszi látatának a változatossá tételéhez. De ha ez a nagy szám nem is csalogatja a közönséget, okvetlenül vonzóerőt fog kölcsönözni a látatnak *Munkácsy* öt színvázlata, melyek Budapestben jóformán ismeretesebbek, s melyek hű dokumentumai a boldogult nagy mester borongós időfogásának, semmi élénk színt meg nem tűrő heroikus alaphangulatának. Az öt darabnak az ára összesen nyolcadélezer forint, tehát majd annyi, mint egy igen közepes versenylő, s így némi reményünk van arra, hogy kormányunk ezeket is megszerzi a Szépművészeti Múzeum számára. Érdekesé teszi a látatát továbbá a szinte ismeretlen *Mály József*nek több kisebb-nagyobb műve, köztük főképp a 65. és 70. számú, melyek nagyon fejlett művészetéről tanuskodnak. Ha ez a sokat hánnyatott művész még pár esztendőtlé, egyike lesz vala legkitűnőbb tájfestőinknek. Mivel legjava alkotásai magántulajdonban vannak, eltűnik majd a neve nyomtalanul, legelőbb ha föllelmi nevét a magyar műtörténelem a satöbbi művészek közt. Egy-két művét okvetlenül be kellene sorolni állami gyűjteményünkbe, már csak a magyar művészet történelmének teljessége okából is.

Egyébként pedig nagyon sok szép és érdekes dolog van a Szalonban, köztük olyanok is, melyeket már máshonnan ismer a közönség. Így ismerjük *Balló Ede* arcképeit, (Szilágyi, Than Mór, Tisza Kálmán) ezeket a nagy akadémiák tudással festett, de teljesen levegőtlen, az eredeti mintákhoz képest túlszínes s kissé erőltetett, éppen nem intim beállítás arcképeket, melyek színei úgy aránylanak az eredetiek fák, sárga arcszínehez, mint a forró gőzfürdő kijövő emberé a bemenőéhez. Ahol ezek vannak, abban az első teremben látjuk még *Gross Béla* tanulmányját, az ő meg nem alkuvó, ismeretes modorában, törhetlen szívóssággal küzdve a művészet álnok múzsjának kegyéért és elszántan harcolva mindig ugyanazon a helyen. Itt van *Szenes Fülöp*nek két képe, a Havasi rózsza és egy elegáns hölgy arcképe. Az előbbi sokkal különb, mint az utóbbi, mert minden konvenció nélkül festette, nem kellően sanditani a dekoratív hatás felé. Vannak körülmények, mikor a művészek kissé hazudósoknak kell lenni. *Keményffy Jenő* Gyermekarcképe (73.) a legnagyobb meglepetése a látatnak. Magukat a művészeket is meglepi az a nagy haladás, mely a fiatal művész utóbbi művei és ez arcképe közt szinte elemi erővel nyilvánul meg. Tónusa rendkívül diszkrét, az arcszínei teljesen „érették” s fölfogása nemes. Nem baj, hogy annak a „gyermek”-nek nem naiv még a póza, hanem meglehetősen öntudatos, mert hátha olyan fából faragott ifjú, aki némi joggal előlegezheti magának a jövőt. *Keményffy* a hozzáfűzött szép reményeket ezzel a képével és *Dömösi parasztudvarból* teljesen beváltotta. Ezután alkotásait a legnagyobb érdeklődéssel fogja kísérni mindenki. E teremben van még *Rubovics Márk* nagyon szép *Fuvolaszója*, *Márk Lajos* nem nagy igényű, de művészi apróságai (egy nő fej s egy kis dömösi táj), *Kernstock* rendkívül finom női arcképe, melynél mi laikusok talán föl sem foghatjuk, hogy mily nagy művészet kell egy pleinairba állított, zöld reflexeknek kitett barna arot művészettel visszaadni; *Alexits István*nak nagy tudással prima odavetett tanulmányja, *Bruck Miksa* megalkalmas élénk kompozíciója nagy kvalitású vásári részlete, *Muray Stefánia* érdekes időfogású vízihordólánya (megnyerő kis gipszszobor); *Magyar-Mannheimer Gusztáv* néhány bájos tájképe és seherzoja, melyek szépségét pleonazmus lenne dicsergetni (de mégsem állhatjuk meg, hogy a közönség figyelmét föl ne hívjuk az 56. sz. Idyllre); *Csók István* kissé hideg menyevskéi; *Kann Gyula* szélesen kezelt, üde tájképe, *Bihari Sándor* és *Zemplényi Tivadar* művészi apróságai, *Fényes Adolfinak* máshonnan ismert remekei, *Boemm Ritta* nagyon diszkrét arcképtanulmánya; *Keményffy Jenő Vasárnap délutánja* (nagy művészi tapintattal diszkrétül megfestett zsáner, hol a méret is teljesen harmoniál a tartalommal) s *Kézdi-Kovács László* néhány igazán hangulatos tájképe. Művész-újságírókollégánk kvalitásai régtől a legelőnyösebben ismeretesebbek s a legfestőnek, kinek tájképeiben annyi igazi poézis lenne, mint az övében.

A II. teremben messziről föltűnik *Hegedűs László*-nak, a félelmetesen biztos kezű művészek egy zseniálisan odahelyezett arcképe, egy igen jellegzetes öregasszonyé, *Magyar-Mannheimer*nek sejtlemesen szép capri-i holdvilágos éje és *Selányi Lajos* első-

rangu apróságai Szolnok vidékéről, *Déry Béla* déli tájai nagyon szépek, *San-franciscoi részlete* pedig érdekes vörös fényfoltjaival meglepő ugrás a tavalyiakhoz képest. Nem fog minket megosolni a mi reményünk. *Nadler* Robert gyöngye, *Schutt Elemér* akvarellje művészi, *Knopp Imre* pedig mestere a pasztellnek. E terem festőnői közül lelkiismeretlenség lenne meg nem emlékezni *Bruck Hermina* rendkívül benőcséges *Érdekes olvasmányról*, mely messze kiemelkedik a környezetéből és *Deutsch Olga Patak partján* című trencseni-temploni részletéről, mely egy darab finom érzéssel megfigyelt természet.

A harmadik teremben *Kacziány Ödön* régi ismerősrünk poétikus, sejtlemesen műveivel, amelyek víziókat keltenek bennünk s melankóliára készítenek. S ezt a művész sajátos eredetisége teszi, ami nem csekély érdem ebben a mindent nivelláló világban. *Zombory Lajos*ról már többször elmondtuk azt, amit itt csak ismételhettünk. Rendkívül hamar odafeleldött, ahol most van, de úgy látszik, hogy elérte magasságát s ott meg is marad. Határozottan német művésze kissé idegen nekünk. A szatymazi határ és a tápéi magyar föld talán majd változtat rajta. E terem két elsőrangú műve *Márk Lajos* hatalmas kompozíciója, a már ismeretes „Hervadás” és *Kernstock Károly* „Szilvásvasút”. Ez utóbbi csupa színhatás, remete vibráló vörössel, s disze lenne bármily elsőrangú külföldi látatnak, az előbbi pedig egy darab igaz társadalmi kép, senyvedő uri asszonyával, őszintén vigasztaló és farizeus barátjával. Egy pár szobor is van a látatban, köztük *Telcs pompás Csókja*, s *Ligeti* lebilincselő két mellszobra. Az egyik Hegedűs Gyuláé, a másik Rippl-Rónaié. Ha kimenet szemlét tartunk az előcsarnokon, jóformán csak *Vajda Zsigmond* kitűnő *Imádján* akad meg a szemünk, mely sokkal kitűnőbb mű, hogysem szembevetnőbb helyet ne érdemelt volna. *Huszár Vilmos* sokat ígérő tehetség kis pasztelljével, (Városligeti részlet), míg *Faragó Gézát* minden nagy készletű és dekoratív tehetése mellett is sajnáljuk hogy annyira Moucha hatása alatt áll.

Y.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ Magyar mezőgazdasági közigazgatás. Ezzel a címmel *Darányi* földmívelésügyi miniszter kiadványai hosszú sorozatának egy vaszkos kötet látott napvilágot, mely a legszélesebb körök érdeklődésére tarthat számot. A miniszter megbízásából *Lesztynszky Sándor* miniszteri tanácsos, mint főszerkesztő és *Lekky István* miniszteri titkár, mint szerkesztő, a földmívelésügyi minisztérium több tisztviselőjének közreműködésével összeállították a magyar mezőgazdasági igazgatás kézikönyvét olyképpen, hogy a nagytérjedelmű anyagnak szakok szerint csoportosított részeit az egyes szakokkal hivatásosan foglalkozó tisztviselők dolgozták fel.

A miniszter e kiadványával kettős célt akar elérni: a községi közigazgatási tanfolyamok részére hivatalos adatok alapján készült tankönyvet akar nyújtani s a már működő közigazgatási tisztviselőknek, valamint a mezőgazdasággal foglalkozó közönségnek oly kézikönyvet bocsát rendelkezésére, melyből a közigazgatás közegei a mezőgazdaság körébe vágó teendőik felől rendszeres utbaigazítást, a gazdák pedig a földmívelésügyi kormányzat által részükre nyújtott kedvezmények, állami támogatások és segélyek, nemkülönben a mezőgazdasági szakintézmények és szakközégek igénybevétele nézve megbízható tájékozást merithetnek.

Mindkét tekintetben hézagpótló e munka szakirodalmunkban, mert így terjedelemben és így részletességgel a mezőgazdasági igazgatás egész anyagát még nem dolgozták fel, hisz egyes ember e nagytérjedelmű, heterogén szakokat felölelő közigazgatási ágazat alapos ismeretére alig vállalkozhatik.

A mezőgazdasági közigazgatás előadónál áll most, hogy a tankönyv fűdös intencióit az életbe átvigyük, gazdag tartalmából kiszemelje azt, ami pedagógiai szempontból a hallgatók részére nélkülözhetetlen tudnivaló, s oda irányítván figyelmüket arra, minnek ismerete jövő hivatásuk szempontjából kívánatos.

De nemcsak a közigazgatás leendő munkásainak van szánva e tankönyv, hasznossal foghatják azt azok is, akik a gyakorlati életben a mezőgazdasági törvények és rendeletek végrehajtására vannak hivatva.

A szerkesztők a mezőgazdasági igazgatás bő anyagát az egyes gazdasági ágazatok és szakok szerint csoportosítva közlik.

Rövid bevezetés után, mely a mezőgazdasági igazgatás fogalmát, szerveit és jogforrásait s az utóbbiak közül a mezőgazdasági törvényeket ismerteti, a földmívelésügyi adminisztráció alaptörvénye, az 1894. évi XII. t.-c. (a mezőgazdaságról és mezőrendéségről)

kerül beható tárgyalásra. Ezt követi a mezőgazdasági termények és olték védelmére vonatkozó joganyag ismertetése majd „Érdőgazdaság” cím alatt részletes feldolgozást kapjuk az erdészeti közigazgatásnak; majd „Állategészségügy” fejezet alatt rendszeres képet kapunk e fontos szolgálati ágról és szerveiről. A vadászati, halászati, méhészeti és sejtlemenyésztésre vonatkozó tudnivalók következnek ezután s utána a „Szőlőművelés és borkészítés” című fejezet mely a szőlőművelés közigazdasági fontosságának kiemelése után a filoxera elleni védekezést ismerteti, s nem mellőzi el a szőlőfelújítási kölcsönök, szőlővessző-üzleti szokások, a szőlőkre vonatkozó adókedvezmények, a borértékesítésre szolgáló intézmények tárgyalását sem, minnek a gyakorlati élet emberei is jó hasznát fogják venni.

A vízjóról szóló fejezet után következnek a könyvnek talán legaktualisabb fejezetei, mely a gazdasági munkáshelyeket vonzó és érdeklődést keltő módon s a legbuzgóbb szellemben tárgyalja. A gazdasági munkáshelyekkel foglalkozók leghivatottabb oldalról jövő utmutatást találják e fejezetben összes tennivalóikra nézve.

A bírók és gazdasági közéleti jogviszonyok szabályozásáról szóló törvény, valamint szövetkezeti és biztosítási ügyek részletesen vannak ismertetve a következő fejezetekben, melyek a Magyarország gazdasági szakoktatását, mezőgazdasági kísérletét és a gazdasági szakintézeteket ismertető fejezetek követeinek s ezekhez csatlakozik a mezőgazdasági szeszgyártásra vonatkozó rész.

A könyv a mezőgazdasági érdekképviseletre és a hegyvidéki miniszteri kirendeltségre vonatkozó tudnivalókkal végződik s ügyelőképén a közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szóló legújabb törvényünket ismerteti.

A könyv részletes, betűsoros tárgymutatóval van ellátva, mely használhatóságát nagyon megkönnyíti.

E vázlatos ismertetés csak halvány képet nyújt a könyv gazdag tartalmáról, melynek *Darányi* miniszter nemcsak a gyakorlati életnek, hanem — a magyar gazdasági igazgatás első teljes monográfiájának megalkotása által — a közigazgatási szakirodalomnak is nagy szolgálatot tett.

Meleg elismerés illeti érte nemcsak a minisztert, hanem a szerkesztőket is, első sorban *Lesztynszky Sándor* főszerkesztőt, aki a minisztérium egyik legfontosabb szakosztályának vezetése közben időt talált arra, hogy bőles és avatott vezetésével lehetővé tegye egy korszakalkotó szakirodalmi munka létrehozását.

A 747 oldalra terjedő könyv ára 2 korona, jegyzék, tanács, jelképek 1 koronáért kaphatják.

○ Beérkezett pályázatok. A Magyar Tudományos Akadémia föltűrti hivatalához szeptember 30-ig beérkezett a Teleky-pályázatra (vigjáték) huszonhat, a Farkas-Raskó-pályázatra (hazafias kötemény) hatvanöt, a Léva-pályázatra (Kisfaludy Sándor élete) egy, a Gorove-pályázatra (a komikum elmélete) két, a Marozibányi pályázatra (a magyar helyesírás története) egy, a Lukács Krisztina pályázatra (a lyrai költemény története) egy, a Vigyázó-pályázatra (valamely hadi esemény leírása) egy, az Első magyar általános biztosító társaság pályázatra (a földnek hitel által való megterhelése) két, a Vigyázó-pályázatra (az antiseptikus és aszeptikus orvoslási mód története és a Deák Ferenc életrajza egy pályamunka. Meddön maradtak a Bésán-pályázat (művészettörténeti kézikönyv), a Péczely-pályázat (a rutének története) és a Sztrókay-pályázat (a közigazgatás története a XIX. század második felében). Ellenben beérkeztek pályamunkák oly pályakérdésekre, melyek határideje még nem járt le, ugyint: a gróf Karásonyi jutalomra, a gróf Nádasdy jutalomra és a Bulyovszky jutalomra.

○ Szerelmes történetek. E cím alatt adta ki Ipolyságon a tárcaovellált *Honti Henrik*, akinek neve a fővárosi napisajtó tárcarovatából ismeretes. A csinos kötetbe foglalt dolgozataiban kerüli a nagyobb emociókat, a lélek je entékenyebb mozgalmait a szerző. Inkább idillikus helyzeteket rajzol meg novelláiban ügyes tollal hangulatosan, csak történeteinek megoldásában hagyja cserben itt-ott a leleményessége. A kötet mindenestre biztató.

○ Vasárnapi Újság. Kiténő írónk, *Mikszáth Kálmán*, ez évi október 1-től kezdve a *Vasárnapi Újság* állandó íromunkatársa lett s kizárólag e lapba fogja írni szépirodalmi műveit.

○ András és Andor. Ez a címe *Herczeg Ferenc* most kezdődő regényének, amely a nagy népszerűségű író lapjában, az *Új Időkben*, most vette kezdetét. Érdekes és tartalmas egyekben is ez a szám. Színes műmellékletet ad ajándéka olvasóinak, amely keretben disze lehet bármely szalonnak is. Az orvos-szépségség kiállításáról megkezdte a legszebb képek reprodukálását, bemutatja az új parlament belsejét. Zola arcképet és dolgozószobáját, a vendéglőskőről karrikatúrákat és képeket hoz stb. Szövegében regény, novella, elbeszélés, rajz, szindarab, ismertető és társadalmi cikkek vannak. Az *Új Idők* előzetési ára 4 korona. Kiadóhivatal Singer és Wolner Andrássy-ut 10. sz.

○ Tündéregék. Ilyen címen *Andor* vers-kötetet adott ki, mely két nagyobb tündéregét és kisebb költeményeket tartalmaz. A kisebb költemények közül egy-kettő üde és zseniális megalálja a szívhöz vezető utat. A versek a csöndes, igénytelen érzéseket és formákat ölelik föl.

○ Az amerikai alanyvesszők helyes megválasztása. Fordította és gyűjtötte az anyagot *Teleki Andor*, megjelent *Teleki Zsigmond* kiadásában Pécsen,

ára 1 korona 50 fillér. A szerző a francia szakirodalom és a hazai tapasztalatok nyomán leírja a műszólófaik részére a legalkalmasabb alanyajokat

SPORT

***. Őszi viadal.** A margitszigeti sporttelepen vasárnap, október 5-én délután lesz a Magyar Athletikai Klub nemzetközi atletikai viadala. Az idegen versenyzők is különösen az őszi viadalt keresik jól, hogy megmérkőzzenek a klub gárdájával. A berlini Doerry már megérkezett. Párisból a diszkoszvetésre kitűzött vándordíjak: Jenő főherceg díjának kétszeri védője: Janda nevezett, továbbá a rudrugásban évről-évre haladó Karlinsky aztán Jansky, Ivanow nevezett. Magyarországi 100 jados bajnokságában a tavalyi védő Koppán ellen Heimlich, továbbá Sobu-bert, a berlini Dverry, a prágai Karlinsky és Janda nevezett. Az Andrassy-vándordíjra egyenlő angol mérőidő sikertűt, a díj eddigi két védőjén (Koppán-Speidl) kívül Jansky, Dverry, Heimlich, Niessner, Magyarországi su ydóba si bajnokságára a védő Cret-tier továbbá Kosta. (B. E. A. K.) dr. Porteky, Kiss, (M. A. K.), Janda (Prága), Rudolfi (Debreczen). A diszkoszvetésre a védő Janda erős ellenélre talál Föthiban. aknek győzelmét igényes eredményt ugy-szólván biztosítsa tessik. A viadal rendes helyárák mellett nézhető meg.

***. Kerekpárverseny.** A Fővárosi Torna-Club vasárnap délután a gödöllői országotan kerekpárver-senyt rendez, amelyre szép nevezések érkeztek. A 10 kilométeres senior-verseny elmarad.

***. Football.** A Cesky Atletik Klub I. csapata ellen a Budapesti Torna-Club a következő csapatot fogja kiállítani: Rapos, Wagner, Lucius Mannó, Ordódy, Skrobák, Fery, Hajós, Buda, Roka, Alpár. Tartalék: Ryla, Eihary, Stóbbek. A mérkőzés vasárnap délután pontban negyedél órákor kezdődik a csömöri-uti millenáris versenypályán.

***. A meglepetések napja.** Minden meetingben van egy délután, mel-re az outsider-jásztók reszketve és lázasan várnak. Sápadt, csillagószemű emberek ödöngének a totalizátor-bódék körül s izgatottan ke-reszik, hogy melyik a legelhanyagotabb ló s aztán arra helyezik el k's pénzüket. Aztán a lovak elindul-nak, nagy ordítás közepette beérkez az elhanya-golt állat, miközben százan, ezren mondják:

— De milyen pechem van! Beesülets-avamra, hogy meg akartam tenni.

Aki pedig tényleg meglelte, titokban odasom-polyog a kasszához s titokban kiváltja a pénzt, hogy barátai meg ne pumpolják. Így történt ma is, amikor hetvenkészesek, tizenhatszoros, huszszoros kvóták röpöködtek a levegőben, amint az alábbi részletes ered-ményből kiviláglik.

Azért a legszebb verseny az Államdíj volt, melyet az örökijű mindegy nyerte meg óriási formában. A futamok részletes eredménye:

I. II-od osztályú elődöntő. Díj 3000 korona. Távo-lóság 1400 méter. Rononcy Gedeon Gyöngy-sziget (Holmes) első, Camperdown (Adams) máso-dik. Orgona (Bonta) harmadik, aztán Boriska, Cas-sandra, Tullia, Pessző, Ggi, Porias, ismét, Cipész és Orbian. Totalizátor: 10: 100. Helyrelogadások: I. 60: 180, II. 50: 210 és III. 50: 188.

II. Államdíj. Díj 5000 korona. Távo-lóság 2500 méter. Báro Springer G. Mindegye (Barker) első, High Leicestershire (Adams) második, Mr. John (Gray) harmadik. Több ló nem jutott. Totalizátor: 10: 14.

III. Havtani díj. Díj 10.000 korona az elsőnek, 1800 korona a másodiknak. Távo-lóság 1100 méter. Mravik Pál Tarnokja (Gray) első, Beregvölgy (Van Dusen) második, Jacobinus (Huxtable R.) harmadik. Aztán Csurgó, Schönle, d. Türelmes Elpenor és Lili. Totalizátor: 10: 720. Helyrelogadások: I. 50: 212, II. 50: 64, III. 50: 114.

IV. Nyeretlen elődöntésének handloapja. Távo-lóság 900 méter. Díj 2000 korona. Blaskovich Elemér Figyelemje (Van Dusen) első, Condottiere (Barker) második, Világos (Wilton) harmadik, aztán Ikaros, Thesaurus, Hamis, Qualit, Aóel, Florida, Üstökös, Vigé, Marineur, Szerencse fel. Totalizátor: 10: 186. Helyrelogadások: I. 50: 236, II. 50: 250, III. 50: 236.

V. Októberi handloap. Díj 8000 korona az el-sőnek, 1000 korona a másodiknak. Távo-lóság 1100 méter. Gróf Bathányi Elemér Örmésia (Huxtable R.) első, Csatt (Van Dusen) második, Royal Flush (Adams) harmadik. Aztán: Hippas, Durban, Pomus, Halde-rose, Passe partout, Sebes, Eparsette, Babatündér, Biri, Helena, Tétova, Hoz, Takaros és My Lady. To-talizátor: 10: 208. Helyrelogadások: I. 50: 356, II. 50: 302, III. 50: 156.

VI. Elődöntő. Díj 2000 korona. Távo-lóság 1600 méter. Báro Harkányi János Olga-ja (Heidi) első, Teraskiera (Krouzi) második, Diadal (Shej-bal) harmadik, aztán Sweet Lowe, Ponyváy Jab-lonics, Haris, Janova, Glen d'or, Attila, Sajó, Da capo. Totalizátor: 10: 206. Helyrelogadások: I. 50: 364, II. 50: 144, III. 50: 182.

Az őszi meeting legjobban dotált versenye, a Szent-Leger, holnap kerül döntésre. A gyönyörű futam startolói:

Nunquam dormio lov.	Barker
Belvedere	„ Southey
Borgeret	„ Gray
Hazafi	„ Van Dusen
Csókos asszony	„ Holmes

Ka' Gall	„ Oleminson
Pázmán	„ Bonta
Györgylovag	„ Adams
Darling	„ Taral

Bécsi formája szerint Nunquam dormio a favorit s valószínűleg meg is nyeri a díjat. Jól fog futni Belvedere is, míg hívei nagyban reménykednek, hogy a sorsútdöntő Hazafi végre beváltja a hozzá tűzött reményeket. Jelöltjeink:

I. Fecségő — Perhaps.
II. Queens Daughter — Gazette.
III. Nunquam dormio — Hazafi.
IV. Hermina — Gomb.
V. Péchy-istálló — Bonbon.
VI. Verita — Glen d'or.

Nyílttér.

VÉRGYÓGYÍTÁS

HEMOPATIA

Könn új eredeti gyógyszer rendkívül sikeresen lecs alkalmas a
kőzsény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és
hőlygbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál.
Bízik védelme szűkebb és elismerés ellen. Itt érte ki lett
próbára és most áránál még más teljes gyógyulást számol be.
E gyógyszer megalkotójának és egyedül képviselőjének

Dr. KOVACS J. egyet. orvosnak (Hemopatia)
rendelőintézte van

Budapest, V. ker., Váci-körút 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9-11-ig és 3-6-ig. Díjazott levele választól.

Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegnek legbiztosabb
gyógymódja.

Recept a sürgetés ellen.

Az Államtitkár már kétszer megsürgette a referens ta-nácsosnál egy nagyobb szabású akta elintézését. A külön-ben szorgalmas referens, ki öfélékel késedolmozni nem szokott, de a sürgött akta néhány nap előtt elintézte fizikai lehetetlenség, a második és nem éppen udvarias sürgötése a következő választ küldte az Államtitkárhoz:

„Móltóságos Ur! Ideges főfájás, izgatottság ellen nem a kérdések akta sürgötése, hanem a Dr. Brok (angol tanár) pora használ legbiztosabban, sőt olyan kinos fejfájásnál is, mely gyomortól, vérzéségyenségtől, női bajoktól, tüdőritéstől és meghűléstől származik. (7 por 20 kr. 11 por 1 fnt 50 kr.) Dr. Brok pora csupán ártalmatlan növényi szerekkel tartalmaz, szíve nem hat, ment minden utóhatástól — Jótállás mellett. Kinek Dr. Brok-féle pora van szüksége, forduljon csak a „Diana” gyógyszerárhoz Budapest, Károly-körút 5., a honnan postán szállítják a világ minden részébe.

Fájdalmas,
Erényi-féle „Ichtio-Salicyl“-t
venni.

Ára 3 korona utatitással.

Kapható és szétküldi Diana-gyógyszertár,
Budapest, Károly-körút 5. sz. (Dob-utca sarkán)

szahany-masszage. Vigyorgóintézet, villanyfényfürők, gőzfürők, kő-és kádifürők, gyógyvíz-badók. Olcsó és gondos ellátás. Csúsz, kőzsény, dep- borsók sőt földi kimerítő prospectus küld ingyen a

Bat-Lukácsfürdő igazgatósága, Budan.

Természetes forró-, meleg kénos források, iszapfürők, iszapborszatások.

Van szerencsénk tisztelt vevő-inkkel tudatni, hogy a

legujabb párisi ujdonságok

ugy az őszi, mint a téli idényre már megérkeztek. Különösen felhívjuk az előkelő hölgyvilág figyelmét különlegességeinkre, egymint:

Toilettek, Kosztümök, PALETOTS, SZINHÁZI BLUZOK, ESTI KÖPENYEK és Szörmeáruinkra,

melyek dús választékban vannak raktáron.

Ez alkalommal bátrak vagyunk megemliteni, hogy műtermekinket egészen újjaszerveztük és ezáltal a legkényesebb igényeknek is megfelelhetünk, annál is inkább, mert sikerült műtermek vezetéseére új kiváló erőket megnyerni.

Kérjük a mélyen tisztelt hölgyek szíves látogatását.

Zwieback Lajos és Testvére

cs. és kir. udvari szállítók

IV., Váci-utca 24. szám.

Dr. Schiff Kálmán

masszage testgyógyászati és avétornászati gyógyintézetében (IV. ker., Károly-körút 22. sz. Róser-bazár)

testgyógyászati és fejlesztő csoport-tornázás

szuk- és leányok részére. (Rozsa testáradás vérzéségyensúly idegesség, állt. gyengeség ellen.) Beiratkozás naponta 10-11 5-ig.

Tiller Mór és Társa Budapest, Váci-utca 35.

cs. és kir. udvari szállítók.

Egyéves önkéntesek
Egyéves önkéntesek
Egyéves önkéntesek
Egyéves önkéntesek
Egyéves önkéntesek

részére a legolcsóbban és leg-elegánsabban készíti az egyen-ruha felszerelést. — részére küld díjtalanul árjegy-zéket. — részére sorozási és áthelyezési körvénymintákat díjtalanul küld. — részére minden katonai ügyben ad díjtalanul felvilágosítást. — részére ujabban kiadott Egyen-runázati Közlönyének című könyvét díjtalanul küldi.

Med. univ. **Dr. Sümegi József**
testgyógyászati, gyógytorna s Massage rendeléseit
VII., Erzsébet-körút 1., I. em. helyrele át.

Magyar Lányok

a legelőkelőbb képes hetilap fiatal leá-nyok számára. Szerkeszti **Tutsek Anna**. Gondos és finom regényei, cik-kei, tanulságos olvasmányai, képei szó-rakoztatják és nemesítik leányainkat. — Kiadja Singer és Wolfner (Buda-pest, Andrassy-ut 10. szám) a hol mutatóványszámok kaphatók. Előfizetési ára negyedévre 3 korona.

Az Én Ujságom

a legkedveltebb magyar gyermeklap. Szerkeszti **Pósa Lajos**. Gyermekre-gény, mese, verse, oktató cikk, rejtve-ny sok van benne, hetenkint szép képek-kel tarkítva. **Tűsgyökéres magyar-sága és érdekessége** a legkedvel-tebb olvasmányává tette a gyermekek-nek. Kiadja Singer és Wolfner (Buda-pest, Andrassy-ut 10. szám) Ara a képes gyermeklapok negyedére 2 kor. Mutatóványszám ingyen,

Iső biztosító intézet katonai

szolgálat esetére
O cs. és kir. Fensége József főherceg vé-d-nöksége alatt mint szövetkezet

Budapest, Váci-utca 34.

Flugyermekek ellátása a védőkelelettség, illetve a nagy-korúság idejére. — Csó díjtételek, szabadulási feltételek.

Jelentékeny nyereségrészesedés, képviselők, utazók és főgynökök előnyben alkalmaztatnak.

Biztosítási állomány 42 millió korona.

Biztosítási alapok 10 milliókorona.

A Szent Anna malátacake a legkönnyebben emészt-ő táplálék. Malátá tartalmaz, a gyomor- és bélmozgásra élénkít-őleg hat. Fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést; hasznosabb használat után megszűnik a legalkalmasabb gyomor- és bélzava-rokat is. Kapható minden nagyobb fűszerkereskedésben nagy dobo-zonként 1 fnt 20 kr-ért, kis dobozonként 32 kr-ért. Főraktár Hoffmann Józsefnél Budapest, Bálhory-utca 8.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A társaság vagyona:

1898. dec. 31-én	1,437,913,603	frank
1899. „ 31-én	1,563,961,000	„
1900. „ 31-én	1,687,840,168	„
1901. „ 31-én	1,828,181,200	„

Magyarországi vezérigazgatóság:
Budapest, IV., Károly-körút 26.

TELEFON 43—82.
VILLÁKIALITÁSI
KITÜNTETES
PARIS, 1900.

MAGY. KIR. SZAB.

Pick Testvérek

— FÉRFISZABÓ MÜTEREM —
BUDAPEST, V., Dorottya-u. 12.
— LEGDIVATOSABB ANGOL és SKÓT —
szövetkülönlegességek.

Ruhabérleti Rendszer

(Legelőnyösebb feltételek)

MAGYAR KIRÁLYI, ANGOL, NÉMET, FRANCIA SZABADALMAK.

(Az e rovat alatti közlömények sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Az ügyvédek és az új porrendtartás. A budapesti ügyvédi kamara holnap délelőtti közgyűlést tart, amelyen a polgári perrendtartás tervezetéről kószított kamarai jelentést tárgyalják. A közgyűlésen a tagok élénk részvétele se vitának, mert fontos javaslatok fognak megvitatás alá kerülni.

§§ Burrián és az Opera. Ötvenezer koronát követel a Magyar Királyi Opera Burrián Károly tenoristától, amiért hogy bucsu nélkül távozott el tőlünk s elszöködött Drezdába. A tenorista ugyanis három esztendőre szerződött az Operához azzal a kikötéssel, hogy ha a szerződést megszegi, ötvenezer korona bírságot fizet. Ezért keresi most rajta az Opera az ötvenezer korona bírságot. A keresetet *Pets István* bíró tárgyalta a VI. kerületi járásbírósnál, aki az első tárgyalást azért halasztotta el, mert a tenorista ügyvédje *gróf Keglevich István* intendánsra, mint tanúra hivatkozott. A mai folytatásos tárgyaláson *Hets Ödön*, az Opera jogtanácsosa, előterjesztette a keresetet, amire dr. *Klein Rezső*, az alperes ügyvédje azt jegyezte meg, hogy Burrián az intendáns jóváhagyásával vált meg az Operától. *Gróf Keglevich* ugyanis levelet írt neki, melyben kiltatásba helyezte a szerződés felbontását, ha május tizenkettedikéig itt marad. Ezt Burrián megselekedte, ennél fogva kérte a kereset elutasítását. *Hets Ödön* tagadta, hogy Burrián s a volt intendáns közt a szerződés felbontása bármilyen szóbeli megállapodás történt volna. Kérte *gróf Keglevich* kihallgatását. A bíró, noha az alperesi ügyvéd ellenzte, *gróf Keglevich Istvánt*, mint tanút kihallgatta. A bíró ítéletül neki a Burrián ügyvédje által bemutatott levelet.

— Ezt a levelet csakugyan én írtam, mondotta *gróf Keglevich*, de Burrián kerülte a velem való személyes találkozást. Az pedig éppenséggel nem áll, hogy a szerződés ellenére szóbelileg állapodtunk volna meg.

Az alperesi ügyvéd: Nem jelentkezett Burrián a kegyelmes urnál másnap, hogy a levelet megkapta?

Keglevich: En olyan kérdésre, amelyből tetészé szerint ezt vagy amazt lehet kimagyarázni, nem felelek. Nem lehetetlen, hogy később találkoztam vele, de azt tagadom, hogy kötelező ígéretet tettem volna neki. Színháznál a megállapodások írásban történnek meg, holmi szóbeszéd ott nem számít.

A bíró ezután *gróf Keglevichet* a vallomásra meghívtette. Burriánt a drezdai bírság útján eskü alatt fogják kihallgatni, s csak ezután fog a bíró ítéletet mondani.

§§ Az özvegy évi járadéka. *Petriska Gyula* rendőr a Landauer Imre gyógyszerárban orvosság helyett erős mérget kapott. A mérget bevette s rövid néhány óra alatt nagy kínok közt meghalt. A büntető-törvényszék gondatlanságból okozott emberölésért vizsgálatot indított *Meskö Márton* gyógyszerész-szolgálat ellen, aki a végzetes tévedést elkövette. Meskö azonban a vizsgálat során meghalt s ennek következtében beszüntették ebben az ügyben a büntető eljárást. Az özvegy nevében dr. *Vig Viktor* polgári pört indított a gyógyszerár tulajdonosa ellen. A pört ma tárgyalta a törvényszék s az özvegynek 570 korona évi járadékot ítélt meg.

TÁVIRATOK

Páris, október 4. *Gayraud* abbé, Finistere-megyei képviselő Combes miniszterelnökhöz levelet intézett, melyben a legelőnyösebb tiltakozó a katekizmusnak breton nyelven való tanítása ellen kibocsátott tilalom ellen és erre vonatkozó interpellációt jelent be.

A német vámtarifa.

Köln, október 4. A centrum-párt vezető lapja, a *Kölnische Volkszeitung* felszólítja a konzervatívokat, hogy akadályozzák meg a vámtarifa-javaslat megnevelését, mert azzal mélyreható fontosságú, nagy politikai érdekek károsodnának és ha a vámtarifa-javaslat megbukna, az a szociáldemokrácia győzedelme volna s ennek jegyében indulnának az új választások.

Nikolajevics Miklós nagyherceg Stambulban.

Konstantinápoly, október 4. A szultán *Nikolajevics Miklós* nagyhercegnek a gyémántokba foglalt litihar-rendet adományozta. A nagyherceg kísérete és a *Georgij Pobedonoscev* összes tisztjei is rendjeleket kaptak. Ma este a nagyherceg tisztelőre a *Yildiz-palotában* díszedő és színházi előadás volt. Holnap a nagyherceg elbocsúzik a szultántól és Yaltába utazik. *Nikolajevics Miklós* nagyherceg, midőn megérkezése után beszédben üdvözölte a szultánt, orosz nyelven beszélt, ezután a nagykövetség első dragomanja lefordította a beszédet franciára és *Tevfik* basa hadügyminiszter ezt török nyelven tolmácsolta. A szultán kérte a nagyherceget hogy adja át az orosz cárnak üdvözlét és őszinte barátságának biztosítását.

Ignatiev gróf ünneplése.

Szofia, október 4. *Gróf Ignatiev* és neje ma délután ideértek és a pályaudvaron *Ferdinánd* fejedelem képviselői, a miniszterek, a polgármester és a községtagok fogadták. A közönség élénk óvásokban részesítette a grótot.

Meczerszkij herceg tanácsa.

Páris, október 4. Nagy feltűnést kelt *Meczerszkij* hercegnek, aki jelenleg Párisban tartózkodik, a *Figaro*-ban közölt cikke, amelyben a herceg kifejti, hogy Francia-, Orosz- és Németországnak összetartása politikai szükség és koalíció nélkül a legfontosabb kérdésekben, különösen a gyarmati érdekek terén Franciaország semmire se mehet. *Meczerszkij* herceg óva int attól, hogy az illetékes tényezők a francia nép választás érzelmét sértés és tanácsolja, hogy állítsák vissza Franciaországban azt az állapotot, amely az orosz-francia szövetség létrejöttékor fennállott. A cikknek a francia közvélemény előtt az ad különös jelentőséget, hogy *Meczerszkij* herceg meghitt embere a cárnak és az orosz udvarnál bizalmi állást tölt be.

Szénhiány Amerikában.

London, október 4. A szénbányatulajdonosok konferenciája, amelyet *Roosevelt* elnök a Fehér Háza egybehozott, a Pennsylvániában 4 hónap óta tartó szénmunkás-sztrájk miatt, eredmény nélkül oszlott szét. A szénhiány az Egyesült-Államok területén ijeszítő módon nő. Az iskolákat és a kórházakat nem tudják futtatni. A *Times* közli, hogy már eddig is sok iskolát be kellett zárni a szénhiány és a nagy hideg következtében. Általában az a követelés, hogy a nagy szén-vámtól sürgősen meg kell szüntetni.

A francia bányász-sztrájk.

Leas, október 4. A pas de calaisi szénmedencében a bányamunkások sztrájkja egyre terjed. A sztrájkolók száma 10.794. Rendzavarást nem jelentenek. A lieveni, carvini, dourgeti és ostricourt-i bányákban teljesen szünetel a munka.

Közigazgatási táviratok.

Bécs, október 4. (A *Budaepsti Napló* telefon-jelentése.) A magyarországi termelők rendkívül kitarással óvakodnak a kínálatból gabonaművekben s a fogyasztás is nagyon tartózkodó volt. A fogyasztás és a közvetítő kereskedelem bűzában és roszban megfizette a teljes árakat. A csekély forgalom általában szilárd volt, különösen szalvoniái cikkekben, amelyért a mult szombati áriáoyamánál 5 fillérrel többet kellett volna fizetni. Eladott búza: 1000 mm. 81 k. 7 K. 7 f. Csorvásról: kis tételekben: 81 k. 6 K. 97 1/2 f. Szentés, 87 5 k. 6 K. 60 f. Szécsény, 77 k. 6 K. 65 f. Mánya, 76 k. 6 K. 52 f. Verebély. Rozsbau csekély volt a forgalom, 5 fillérrel szilárdult. B. Gyarmat 5 K. 95 f., Rojka 6 K. 20 f., Surány 6 K. 15 f., Érsekújvár 6 K. 20 f., Pápa 5 K. 90 f. Csorna 6 K. — fillér.

Árpában alig volt ajánlat és kereslet is csekély. Tengeri 635—640 korona, 25 fillérrel drágult s 5 fillérrel szilárdult. Zab, magyar, minőség szerint 635—680 korona.

Határiddőkre a hét első felében nagyon csendes volt a forgalom s tengeriben némi fedezeti kereslet mutatkozott. Búza 9, rozs 7, zab 4—5 fillérrel emelkedett e héten.

Jegyzetelt: Búza 6szre 7-10 K., rozs 6szre 7-87—7-83 K., rozs 6szre 6-54 K., rozs tavaszra 6-68—6-69 K., zab 6szre 6-03 K., zab tavaszra 6-30 K., tengeri szeptember-októberre 7-25 K.

Liszt irányzata változatlanul szilárd, korpa valamilvel gyöngült.

Bécs, október 4. (A *Budaepsti Napló* tudósítójának telefon-jelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 683.—, Magyar államrészvény 724.—, Angol-Osztrák bank 274.50, Bécs: bank-egyesület 450.—, Union bank 537.80, Landerbank 395.50 Osztrák-magyar államvasút részvény 712.60, Déli vasút 79.50 Kibavolygi vasút 461.50 Északnyugati vasút részvény —, Dohányrészvény 319.—, Rimamurányi vasút 495.—, Alpesi bányarészvény 373.—, Májusi járadék 100.80, Magyar korona járadék 87.70, Török sorsjegyek 113.25, Német birodalmi mária 117.08—117.11, Napoleon-d'or 19.04

New-York, Október 4. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 8 1/2 % (8 1/2 %), Októberre 8.71 (8.67). Január 8.88 (8.86). New-Orleansban helyben 8 1/2 % (8 1/2 %). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphian 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.22 (1.22). — Zsír: Western steam 10.65 (10.65). Rohe és Brothers 10.90 (11.—). — Tengeri irányzata engedő. — Októberre 66 1/2 % (67.—). Decemberre 55 1/4 % (55 1/4 %). — Január 50 1/2 % (50.—). — Búza irányzata engedő. — Píros ősi helyben — (75 1/2 %). Októberre — (—). — Dec-re 74 1/2 % (74 1/2 %). Január — (—). — Lárca-re 74 1/2 % (75 1/2 %). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 % (1 1/2 %). — Kész: fair Rio 7. sz. 5 1/2 % (5 1/2 %). — Okt-re 5.30 (5.10.—) Január 5.60 (5.45). — Liszt: Spring Wheat clears 3.10 (3.10). — Cukor: 2 1/2 % (2 1/2 %). — On: 25.02 (35.02). — Rész: 11.55—11.70 (11.55—11.70). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, Október 4. (Terménytőzsde.) (Zárlat.)

Búza irányzata engedő. — Okt-re 68 1/2 % (69.—). — Dec-re 70.— (70 1/2 %). — Tengeri irányzata engedő. — Okt-re 59 1/2 % (60.—). — Zsír: Okt-re 10.17 (10.10). — Január 9.07 (9.10). — Szalonna short clear 11.67 (11.55). — Sertéshús: Okt-re 15.90 (15.90). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adnak vissza. —

U. Z. Nem az út-jestamentumról, hanem Jézusról szól Turgenyev ama kasszikus írása. A világhírű orosz regényíró költői vallomása így hangzik:

— Ugy érzem, hogy mint gyermek, alacsony fatemplomban vagyok. A régi szent képek előtt, mint valami fényes fotok, olvadoznak a vékony viaszgyertyák. Szívárványgyűrű vesz körül minden picike lángot, Homályos és nyomasztó a templom... De azért nagyon sok ember áll előttem. Ocsupa szöke parasztok. Időről-időre hajlonganak, térdre borulnak, újra felállnak, mint az éretk falások, ha futó hullámként lejajtok végig a nyári szél.

Egyzer csak valami ember került elő hátulról és megáll velem egy sorban. En ugyan nem fordultam feléje, de rögtön megéreztem, hogy ez az ember — Krisztus.

Ahitat és kíváncsiság szállt meg egyszerre. Erőt vettem magamon és ránéztem a szeméremre. Arca olyan, mint a más emberé, hasonló az emberi ábrázathoz. Szemei kissé a magasba tekintenek, figyelesen és mozdulatlanul. Ajkai egymásra téve, de nem szeszszorítva, mintha a felső alsókn nyugodnak. Középnagyságu szakáll a kétfelé van választva. Kezei összetéve, mozdulatlanul. Ruhája is közönséges, mint bárki másé.

— Micsoda Krisztus lehet ez? — gondoltam magamban. Ily közönséges mindennapi ember! Ez lehetetlen!

Eltördultam föle. De még jóformán le sem vettem róla szememet, máris újra éreztem, hogy valóban Krisztus áll velem egy sorban. Ismét erőt vettem magamon... Ujra megláttam ugyanazt az arcot, mely annyira hasonló az összes emberek arcához, ugyanazon közönséges, bár ismeretlen vonásokkal.

S egyszerre oly különösen szorult össze a szívem — és magamhoz tértem. Csak ekkor értettem meg, hogy csakis az összes emberek arcához hasonlitos arca lehet Krisztusnak...

A. V. Kis-Korpad. Méltóztatassék pontos adatokkal, röviden megírni a dolgot. Tizenhét megállóhely beszüntetéséről nem lehet szó. Pontos adatokkal közreadjuk a méltóságos főszólalást.

B. M. Hódmezővásárhely. Az illető intézetek és a hadügyminisztérium is megküldi kérésre a bővebb felvilágosításokat. Irjon Szegedre vagy Mezőhegyesre. — 9223442. Az 1901-diki katonai szemlismában nem található a neve. — K. Viktor. A főpolgármestert — az 1872: XXXVI. törvényeik szerint — a király által a belügyminiszter ellenjegyzése mellett kijelölt három egyén közül a közgyűlés hat évre választja. Az idézett törvényben, amelyet bármely nyilvános könyvtárban elővashat, a részletekre vonatkozólag minden felvilágosítást megkérlek. — H. J. Vác. Köszönjük, el vagyunk látva. — Előzetes. Fokvár. Nem ismerjük ezt a szert.

REGÉNY

Bánék, Andrásék.

Irtá: Gyarmathy Zsigáné.

(5)

Sokkal később, mikor legelőbb marasztalták ebédre a grófi háznál, az első falatnál észbe jutott az a cselédkenyér, melyet a konyhában kapott és bizalmatlanul nézett az inasok arcába, akik bizonyosan emlékeznek arra a jelenetre. És emlékszik a kis grófiány is, hiszen egy vér azzal a fiúval, aki éppen most vetette szemére a származását.

Újból tombolt belsejében az elfojtott harag. De hát miért érinti ez most érzékenyebben, mint eddig? Régebben is leparasztotta az a kölyök és akkor, az első fellobbanás után, azt gondolta: ostoba, felületes fickó vagy! S azzal elmúlt az egész... és most... Ejj, mit törődik vele! És egész erejéből igyekezett tagadni egy kibontakozó sejtelmét; büszkesége tiltakozott ellene. Nem, nem akar tovább gyönyörködni abban a fejlődésben levő bájos gyermekben, az nem létezik rá nézve és kemény hangon szól oda a hűgának:

— Menjünk már, kis Kata!

V.

Pár hét múlva elutazott a kis gróf és András Gyuri is, s míg időteltén Bán Gábor éppen nem büszke azokra a cselekedetekre, melyeket koronként megtudt a kedves fiáról, olyan örömmel hirdeti a Gyuri mesészerű előmenetelét. Édesanyja is szereti azt a lányszút, előretörő ifjút, hadd örvendjen az utóbb kapott levélben. Benyitott az öreg grófné nagy termébe, mintha csak a kasszálo dusréndel között járna, olyan illat áradt felé:

— No, a kis leányok ismét rétet csináltak — jegyzi meg mosolyogva.

— A kis leányok koszorút kötnek a holnapi konfirmációra — feleli az öreg grófné.

És a kis leányok, amint lehajolnak egy-egy csomó virág után, aztán kiegyenesedve, kecsesen hajlongva gyűrűbe hajlítják a hosszú füzereket, igazán nagyon bájosak. Kis Kata már nem is kis Kata, hanem egy viruló hajadonna fejlődött nagyon szép leány. Simára félsít, gesztenyeszínű hajának két dús fonata meg-megüti a parkettet, amint lehajol; mikor feláll, erőteljes, karcsu természetű gömbölyű idomai megfeszül a festői tájviszolat; fekete szemében az ifjú, meleg vér heve csillog s hamvas arca fehérségén rózsás tűz ég.

Márta fejletlenebb és fiatalabbnak tetszik; termete egészen gyermektermet, hófehér arcszine átlátszó s fehérségét még fokozza a családi bárszónyos fekete lenese, dús, fekete hajának egy-egy fürtje természetes gondórsággal hull fehér homlokára, kecses nyakára. Gyönyörű, sőtéték szeme elbűvölő, mély érzés, gyermekie tisztátlanság és okosság ragyog abban a mély kékségben; az egész finom alakon megkapó az ártatlanság üde bája.

Bán az édesanyjához lép és felolvas egy levelet, melyben testvérhuga tudatja, hogy végre talált Márta mellé egy olyan társalgónt, akiben teljesen meg lehet bízni, nem mint az eddigi felületes franciákban. Jó családból való magyar urileány, egészen Mártához illő. Aztán elővesz még egy levelet (a harmadikat nem fogja elővenni, miért szomorgatná a nagymamát unokája cselekedeteivel?) aztán odaszól a leánykához:

— Jertek csak, mert ez a level érdekelné fogja közületek az egyiket — nem sejtette, hogy a másikat még inkább fogja érdekelné.

— Hallgasd meg, kis Kata, mint dicséri egy nagyon nevezetes ember a bátyádat.

— Gyuri bátyámat meg lehet dicsérni! — és természetes nyugalommal várta a dicsőítést, miközben apró, fehér fogai közé szorított egy ágó-vörös szegfűt.

A gróf felolvasott pár sort a hosszú levélből: — Mondhatom, édes barátom, hogy az a fiatal ifjú rövid időn országos hírű férfi lesz: óserő lüktet a vérében, tehetség pedig óriási, az a fajta ember a legirigibb. Névtelen cikkével bámulatos feltűnést keltett s mikor kipuhatoltuk a szerzőt, el nem tudtuk képzelni, hogy egy szigorlatokat tevő, nagyon fiatal ember agyában érlelődtek azok a kiforrta eszmék, magasan járó gondolatok mély érzésre valló nemes hevületek. Közlebbi érintkezésbe jöttem az ifjával — mindég kerestem a talpiz férfiakat — és ez a fiú nemcsak lángész, de tiszta jellem is; ezt nem lehet érdekből erre-arra hajlítani; éppen ilyen emberre van szükségünk...

— No lásd, kis Kata, mily nevezetes ember lett a bátyádból?

— És kis Kata megforgatja duzzadó piros ajkai között a szegfűszárat; én isenem, hiszen az nagyon természetes, hogy az ő bátyját így magasztalják! Lehetne az már miniszter is, s ha úgy fordul a sor, még király is; ugyan miért ne?

A kis Márta égi gyönyörrel hallgatja a dicsőítést; hófehér arcát gyöngy pir ónti el, szemé-

ben gyermeköröm tiszta fénye ragyog s míg nagymamája dicsérei az András Gyuri nagy talentumát, a földön szétszóró rózsák, szegfűk és a koszorúk minden virága megnyitja szírom-ajkát, suttog, zsong körülötte a virágbeszéd.

Márta érti a szavukat és édesen szívja bódító illatjukat; hogy mit beszélnek, azt nem tudja elmondani, de érzi és azt olyan jó érezni, ez az érzés még szebbé varázsolja a különben is szép világot.

Kis Kata kikapja fogai közül a szegfűt és csodálkozva csapja össze kezét:

— Be gyönyörűséges most, Márta grófné! — s azzal a becézőtő régi modorával megsimogatja a Márta karját.

A kis leány, mintha álomból ébredne, néz a Kata szemébe, nézi, nézi, aztán egyszerre csak odanyomja arcát a parasztleány melléhez, szabadon érezheti szívverését, mert csak egy gyöleslepel borítja puha, meleg testét:

— Nagyon szeretlek, kicsi Kata! — Aztán mintha egy titkot árult volna el, megerezett s felroppant a meleg kebelről. Édesapja gondolatban válaszol kis Katának: — Szép is, jó is... Mily derült lehetne ez az élet, ha a másik is jó lenne!

Mikor a másik gyermekének nagyon érezte a rosszasságát, rendszeren egy fáradtságosabb sétára vagy lovaglásra indult; a szabadban való erős mozgás csitította benső küzdelmét; most ismét nagy szüksége volt a csillapodásra. Fia nagyban kártyázott, tetemes összegeket veszített... tehát ki a szabadba, az áldott jó természetbe!

Lóra ül s ügve ment végig a falun. Mindenfelől tisztelettel köszöntöttek; szívesen viszonozta. Mindegyiket ismerte és tudta minden dolgát, örömet, bánatát. Egy görnyedt őz ember bandukolva ment előtte, aztán megrettenve tért ki az utból s nagy alázattal köszönt.

— Szegény Janosi — gondolta Bán — mily nyalka legyen volt hajdan és mivé lett; menyire megtörté... — Másra akarta terelni gondolatát, de a gondolat olyan nyakas madár, mindegy odaszáll vissza, ahonnan hessegetik — hogy megtörté a fia rosszassága! Pedig Bán látta, mint szerette ez az ember azt a kis fiút, sokszor elnézte, mint vitte őben a mezőre, csak hogy láthassa egész nap. És most a fiú üldözi az apját; azt mondják, kezét is emelt rá... Vajjon az ilyen kezémes sulyosabb-e, mintha... Nem, nem lúzi tovább ezt a gondolatot! Hiszen a természet szépsége egy megkapó; éppen a „Bugygyanó” gránitszikláit mellett halad; a kékes sziklatömeg között egy-egy megkapaszkodott bokor ontja hófehér virágát; néhol szomorú nyírfák selymes-zöld rojtjai sóprik a kiálló mohás köveket. A malom kerepel és egy leány fehér tarisznyában egy véka búzát viszen örölni; ezen a keskeny szikla-ösvényen mindig vittek a leányok és még inkább az új menyecskék az örölni valót. (A néhánynapos menyecskék be kell mutatni, hogy bírja a tiszta búzát, melyből az első kenyeret fogja sütni.) Jól emlékszik, mikor egyszer régen erre sétált az édesapjával, hogy akkor is jött egy fiatal menyecske, fején a fehér tarisznyában egy véka búzát vitt, megbotlott egy sziklacsucban és leesett a gyalogösvényről; hiába erőlködött, nem tudott felállni; ő odalutott, a karjára vette s úgy vitte fel a hegyi malomhoz. Mikor kisse fáradtan visszatért, az apja megismogatta az arcát és azt mondta: — Jó fiú vagy! Nagyon jól esett az a gyöngédesség, de azért soha sem érezte azt oly élénken, mint ma... Oh hány-szor leste ő is az alkalmat, hogy egyszer azt mondhasa a fiának: jó fiú vagy! Soha, soha sem tehetné. Pedig be gyöngéd tudna lenni!...

Klárisz azt írja, hogy ismét sokat vesztett; de ne haragudjék az apja, mert más fiatalemberen is megcsik ez... meg; de azokban van valami jó is, míg az ő fiában csak sivárság és kiszámított rosszindulat van. Jelzi a nagynénje, hogy alkalmasint haza jó néhány napra, hát próbáljon az apja a szívére beszélni. Igen, ha lenne szível Fizesse ki még egyszer az adósságait, hogy kezdhesen a fiú új életet. Igen, új adósságainálások! — gondolta az apa és éppen nem kelleme érzések között lovagolt hazafelé. Amint be-mert az öreg grófnéhoz az örömmel kiáltott felé:

— Jer, jer, Gábor! Valaki van itt.

A nagy fehér teremben már alkony derengett és kétes homályba burkolta a távolabb mozgó alakokat. Az egyik márványszobor mellett állt egy csinos, karcsú ifjú és nézte, mint végzi be a két leány a koszorúkat; mikor meghallotta a nagynénja hangját, gyorsan visszafordult, apjához sietett és végtelen szerénységgel üdvözölte és nagyon halkan mondta:

— Édesapám, ne haragudjék rám, sohasem fogom többet megszorítani... higgye el, soha... hibás vagyok, engedjen meg...

Oly lágyan, annyit esdekléssel mondta, hogy megtalálta vele az apa szívét; még ugyan nem mert hinni, de nem tagadhatta, hogy az a hang és kérés tekintet jólesett szívének.

(Folytatás következik.)

SZEGENY EMBEREK.

(Foma Gorgyejev).

Irtá: GORKIJ MAXIM.

66.

— Hát mit tettem? — kérdezte magában Foma.

— No most végd van, Fomuska, — mondta Jastseurov.

— Vegyétek le a kötelekeimet.

— No. Talán így is meg tudsz maradni.

— Hivjátok ide Majakint.

Majakin odajött. Megállt Foma előtt, szigorú pillantást vetett rá, aztán nagyot sóhajtott.

— Nos, Foma? — mondta.

— Vegyétek le rólam a köteleket, — könyörgött Foma rekedt hangon.

— Nem. Megint valami bolondságot fogsz cselekedni, — felelte Majakin.

— E-y szót sem szölok már; esküszöm! Csak vegyétek le; nagyon szegénylenem magamat.

— Ha megcsúszol, hogy nem csinál szót-rányt... mondta Majakin.

— Oh Istenem! Nem! Nem!

Most jövettek róla a szalvétákat s mikor Foma feltápászkodott a földről, sóhajtott s így szólt:

— Gyöztetek!

— Mi mindig gyözzük — mondta Majakin mosolyogva.

Foma most az asztalhoz lépett. Csak a kezei voltak hátrakötve. Most látszott csak, hogy mennyire összeszaggatták ruháit. Inge kilógott a mellénye alól s gallérja ajakáig csúszott föl. Majakin most melléje lépett, megigazította gallérját s így szólt:

— Mindent rendbe kell hozni.

— Adjatok pálinkát — könyörgött Foma, s miközben leült az asztal mellé, Majakin egy pohárka pálinkát nyújtott Foma szájához. Foma úgy szívtá föl az italt s így szólt:

— Még!

— Elég — felelte Majakin.

Most mélységes oszond lett. Mindenki lábuj-hegyen lépett az asztalhoz, előre nyújtotta a nyakát, mert mindegyik látni akarta Fomát.

— Nos? Erte-d-e már, hogy mit tettem? kérdezte Majakin. Halkan beszélt, de azért mindenki értette a szavát.

Foma a fejét rázta s hallgatott.

— Ezt senki sem fogja megbo-csátani — mondta Majakin emelt hangon. Amár mindnyá-jan keresztények vagyunk, nem fogjuk megbo-csátani. Ezt vedd tudomásul.

Foma fölemelte a fejét s tűnődve mondta:

— Ont egészen kilefedtem, apám. Maga nem is kapta meg a magdát.

— No tessék! — kiáltotta Majakin. Lát-játok?

— Mindegy — folytatta Foma. Mindegy.

Ugy sem értem el vele semmit.

Most ráborult az asztalra Foma.

— Hát mit akartál elérni? — kérdezte Majakin szigorúan.

— Hogy mit? Valamit...

— Részeg gazember!

— Nem vagyok részeg! — felelte Foma.

Csak két pohárkával ittam. Józan voltam...

— Akkor hát igazad van Majakin — mondta most Bobrov — a kölyök megőrült.

— En! — ordított Foma.

Senki sem hallgatott rá. Rezsnykov, Subov és Bobrov csendesen suttogtak Majakinál. Beszédükből csak ezt az egy szót hallotta Foma: gondnokság.

— En józan ember vagyok — mondta most rémülten, miközben hátra támaszkodott s zavaros szemmel nézett a kereskedőkre.

— En tudom, hogy mit akartam. En az igazságot akartam. En a szemetekbe mondtam...

Hirtelen erőlködni kezdett, a kezével hadonázott s ki akarta rántani a kötelekek közül.

— Várj csak egy kissé! — mondta Bobrov, miközben vállon ragadta. Fogjátok meg!

— Ugy, ugy! Fogjátok csak — mondta Foma keseredő szomorúan. Fogjátok csak...

— Maradj nyugton — kiáltotta Majakin.

Foma hallgatott. Megértette, hogy mindaz, amit tett, hiábavaló volt s hogy szavai nem ingatták meg a kereskedőket. Nagyon szegénynek, nagyon nyomorultnak érezte magát most s úgy tűnt föl neki, hogy már régen volt, mikor káromkodott a leszáda ezeket az embereket. Most hirtelen az jutott eszébe, hogy meg kell magyaráznia tetteinek okait. Így szólt tehát:

— En az igazat akartam... Ez így nem élet!

— Tökfej! — dörmögött Majakin. Miféle igazságot tudsz te mondani? Mit tudsz te?

— A szivemet elemészttette a fájdalom. Mivel tudjátok igazolni magatokat Isten előtt? Nem, én tudom, én az igazságot mondtam.

— Már veseke! — mondta Rezsnykov.

— Látszik, hogy bolond...

(Vége következik.)

írástól: József-
szám.

Aranyosm. II.	Kálafalva	50 keros	77.1	Erőcs. József kabát 3 frt
---------------	-----------	----------	------	---------------------------

rendelés
kis állatok részére

naponként d. u. 3—5-ig
Öhler Benő
 állatorvosi rendelő
 intézetében

VII., Erzsébet-körút 4.
**Szépírási
tanfolyam**
Lelkiismeretes tanításom, való-

mint 23 éven át a pozsonyi polgári- és keresk. iskolánál alkalmazott és kitűnőnek bizonyult módszerem alapján akár milyen rossz írással bíró, feltehetően szép és folyékony írássá alakítható el magának. A tanfolyam kezdete mindennap Értekezési órák: 10-1 íg és 5-8 íg. Adler J., szépirod. tan. Esti tanfolyam: 8-9 íg. Andrassy-utca 24. III. em. 8. 1357

Acetylen-világítás

Egés közber
gázvesztéség
nélkül bármikor
utántölthető.

Gyermekek által
kezelhető. Megelőző telepek át-
alakítása jutányosan.
Árjegyzék és költségveté-
sek ingyen és bérmentve
Süss és Friedmann.

Acetylen-villágítása és szikviz-
gyár berendezési vállalata,
szifonöntöde
Budapest, VI. Lőportár-u. 3.

Stumpf Károly

kocsigyára
Budapest, Liliom-utca 8.
Raktár:
Kerepesi-ut 10. (Sarokház.)
Bejárát a Dohány-utcából.

Ajánl a dusan felszerelt
raktárát, minden jellegű
kész kocsikból, aránylag
jutányos áron. A gyárt-
mány jó minősége és szí-
várságáért kezeskedik a
cég régi jó hírneve. Javi-

ások olcsón eszközöltet-
nek, használt kocsik be-
cseréltetnek és kocsik a
lévi idényre olcsó árért
beraktározásra elfogadtat-
nak.

Zálog házban

et 12 személyre 140 ftt, 6 személyre 65 fttől kezdve és feljebb. Mindennemű illem ezüst tárgyak barokk és francia stílusban. Nagy raktár arany érméi láncokból, masszív aranygyűrűk 6 forint, 40 kr. arany érméi órák 12 ftt, arany női órák 12 fttől kezdve 12 darab masszív

Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.
Grünberger A. Béla
örökösei
Budapest-n., Harisbazár.

**Hölgyek
vásárolnak**

őút 9., az udvarban (Hadi-
arkóczy-féle házban). Állandó
ny maradékvásár a legfino-
bb és divatos ruhakelmék-
ből, selyemárúkból, cérna-, pa-
nt- és damasztárúkból, szi-
oru szabott árak mellett. Meg-
em felelő árak visszavételnek
a pénz visszaadatik.

M E S E

A jószívű gyerek.

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon is tal volt, volt egyszer egy szegény gyerek, annak meghalt apja, anyja, nem volt senkije, semmije. Mit volt szegénynek mit tenni, kapta magát, elindult világgá szolgálatot keresni.

Nem, mendegélt jó sokáig, bekopogtatott minden háznál, de sehol se volt szükség szolgára. Utoljára odaért egy gazdag, fősvény emberhez, azt is megkérdezte, nem maradhatna-e nála.

— Isten neki, azt mondja a gazdag ember, megfogadlak. Enni, inni kapsz valamit, de aztán meg is do'gozz érte. Ha jól viselod magad, egy öltözt ruhát, egy pár fejelés eszimat, meg egy kis bért is adok.

Ott maradt a gyerek s úgy dolgozott, majd megszokadt bele. Enni bizony csak annyit kapott, hogy éppen éhen nem halt, a ruhája is egészen leszakadt a testéről s a eszímáján is több volt a lyuk, mint a bór.

No de azért három esztendő szépen kihuzott s a harmadik esztendő végén azt mondta a gazdájának:

— Most már adja ki a bérem, gazduram; elég volt nekem itten, egy házal odébb állok.

— Jól van, azt mondja a fősvény ember, itt van három krajcár, minden esztendőre egy, elmehetsz.

— Hát az öltözt ruha? Hát a eszima?

— No majd adok én neked öltözt ruhát, pár eszimat, te ingyenélő te!

Avval föl fogott egy botot, megrakta a gyereket Isten igazában és kilidította a házból. Sirva baktatott szegény tovább.

Ment, mendegélt egy darabig és gondolkodott, mit csináljon a pénzével. Elővette, számolgatta s mikor javában számolgtatja, ott terem előtte egy ringyes-rongyos koldus.

— Edes fiam, azt mondja neki, az Isten áldjon meg, adj egy krajcárt.

A gyerek nem sokáig gondolkodott, odaadott neki egy krajcárt.

Ment tovább, mendegélt, számolgtatja megint a pénzét s amint javában számolgtat, megint ott terem előtte egy ringyes-rongyos koldus.

— Edes fiam, azt mondja, az Isten áldjon meg, adj egy krajcárt?

— Hogyan adjak, mikor nekem is csak két krajcárom van.

— De csak adj, látod, nekem egy sincs.

Hát adott neki és tovább ment. Vesz el az egyetlen krajcárját, nézegeti, gondolkodik, mit csináljon vele, s mikor javában gondolkodik, megint ott előtte egy ringyes-rongyos koldus.

— Az Isten áldjon meg, edes fiam, azt mondja, adj egy krajcárt.

— Nekem sincs több, csak ez az egy krajcárom, de azért odaadom, mert látom, hogy jobb helyre nem tehetem.

— Nem is teheted, edes fiam, meg is áld az Isten érte. En kerület háromszor is elejbed rongyos koldus képeben, hogy kibőrbáljam a jó szívedet. Nekem adtad mind a három krajcárod, meg is jutalmazlak érte. Az első krajcárért olyan hegedűt adok, hogy ha ezen játszol, mindenkinek kell rá táncolni, a másodikért ezt a puskát adom, ha ezzel akármire célzol, mindjárt eltalálsz, a harmadikért nesze ez a zacskó, ebben mindig lesz pénz, valahányszor belenyulsz.

Megköszönte a gyerek a rongyos koldus ajándékát és nagy örömmel ment tovább. A városban mindjárt vett magának új ruhát, új eszimat, aztán vett kocsi, lovat, mindent, amit csak szeme-szája kívánt és úgy élt, mint a kis király. Volt pénze bőven.

Eltelt egy pár esztendő, szép, nagy legény lett a gyerekből s gondolta magában, meg kellene vagy egyszer a régi gazdáját is nézni. Befogott a hintájába s mikor annak a falunak a határába ér, ki jön elejbe az uton, mint a fősvény ember.

A legény megállította a kocsiját és oda-köszönt:

— Jó napot adjon Isten!

A fősvény ember csak nézett, miesoda ur köszön neki.

— Hát nem ismer? — azt mondta a legény.

Akkor ismerte meg, hogy ez az ő volt szolgája. No iszen elkérdezősködött, hogyan jutott ehhez a nagy urasághoz. A legény megmutatta neki a hegedűt, puskáját, zacskóját s elmondta, hogyan szerezte. A fősvény ember csak fülelt, csak fülelt, de még a guta is kerülgette, mikor hallotta, hogy az ő három krajcárjával lett ez a legény ilyen szerencsés.

— Ejnye, azt mondja, hadd lássam egy kicsit azt a zacskót!

A legény odaadta neki. Több se kellett a fősvénynek! Alig hogy a markában volt a zacskó, ucu, vesd el magad, nyargalt vele, ahogy csak birt. Utoljára odaért egy helyre, ahol csupa túske-bokor volt s azok közé elbujt.

— No megállj — gondolta a legény — csak szaladj, de azért tudom, ideadod te mindjárt a zacskómat.

Avval elővette a hegedűjét s játszott rajta. No iszen tánára kerekedett erre a fősvény ember s úgy megtáncolt a sok túske között, hogy a ruhája csatokban lógott le róla s az egész egy seb, egy vér lett. Jajgatva kiáltotta:

— Visszaadom a zacskódat, visszaadom a zacskódat, csak ne hegedülj többet!

Erre a legény abbahagyta a hegedűt s mikor visszakapta a zacskóját, bement a faluba a kocsmába, a fősvény ember pedig azon rongyosan, véresen a bírőhoz szaladt, hogy az ő volt szolgája meg akarta ölni.

Javában mulat a legény a kocsmában, mikor egyszerre csak jön ám be két száz rendőr, azt se mondják: jónapot, csak megfogják a legényt, megkötözik s viszik a törvény elé.

Hiába mondta, hogy ő nem akarta a fősvény embert megölni, hogy az az oka, ha olyan rossz-szul járt, nem hittek neki. Akkori időben rémítő szigorú volt a törvény és akasztófára ítélték.

Ott ült a siralomházban és nagyon busult, hogy ilyen ártatlanul végzik ki a világból. Amint javában busult, bejón hozzá az egyik strázsa, megkérdezi, nincs-e valami kívánsága.

— De bizony volna, azt mondja, a kocsmában van a hegedűm meg a puskám, ha azokat megkaphatnám. Jól megfizetnék érte, aki nekem elhozná.

— Hát 'szen elhozhatom én is, azt mondta a strázsa. Mindjárt el is szaladt a kocsmába és hozta a hegedűt meg a puskát. Ki örült jobban a legénynek?

Másnap reggel vitték ki akasztani. Megtették a kívánságát, a hegedűjét, puskáját is mellé tették a kocsiába, hadd nézegesse, amíg életben van.

Mikor ott voltak az akasztófa alatt, a legény fölállt és azt mondta:

— Minden halálraítelt rabnak megteszik utolsó kívánságát. Nem kívánok egyebet, csak ezen a hegedűn még egyszer elhuzhassam a kedves nótámat.

Ott volt a nép közt a fősvény ember is. Mikor meghallotta, mit akar a legény, elkezdett ordítani:

— Ne engedjétek hegedülni! Ne engedjétek!

De a bírak meg az egész nép azt felelte:

— Már mért ne engednénk?! Engedjük bizony!

— Akkor engemet legalább kössetek egy fához, mert én nem akarok még egyszer táncolni, azt mondta a fősvény ember.

Oda is kötétek, azt hitték, hogy bolond, a legény pedig nekifogott, hegedült. A hegedűszóra tánára kerekedett az egész nép, táncolt a bókér meg a bírak meg a katonaság is és addig táncoltak, hogy a nagy fáradtságtól utoljára egy se birt talpon maradni, mind végignyújtzott a földön.

A fősvény ember járt legrosszabbul. Hiába köttette magát a fához, csak annál rosszabb volt. Ugy kellett neki táncolni, mint a többiek s mivel meg volt kötözve, a hátát egészen feldörgezte a fa.

Mikor a legény látta, hogy már senki se bír mozdulni, fogta a hegedűjét, puskáját, a zacskóját a zsebében volt és elment. Miro az a sok nép fölkel a földről, addigra ő árkon-berken túl lesz.

El is ment messzire. Ment, mendegélt jó sokáig, míg beért egy másik országra.

Amint a városban ide-oda járkált, egyszerre meglát egy mennykő nagy pónát, a póna végében egy tüt, a tübe belehuzva egy karikagyűrűt. Az előtt a póna előtt annyi nép volt, hogy se szerez se száma nem volt. A király is ott ült aranyos trónusán, a lánya pedig mellette. Kérde a legény az egyik embertől:

— Mi dolog az, hogy ennyi nép ácsorog itt a póna előtt?

— Oh, azt mondja, hát te még azt se tudod? Azért ácsorog itt ez a sok ember, mert a király kihirdette, hogy aki a póna végibe a tübe befúzott karikagyűrűt úgy le tudja löni, hogy egyenesen a királykisasszony ujjára esik, annak odaadja a lányát, a fele királyságával együtt. Sokan próbálkoztak már, de senki a gyűrűnek meg csak a közelbe se tudott löni.

Szeget ütött ez a legény fejébe, odament a király elé, meghajoltta magát és azt mondta:

— Királyi felséged, grácia fejemenk, megpróbálkozom, lelövöm azt a karikagyűrűt!

— Jól van, próbáld meg, de ha nem lövöd le, kivesszőztetlek a városból.

A legény fogta a puskáját, a királykisasszony pedig föl tartotta mind a tíz ujját, hogy belepetyanik-e a gyűrű. Egyszerre csak — durr — elsült a puská, s abban a szempillantásban ott lett a gyűrű éppen a királykisasszony gyűrűs ujján.

A sok nép azt kiáltotta: Ejlen! A király megdicsérte, a gyönyörű királykisasszony pedig a

gyűrűt mindjárt a legény ujjára huzta s nem-sokára megvált a nagy lakodalom. Etek, ittak, mulattak, aztán sokáig boldogan éltek. — Ha meg nem haltak, most is élnek.

KÜLÖNFÉLÉK

Románc.

Az ifjunak tombolt a vágya,
Mert együtt volt a lány vele;
Szerelem izzott a szavába'
Es fájo kéjjel volt tele.

A lány derős, szelid nyugalma
E tüztől lobbot nem vetett,
Es szólt: „Hamar gyúl, mint a szálmh,
Ismerem én az ilyeneket.”

Az ifju esküdött, hogy ő nem:
„Ne szőljon így, a szava bánt.”
De később — csódot lopva bőven —
Elhagyta hűtlenül a lányt.

A lány ezt tudta jóelőre,
Ismerte ő az ilyeneket,
Nem volt az ifju vak hívője,
Mérhogy a szíve megrepedt?

Bródy Mihály.

† A király ifjkorából. A gráci Tagespost egyik munkatársa véletlenül megtalálta a királynak egyik órarendjét, amely szerint Ferenc József főherceg középiskolai tanulmányát végezte. A főhercegeknek, tudniillik Ferenc József, Ferdinánd Miksa és Károly Lajos testvér-főhercegeknek az órarend szerint hét-köznapon reggel félhétkor, ünnepnapon hét órákor kellett felkelniük. Aludni pedig este tíz órákor mentek, kivétel nélkül mindennap. A tanulás órák szerint volt beosztva, mint a nyilvános iskolákban. Így heti négy óra volt megszabva a számtan számára. Hittant heti két órában, történelmet és német nyelvet heti három órában adták elő a professzorok, a földrajz számára heti egy és fél óra és a latin nyelv számára heti öt óra volt megszabva. Ezenkívül négy óra a francia, három óra az olasz, két és háromnegyed óra a magyar és egy óra a cseh nyelv tanulására volt szána hetenkint. A király felsőbb katonai kiképzéste 1844-ben vette kezdetét.

† A kandalló. Zola halála felhívta a figyelmet az ő voltaképpeni gyilkosára, a kandallóra, amely Franciaország minden házában még mindig pótálja a kályhát. Mindenütt ott van a hagyományos tükrökkel és az ingaórával párhuzán. Mérsékelt diszkrétje a szobának, amíg tüzet nem raknak beléje, de állandó veszedelmet jelent a házra és lakóra, mielőtt használni kezdik. Ez a veszedelem nem azokban a ritkán elő-ordult szerencsétlenségekben áll, hogy embereket fojt meg, a kandalló állandóan az egészséget veszélyeztet. A kandalló ugyanis a közelben szörnyű melegeket terjeszt, a szobának kissé távolabb eső részét ellenben hidegen hagyja. Es a távolabbi részekben ez a hideg csak növekedik az utca hidegtől, mert alig van Franciaországban ablak, vagy ajtó, amely szorosan záródna. Mivel tehát a kandalló az ember egyik oldalát valósággal süti s ugyanakkor a másik fele valósággal meglgyi, ennélfogva a meghűléseknek és az azokkal járó bajoknak gyakori okozója. Szerkezetükön fogva a tüst is gyakran csap le.

† A kávé. Az európai ember isszza a kávé, vannak azonban ma is még népek, amelyek a kávéét eszik, aminthogy valószínű, hogy kávéét először ették és csak azután pörkölték, darálták és főzték, hogy italt készítsenek belőle. Ugandában a kávéét most is csak eszik. A kávészemeket eszik, de vannak más országok, ahol a kávébogyó csészéjét és kávéja levelét is rágesztik. A kávélevelet, amelynek koffeintartalma igen nagy, Szumátrában fontonként egy pennyért árúsítják. Indiában a csomagolást is beleszámítva, két pence az ára. Európai emberek, akik megkóstolták a kávéja levelét, azt mondják, hogy körülbelül olyan íze van, mint a dohánylévelnek. A kávélevél főzete tejfel keverve nagyon jó, csillapító italt ad, de tisztán az idegek rendkívül fölzgatja. A gallok néptörzse Abesszinában a kávészemeket tokostól együtt megfőzve, vajjal és sóval elkészítve eszi. Felső-Egyiptomban is így eszik a kávéét és ott a katonák ezt a táplálékot, különösen nagy menetekesknél, minden másnál jobban szeretik. Yemen lakói a kávébogyó kelyhét megszártják és vízzel leforrázva forró italt csinálnak belőle. Az íze ennek az itálnak édeskes és olyan illata van, mint az igazi kávénak. A kávébogyó kelyhéből ezenfelül alkoholt és likőroket is készítenek.

Arpa: 650 mm. 5 K. 40 f., 150 mm. 5 K. 40 f., 250 mm. 5 K. 85 f., 100 mm. 5 K. 85.
Zab: 100 mm. 5 K. 85 f., 200 mm. 5 K. 85 f., 150 mm. 5 K. 85 f., 350 mm. 5 K. 75 f., 100 mm. 5 K. 70 f., 200 mm. 5 K. 65 f.
Tengeri: 2000 mm. 5 K. 80 f.
Löhre: 200 mm. 45 K.
Szerdán délután eladott:
Mindenszi: 4000 mm. 79 k. 7 K. 45 f., 1600 mm. 80 k. 7 K. 35 f. 13 óra.

Készpénzesítés mellett.
A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde s-akái szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	25 kilogramm ára		Kilós	50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tasavideki uj	76	0,00	0,00	56	7,20	7,45
"	77	0,00	0,00	51	7,35	7,60
"	78	7,05	7,50	52	—	—
"	79	7,10	7,55	—	—	—
Fehérnyelvi	76	0,00	0,00	50	7,15	7,40
"	77	0,00	0,00	51	7,25	7,50
"	78	7,05	7,55	52	—	—
"	79	0,05	7,50	—	—	—
Pestvidéki	76	0,00	0,00	50	7,10	7,40
"	77	0,00	0,00	51	7,20	7,50
"	78	7,00	7,15	52	—	—
"	79	6,75	7,30	—	—	—
Bánási	76	0,00	0,00	49	7,10	7,35
"	77	6,90	0,00	0,00	0,00	0,00
"	78	7,00	7,10	52	—	—
"	79	0,00	7,15	—	—	—
Bácska	76	0,00	0,00	49	6,00	0,00
"	77	7,05	7,50	51	—	—
"	78	7,00	7,25	52	—	—
"	79	7,10	7,30	—	—	—

Egyéb gabonafajták		Kilós	25 kilogramm ára		
		Kilós	Kilós	Kilós	
Rozs	nj	előrendi	76-78	6,10	6,35
		hátsórendi		5,90	6,-
Arpa		takarmány	80-82	5,25	5,40
		érett való	84-86	6,15	6,35
		szőlőszarv való	84-86	6,-	6,-
Zab			86-88	5,65	5,75
Tengeri		bánsági	88-90	6,-	6,-
		ménai		6,-	6,-
Répe	nj	kaposzi		10,-	10,50
		bánsági		6,-	6,-
Köles				6,-	6,-

A határidőszlet folyamán a következő kölcsök történtek:

Októberi buza 1902.	6.99-6.98-7.05-7.02-7.04
Áprilisi buza 1903.	7.20-7.25-7.22-7.23
Októberi rozs 1902.	6.22-6.24
Áprilisi rozs 1903.	6.34-6.33
Októberi zab 1902.	5.83-5.69
Áprilisi zab 1903.	5.93-5.93
Májusi tengeri 1903.	5.54-5.56
Augusztusi repce 1902.	5.54-5.56

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1902.	7.04-7.05
Áprilisi buza 1903.	7.24-7.25
Októberi rozs 1902.	6.22-6.23
Áprilisi rozs 1903.	6.34-6.35
Októberi zab 1902.	5.66-5.67
Áprilisi zab 1903.	5.94-5.95
Májusi tengeri 1903.	5.55-5.56
Augusztusi repce 1902.	5.55-5.56

Délután fél 6 órákor zárul:

Buza októberre 1902.	7.06-7.07
Áprilisi buza 1903.	7.26-7.27
Októberi rozs 1902.	6.23-6.24
Áprilisi rozs 1903.	6.35-6.36
Októberi zab 1902.	5.71-5.72
Áprilisi zab 1903.	5.93-5.94
Májusi tengeri 1903.	5.57-5.58
Augusztusi repce 1902.	5.57-5.58

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde csöndesen nyílt meg, később azonban a berlini bank a kamatlábát fölemelte és ennek következtében az értékek mérsékelten gyöngültek. Az alapirány pedig tartott maradt.

Valuta és érvényes váltózatlan.

Előteside. Osztrák hitelrészvény 684.25-684.—. Magyar hitelrészvény 724.50-725.—. Jelzálogbank részvény 478.25-478.50. Rímanurányi vasmű-részvény 492.—. Államvasúti részvény 714.25 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Aranyárjádék 119.90-120.40 százalék. Koronaárjádék 97.87½ százalék. Fővárosi kölcsön 95.90 százalék. Magyar Hitelbank részvény 724.—724.50. Jelzálogbank részvény 478.25. Leszámlítóbánkrészvény 457.—. Osztrák hitelrészvény 683.25-683.75. Ganz-tele vasút részvény 2140.—2160.—. Rímanurányi vasmű részvény 494.—. Közúti Vaspálya részvény 622.—624.50. Államvasúti részvény 712.75-713.25 korona.

A 4 órai záróárak maradtak:
Osztrák hitelrészvény 683.50. Magyar hitelrészvény 724.25. Leszámlítóbánkrészvény 457.—. Rímanurányi vasmű részvény 494.—. Osztrák-Magyar államvasúti részvény 712.75. Közúti vasút részvény 622.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terménytőzsdében a szezon szerinti hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar — korona, vörös aprószemű — korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánási — korona.

korona, közepesemű — korona, nagyszemű — korona. Disznózsír: budapesti 77.—77.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona. Városi 4 darabos 62.—62.50, korona 3 darabos 66.—66.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 11.25-11.50 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 14.—14.25 korona, 85 darabos 18.—18.25 korona, azonnali szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.—10.25 korona. 100 darabos 13.50-13.75 korona, 85 darabos 17.25-17.50 korona. Szilva: sláviai 16.—16.50 korona, szerbiai 14.—14.50 korona, azonnal való szállítással.

A bécsi értéktőzsde.

Az előteside arra a hirre, hogy a német birodalmi bank a kamatlábát fölemelte, lanyaha volt az irányzat.

A déli tőzsdén is lanyaha volt az irányzat.

Záróárak némi javulás által be az irányzatban.

Főss, október 4. (Záróárak értékei) 4½%-os aranyárjádék 120.10. Irzai és szegedi kölcsön sorjegy 161.—. Magyar vasúti kölcsön ezüsten —. Magyar keleti vasúti állami kötvény —. Magyar leszámlító- és pénzügybank —. Rímanurányi vasmű részvény 493.90. Magyar koronárjádék 97.10. 4½%-os Magyar földterület. kötvény 97.85. Magyar hitelbank részvény 723.50. Magyar nyereség kölcsön sorjegy 204.75. Kassa-odierbergi vasúti részvény 374.—. Magyar keresk. bank —. Magyar cukoripar 13.20.
Becc, október 4. (Osztrák értékek záróárak) 4½%-os papírárjádék 100.80. 4½%-os osztr. aranyárjádék 120.60. 12000-os sorjegy 150.00. Osztrák hitelrészvény 428.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyzet 455.50. Osztrák-magyar bank 1588. Déli vasút 79.25. Dunagőzmozgási részvény 923.—. Dohányrészvény 318.—. Császári és királyi arany 11.36. Német bankváltók 117.05. 4½%-os ezüst árjádék 100.55. Osztrák koronárjádék 99.90. 1864-iki sorjegy 251.—. Osztrák hitelintézet részvény 82.50. Unionbank 837.—. Osztrák Landerbank 395.—. Osztrák-magyar Államvasút 712.—. Elbavölgyi vasút 461.—. Alpezi bányarészvény 373.—. 20 frank arany 19.04. Londoni váltóár 239.47. Bécsi Tramway Lít. B. —. Bécsi Tramway Lít. A. —. Lányó kőbő 347.—. Az irányzat kedvtelen.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 4. (Záróárak értékei). A német birodalmi bank kamatlábának emelése és a tegnapi new-yorki tőzsde viláros lefolyása megerősítette a spekulációt tartózkodásban. Üzleti körre egyáltalán csak bányarészekben került a dolog, amelyekkel magasabb árfolyamon kerestek, főleg a franciaországi bányászok fenyegető stábjára. Bankokban és vasutakban nem volt forgalom. Járjádék csöndesen. Magánkamatláb 2½%.

Berlin, október 4. (Záróárak értékei) 4½%-os papírárjádék —. 4½%-os osztrák aranyárjádék 102.90. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronárjádék 98.60. Osztrák-magyar Államvasút 153.25. Kassa-odierbergi vasút —. Bécsi váltóár 85.35. Magyar vasúti beruházási kölcsön —. Alpezi bányarészvény —. Disconto-Commandit 188.—. Államkassza villamosítási Edison 168.00. Gelsenkirchen 173.50. Laurakohó 202.—. 4½%-os ezüstárjádék 101.—. 4½%-os magyar aranyárjádék 101.30. Osztrák hitelrészvény 210.50. Déli vasút 20.75. Károlyi Lajos vasút —. Orosz bankjegy 218.50. 4½%-os új orosz kölcsön 96.50. Török dohányrészvény —. Olasz árjádék 103.—. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 167.50. Harpen 169.30. Az irányzat csendes.

Berlin, október 4. (A Budapesti Napló tudósítása) Járjádék (avarián) Esti forgalom. 4½%-os magyar aranyárjádék 101.40. Magyar koronárjádék 98.60. Osztrák hitelrészvény 215.60. Osztrák-magyar Államvasút 153.25. Déli vasút 20.75. Eszacknyugati vasút —. Elbavölgyi vasút —. Orosz bankjegy közepesen —. Buschthelrad —. Orosz bankjegy —. (Ultimo) Lombard —.

Paris, október 4. (Záróárak értékei) Osztrák-magyar Államvasút —. 4½%-os osztrák aranyárjádék 102.10. Osztrák Landerbank —. 3½%-os francia árjádék 100.—. Ottománbank 682.—. 3½%-os francia árjádék 101.29. Alpezi bányarészvény —. Déli vasút —. 4½%-os magyar aranyárjádék 103.—. Párisi bankrészvény —. Olasz árjádék 102.85. Francia törleszt. árjádék —. Osztrák földterületi részvény 1296.—. Török dohányrészvény 363.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, október 4. (Záróárak értékei) 4½%-os papírárjádék 101.10. 4½%-os osztrák aranyárjádék 102.90. Magyar koronárjádék 98.60. Osztrák-magyar bank 114.—. Déli vasút 20.70. Elbavölgyi vasút —. Londoni váltóár 204.50. Bécsi bankjegyzet 115.25. Villamos részvény 125.—. 2½%-os magyar aranyárjádék 97.10. 4½%-os ezüstárjádék 101.30. 4½%-os magyar aranyárjádék 101.40. Osztrák hitelrészvény 215.90. Osztrák-magyar Államvasút 153.25. Eszacknyugati vasút —. Bécsi váltóár 85.40. Párisi váltóár 81.25. Union bank —. Alpezi bányarészvény 187.—. Az irányzat szilárd.

Hamburg, október 4. (Záróárak értékei) 4½%-os ezüstárjádék 100.70. 1880. sorjegy 151.75. Déli vasút 20.75. 4½%-os osztrák aranyárjádék 103.15. Osztrák hitelrészvény 215.50. Osztrák-magyar Államvasút 153.—. Olasz árjádék 102.75. 4½%-os magyar aranyárjádék 101.50. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Október 4. A sertésüzlet irányzata: élénk.
A) Húsok értékei: 1. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (pártonként 400 kilogramm felüli súlyban) 108-110 fillér. Oreg közep (pártonként 300-400 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz (pártonként 350 kilogramm felüli súlyban) 114-115 fillér. Fialat közep (pártonként 250-300 kilogramm terjedő súlyban) 113-114 fillér. Fialat könnyű (pártonként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. — II. Magyar s-edeit: Nehéz (pártonként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillér. Közép (pártonként 240-280 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Könnyű (pártonként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. — III. Romániai: Nehéz (pártonként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillér. Közép (pártonként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Könnyű (pártonként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. — IV. Romániai eredetű (Stachi): Nehéz (pártonként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Könnyű (pártonként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. — V. Szerbiai: Nehéz (pártonként 280 kilogramm felüli súlyban) 113-115 fillér. Közép (párton-

kint 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 111-112 fillér. Könnyű (pártonként 240 kilogramm terjedő súlyban) 108-110 fillér.

Sertés-üzlet szám 1902. okt. 2. napján volt készlet 48256 darab. — 1902. okt. 3. napján felhajtott 128 csarab. — 1902. okt. 3. napján elszállított 781 darab. 1902. október 4. napjára maradt készletben 47693 darab.

Napirend.

Naplár. Vasárnap, október 5. Római katolikus: E. 20. Rózsafüz. — Protestáns: E. 19. Placid. — Görög-orosz: (szepetember 22.) F. 18. Foka vt. — Zsidó: Tischri 4. Lom. Gedul. bój. — N-ép két: 5 óra 49 percek. — Nyugszik: 5 óra 14 percek. — Hold két: 9 óra 34 percek délelőtt. — Nyugszik: 7 óra 18 percek este.

A miniszterek nem jövelek.

A Városi-művelődési központ kiállítás a városi Igazgatóságban reggel 9-ól délután 5 óráig. Belépődíj nincs. Az Országos képzőművészeti kiállítás a városi Igazgatóságban 9 óráig délután 4 óráig, belépődíj: 1 óráig 1 korona, azontól 50 fillér.

Nemzeti Múzeum. Képtár, nyitva van délelőtt 9 óráig délután 1 óráig.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9-1 óráig.

Angol kiállítás az Iparművészeti Múzeumban délelőtt 9-ól délután 5 óráig.

Művelődési központ (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9-ól 1 óráig.

A földművelési intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10-11 óráig. Belépődíj ma nincs.

Közelgő Múzeum a Városligetben délelőtt 9 óráig 12 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óráig 12-ig d. u. 3-8-ig.

Állatkerti Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-kör 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-ól délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmi történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzleti tevékenység ábráitól kezdve a városi ipart csarnokban nyitva: délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután 3 óráig 6 óráig. A kiállítási kirendeltségek közötti üzleti tevékenység (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-kör 32. szám alatt.

Sternberg Armin és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyár központi főraktárban Kerepesi-ut 36. címbalmok, hegedűk, fuvalók a minden más hangszert utjános árban szereshető be. Külön zongoratermek a Kossuth Lajos-utca (a Károlyi-kör sarkán), ahol zongorák és pianók kedvező üzleti feltételek mellett is kaphatók.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zsájkészítési Részvénytársaság. Bevezetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Bunke Gyula. Központ: VI. Andrássy-ut 5. Nagy. kir. szab. osztály-sorsjáték felosztási helye: IV. Ferenciek-tere 4. Kézi zalogüzletek: IV. Károlyi-kör 13.; IV. Ferenciek-tere 4. (Irányító: sarak; VII. Király-utca 57.; VIII. József-kör 2.; VIII. Üllői-ut 6. sz.)

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Leány- és ifjúkérlet-intézet, Budapest, VI. Tere-kör 40-42. (az intézet saját palotájában). Az intézet vagyonra 1901. december 31-én 7.874.355-14 korona. Eddig kifizetett biztosított tőke több mint 6.656.472-84 korona. Ezen intézetben gyermekek a legelőnyösebb díjazások mellett 1000 korona föl korlátlan összegig részesülhetnek.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, október 4.

Európa felett a levegőnyomás különbségek kisebbek lettek és az északnyugati magas nyomás Közép-Európába nyomult; az északkeleti, meg délnyugati Európát pedig depressziók borították.

Európában az idő hűvös és szárazabb volt. Jelentéke-nyebb esők voltak Franciaország déli partján, meg Felső-Olaszországban, Oroszországban pedig havazott.

Nálunk is jelentéke-nyebb süllyedt a hőmérséklet, különben pedig változóan és sokhelyütt esett volt az idő.

Küldés: Változóan és hűvös idő várható, elvétel- föleg délnyugaton — esővel.

Viz állás.

	Okt. 4.	Okt. 5.		Okt. 4.	Okt. 5.
	0. 3.	0. 3.		0. 3.	0. 3.
Don	Schärding	0,05	M-Siget	0,18	0,10
Duna	Passau	1,45	Tekénia	1,80	0,00
"	Lim	1,22	V-Nemény	1,05	0,19
"	Bos	1,28	Tokaj	0,10	0,47
"	Pannony	0,29	Tisza-Féreg	0,05	0,44
"	Komárom	1,93	Szabolcs	0,07	0,11
"	Budapest	0,67	Csongrád	1,07	1,10
"	Paks	0,21	Szeged	0,05	0,04
"	Mohács	1,10	Török-Boss	0,77	0,70
"	Győr	1,28	Tisza	0,85	0,90
"	Újvidék	1,04	Órda	0,42	0,40
"	Fenecska	0,63	Topolya	1,11	1,13
"	Orsova	1,03	Bodrog	0,05	0,18
Morva	Magyarfalva	0,24	Sajó	1,02	1,08
Vág	Székely	0,25	N-Vémeti	0,10	0,12
"	Troncsa	0,24	Borsod	0,05	0,09
"	Szered	0,36	B-Tisza	0,06	0,32
Rába	Sz-Gottárd	0,10	Csepesség	0,04	0,04
"	Székely	0,28	Borsod	0,05	0,09
"	Győr	1,29	B-Tisza	0,06	0,32
"	Pécs	0,76	Csepesség	0,04	0,04
"	Bács	0,45	Győr	0,26	0,34
Dráva	Eszék	0,63	Borsod	0,05	0,09
"	Eszék	0,63	B-Tisza	0,06	0,32
Mura	M-Szerdah	0,30	Győr	0,26	0,34
Sáva	Székely	0,25	Gy-Fehérvár	0,04	0,09
"	Mitrovics	0,24	Branyikova	0,18	0,00
"	Dobó	0,24	Borsod	0,05	0,09
Samos	Szatmár	0,00	Arad	0,18	0,00
"	M-Nápoly	0,85	Makó	0,18	0,00
Laboda	Munkács	0,24	Temes	0,62	0,88
Laboros	Honfenn	0,24	Soga	0,24	0,00
Ung	Ungvár	0,29	Beukerek	0,05	0,00

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1902. október hó 5-én.

A denevér.

Operett 3 felv. Egy francia vígjáték után írják Hafner és Genée. Fordította Erva Lajos. Zenéjét szer-zette Strauss János.

Személyek:

Eisenstein	Gábor	Adél	Szeyer
Rosalinda	Krammer	Ida	Palóczy
Frank	Kornai	Melanie	Sziklánc
Orlavszky	Flatnó	Frosch	Hegedűs
Alfréd	Kertész	Blind	Dalnoki
Falke	Mihályi		

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1902. október hó 5-én.

Délután 2 1/2 órakor mérsékelt helyárrakkal:

A vörös talár.

Dráma 4 felv. Iria Brieux. Fordította Fábrián István.

Személyek:

Vagret	Mihályi	A főügyész	Gyenes
Vagretné	Rákosi	Elnök	Ujházi
Bertha	Vizvári	M Benoit	Rózsahegy
Bunerat	Gabányi	Mondoubleau	Nádai F.
Buneratné	Dömjén	Etchopare	Beregi
La Bouzule	Szacsavay	Yanette	Hegyesi
Ardeuil	Nádai B.	Etchopare anyja	Lendvayné
Mouzon	Gál	Bridet	Szöke

Este:

A föld.

Színmű 3 felvonásban. Írták: Komechey Jenő és

Malonyay D.

Személyek:

Kovács	Szacsavay	Márosi	Gál
Zsuzsa	Jászai	Bódog	Rózsahegy
Klári	Márkus E.	Susanne	Delli E.
Vékeyné	Sz. Prielle K.	Vékey	Gyenes
Gedeon	Császár	Bodza	Gabányi
Juliska	Ligeti	Gergő	Kőrösmezői

Kezdete 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1902. október hó 5-én.

Délután 3 órakor mérsékelt helyárrakkal:

A három grácia.

Bohózat 3 felvonásban. Írták: Héros és Milou. Fordította Rajna Ferenc.

Személyek:

Grandbois	Balassa	Papaouen	Vendrei
Ottilde	Gazsi M.	Eugène	Tapolezai
Plantin	Góth	Paturet	Szerény
Genéviève	Pécsi	Criquette	Hegedűsnő
Sam Davids	Hegedűs	Hypolyte	Tanay
Helena	Haraszthy	Cabassou	Győző

Este:

Wiehe Sarolta és társulatának vendéjátéka.

La chasse au loup.

(Farkasvadászat.)

La Main.

(A kéz.)

L'homme aux poupées.

(A bábus ember.)

Kezdete 7 1/2 órakor.

Szepességi len-ipar!

Wein Károly és Társai
vászón- és asztalnemű-gyárosok
Budapesti főraktára: IV., Koronaherceg-u. 8.
(Harc-bazár épületen.)
Ajánljuk hírneves szepességi vászón-
asztalnemű, törülköző, törle és
minden szakmába vágó gyártmánya-
inkat. Minden darab gyárainkból származó árútezen védjeggyel látjuk el.

Táncitanítás!

Ziegler József
táncintézet, Andrassy-ut 25. szám
(feljártat Dalszínház-utca 1. sz. alatt)
naponta d. u. 4-6 óra között
Növendékek
Egész csoportoknak rendelkezésre bocsátom termelme-
t. Bővebb felvilágosítást személyesen szolgálok.
Gyermekecsoporth november hó 2-án
kezdődik.

ALAPÍTOTTATOTT 1850.

SEMLER J.

posztókereskedése, cs. és magy. kir. udv. szállító
BUDAPEST,

Bécsi-utca és Deák Ferenc-utca sarkán

ajánlja a legszebb újdonságokat az őszi és téli
idényre. Különlegesség: Erdeti angol Honespun és
Himalaya-szővetek, a legújabb változatokban férfi-
és női kosztümöknek, valamint a legelőgásabb
felöltő-szővetek és valódi angol uri- és női-plaidok.
Minták kíváncsra ingyen, bérmentve lesznek küldve.

UJ! UJ! UJ! Villamos lámpa

szében is hordható, kényelmes, célszerű, tartós.
Mindenkinek szükséges szobák, lépcsők, folyo-
szók, melléképítmények megvilágítására. Tíz-
tizedek gyakorlati munkái rendkívül alkalmas.
Turistáknak séküzőhelyeken, orvosok-
nak és szülésznekek éjjeli ágyasok-
nál. Fontos gyárakban, malmokban,
pincékben, raktárakban robbanóanyagok-
nál. Az utazókörzésnek meghe-
sülhetetlen, ha éjjel megérkezik. Házias-
szonyok öröme. Nincs többé gyertyacsópp
padlón és szőnyegen. Gázlámpák és lámpa-
kiosztók megvilágítás és támasz ellen-
a szorapadlára éjjel is fel lehet menni. Teljes
sén tűzbiztos. Több ezerrel használható és ha
100 forint a telep újat 75 forint adunk
ARA 6 KORONA.
Utánvétellel vagy bérmentve az őszig előle-
ges beküldése mellett küldi a
Magyar bizományi részvénytársaság
Budapest. VI. Ó-utca 12. I. 8.

VEGYE MEG 2 KRAJCARÉRT

gyermek részére a
MESEMONDÓT.

Szerkesztő: Gara Ákos.
Ez ma a legjobban szerkesztett és legolcsóbb
képes gyermekújság.
Kapható: minden tözsdében és lapelárusítónál.

Jótéteménynek bizonyul mindezen családban a
Kathreiner-féle Kneipp-malátá kávé használata.
Gondos háziasszonyne késlekedjek tovább az egészséges kávé italt bevezetni.
A legajánlatosabb pótkávé és a legjobb és legkedveltebb pótlás a babkávé helyébe.
Kathreiner-féle Kneipp-malátá kávé csakis az eredeti csomagokban valódi, a melyeken a 'Kneipp' védjegy és a Kathreiner név rajta áll.

Legalkalmasabb
alkalmi ajándék.
Gramophonok, lemezek.

METEOR RECORD

phonograph (beszélő gépek) a legjobbak, legolcsóbbak és legelőte-
letesebbek, kaphatók:

Deutsch Gábornál
Bpest, Erzsébet-tér 7.

Kimerítő árjegyzék bérmentve, külföldi ízelési feltevések.

Ne vegyen senki
hangszert,

Reményi Mihály

a magy. kir. zeneakadémia és cs. és kir. katonai zenekarok szállítója legújabb képes árjegyzékét a nem olvasta mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestre.

VI. ker., Király-utca 44. sz.

Kivitel nagyben és kicsinyben.

Használjon
Kerpel-féle kézfimozító folyadékot, a kezét 3 nap alatt bárszony simára és hófehérre teszi. Egy üveg 70 fillér. Postai széküldés: Kerpel gyógy-tár Budapest, Lipót-körút 28. Negy üveg rendelésnél bérmentve.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vígyszínház	Népszínház	Magyar színház
Hétfő	Nincs előadás	II. Rákóczy Ferenc fogsága	Kuruc Feja Dávid	Katalin	A sötét kamra
Kedd	Tannhäuser	Fedóra	A három grácia	Nehántsivirág	Sötét kamra
Szerda	Nincs előadás	A föld	A három grácia	Ádám és Éva	A sötét kamra
Csütörtök	Rigoletto Roccoco	Otthon	A három grácia	A gyimesi vad-virág	A sötét kamra
Péntek	Zárva	A zalameai bíró	A három grácia	A tolong	Sötét kamra
Szombat	Figaro lakodalmá	Folt, a mely tisztít	A három grácia	Casanova	Sötét kamra
d. u. Vasárnap este		Mátyás diák	A polgármester ur	Náni	A sötét kamra
		Mátyás király lesz	A három grácia	Casanova	Sötét kamra
		Hunyady László			

Értesítés!

A cs. és kir. 12. hadtest intendánsága a katonai ellátó-raktárak részére Nagy-Szeben, Gyulafehérvár és Kolozsvárra, összesen vesz

2890 q. rozstot és
3820 q. zabot.

Az ajánlatok erre

1902. évi október 14-én d. e. 10 óráig

adandók fenti hadtest intendánságához.

Figyelemztetnek ajánlkozók e lapnak ez évi szeptember 25. 263-ik számában megjelent hirdetményére, melyben az egyes részletekre hivatkozás van.

A cs. és kir. 12. hadtest
intendánsága.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Budapest, Kerepesi-ut 38. szám.

Csak e héten:

HÉTFŐN

KEDDEN

SZERDÁN

Ezen rendkívüli napok alkalmával is a Párisi Nagy Áruház minden évője, ki akár egyszerre, akár több ízben is kicsinyben, összesen 20 korona értékben vásárol, teljesen ingyen kap saját, vagy akármely toztszösszerinti kisebb fénykép után egy életnagyságu fényképet elkészítve, csak a passe-partoutért fizetendő 3 korona.

Rendkívüli árucikkek!!

Feltűnő olcsó árak!

elárusítása

Feltűnő olcsó árak!

(a többi napokon ezen cikkek ezen árakon nem adnak el.)

a függöny- és szőnyegosztályban:

Futószőnyeg, Jutaszűrő, elegáns, színes mintában, tartós minőség, 60 cm. széles, méterje	19 kr.
Perzsa utánzott ágyelő, remek, színes mintájú, vastag, puha szövés rojtjal	38 kr.
Tunni-függöny, bordó alapszín, színes élénk csíkokkal, rojtjal, egy szárny szélessége 74 cm., hossza 3 méter, 1 ablakra való 2 szárny	1 frt
Tiszta gyapjú függöny, saját drapériával és rojtjal, 1 szárny szélessége 74 cm., hossza 340 cm., 1 ablakra való 2 szárny	2 frt 95
Vitrage-csipkefüggöny, 53 centiméter széles, fehér vagy krém színben, remek mintákkal, 1 méter	19 kr.
Vitrage-csipkefüggöny, 115 centiméter széles, fehér vagy krém színben, remek mintákkal, 1 méter	30 kr.
Csipke-függöny, 115 centiméter széles, láma-szalaggal beszegve, remek mintákkal, kitűnően mosható, 1 méter	45 kr.
Stores-csipkefüggöny, 350 cm. hosszú, 125 cm. széles, teljesen beszegve, kitűnő minőségű, krém vagy fehérszínben, remek mintával, kitűnően mosható, 1 drb	1 frt 90
Perzsa utánzott szalon-szőnyeg, 3 m. hosszú és 2 m. széles, remek mintában, kitűnő, tartós minőség	6 frt
Teljes asztal- és ágykészlet, tiszta gyapjúból, bordó alapszín, gobelin-mintával, kitűnő minőség, 1 asztal- és 2 ágylétréből álló készlet	4 frt 90
Flanell-ágytakaró, elegáns, színes mintával, hossza 2 méter, szélessége 140 cm.	1 frt
Linoleum, legkitűnőbb minőség, remek mintákkal, szélessége 90 cm., méterje	90 kr.
Pohártörlek, kitűnő pamut-vászonból, vörös vagy kék csíkos, 53 cm.	40 kr.
Portörlek, finom flanellből, piros vagy kék csíkokkal, 48 cm.	40 kr.
Padló-törlek, puha, dupla, vastagszálu padló-rongy, 70x60 cm.	13 kr.

A fentebbi cikkekre vonatkozó viléki megrendelések csak akkor intézhetők el, ha az illető rendelvény legkésőbb szerdáiig hozzánk beérkezik.

Nagy mintagyűjtemény őszi divat-szövetekből, flanell- és barket-kelmékből. Nagy képes árjegyzék az összes árucikkekről ingyen és bérmentve.

Mielőtt

férfit, an- vagy gyermek-ruhát rendel vagy vesz, vizsgálódj! saját érdekében Keoh testvérek Budapest, Károly-kört 26. jelmezgyári-üzeméből az újonnan megjelent nagy képes árjegyzéket kérem, melyet régóta bérmentve küldök.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányu gyógyszer, melyvel az elgyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ir, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvet postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg, kik fiatalok kihágások miatt nemi betegségekben, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E célból elhatároztuk az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszerrel felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E házisszerrel a baj odahaza gyógyítható és mindenki, a ki fiatalok kihágások miatt nemi betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszerközvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szükségnek, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreges és fiatalok irhatnak a "State Medical Institut"-nak alantí címen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldödik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonukra nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyítja, hogy mily könnyen lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételt. Mindenki irhat a gyógyszerért bárhol is a magyarországi, mire neki diszkreció mellett egy gyógyszerküldemény küldetik felvilágosító könyvvel együtt. Irjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmát senki sem gyanítja. A levelek következőleg címzendők: State Medical Institute, 9. Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesítendő.

A NÉGY EVANGÉLIUM

Regényciklus.
Írta: ZOLA EMIL.
A szerző által egyedül jogostott magyar fordítás. A világhírű ciklusnak, melyben a nagy francia író a farsadalm négy legnagyobb problémáját dolgozza fel, eddig első két része jelent meg egyidőben a francia eredetivel.

TERMÉKENYSÉG (FÉCONDITÉ).

Ára két vaszkó kötetben 7 korona.

MUNKA (TRAVAIL).

Ára két vaszkó kötetben 7 korona.

Megrendelhető együtt, v. külön-külön.

LAMPEL ROBERT-FÉLE

(MODIANER F. ES FIAI)

és. és kir. udvari könyvtárkezelősek

Budapest, Andrássy-út 21.

Budapesti malomépítész és gépgyár

Podvinecz és Heisler
BUDAPEST, Váci-ut 141.
18890 Gyárt
benzin- és gázmotorokat
széles körű vezénnyel, 2-30 lorig. Megbízható képviselők keresetnek.

Szenzációs ujdonság az általam fölaltalt

cipő öntisztító-gép

melyel mindenki anélkül, hogy hajolna kellene, Guzi-kendővel bekenve, kezesi forgatás által epített fényesre tisztíthatja. Világhírű találmányom a bőrt, vedett Guzi-kendőt, melyvel ha a cipő felét bört bekeni, onnantól 1 évi irasbeli tisztaság válik ki és ideolott elszabadul, ezután ingyen megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMAZOM A cipő- és a bőr tisztítására, hogy a cipő az egyvet kibírja, miután a cipő, ha neves álmunkban levettük, a bőr ószárad- csodálatát kelti.

Minden nálam vásárolt cipővel találmányom közel ötödik óráig tartó tisztításra alkalmas. Mindenki, hogy meggyőződjen, szívesen látogasson el világhírű Guzi-kendőm jószágát, ki elmetvelem közli. Ittely Guzi-kendőt és több ábrával ellátott ábrát, melyek különben ingyen és bérmentve. Mértéknek egyetemen küldöm: csizma, elegáns, díszesre tisztítható 10.-, a legbiztosabb, ha harisnyiban egy papirtapra állva a lábát körvonalát lerajzolja. Meg nem felelt cipőre, ezennel kötelezem magam a pótlást minden levélre nélkül vizuál- adni. A teljes postaköltség csupán 30 krajcár.

Fűtölt: 3.-
Elegáns gavalier vízfűtő 3.20
Oroszlák, cugos v. fűtő cipő bőrárral 4.-
Elegáns szalon-cipő, fűtő cipő 4.-
Bágaria-cizma egy darabot halálhálgyal teljesen vízmentesítve, háromsoros talpjal, 3 évi jóállással 7.50
Ungváns burjorbőr, nyelvése 5.50
Hajlécsizma, térdig érő, egész magas bőrbőrrel, halálhálgyal vízmentesen 5.50
Párisi divat, feltűnő elegáns box v. szövő fűtő gavaliercipő 4.50
Elegáns bárány, bágaria cipő 3.50
Elegáns öltöztető csizma, elegáns, díszesre tisztítható 10.-
Női zergebőr, cugos v. fűtő cipő, erős 3.-
Elegáns szalon-cipő, fűtő v. gumiból 3.50
Párisi divat, feltűnő elegáns box vagy szövő fűtő v. gumiból 4.-
Oroszlák fűtő v. cugos, bőrárral 3.50

Fűtölt: 3.-
Agulár Ignác
Budapest, Kerepesi-ut 30.
a Rókus-kórház templomával szemben Főközfűtő Király-u.6.

BERGER-féle GYÓGYÍTÓ KÁTRÁNY-SZAPPAN

orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb államában fényes sikerrel alkalmaztatik

mindenmennyű bőrkütségek

ellen, nevezetesen ittútt pikkely-sórnál, kősz és bőrkütségek gyógyításán orvosság, divar, fagyadag, láhzáradás, fej- és székeli-korpa ellen. A Berger-féle kátrány-szappan tartalma a fakátrányunk 40%-át és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrány-szappanoktól lényegesen különbözik. Csak azok elkerülése végett határozottan Berger-féle kátrány-szappannal megrendelés, és az ismert védjegyre való figyelmeztetés kéri. Idősi börtbetegeknek neli sikerre alkalmaztatik a kátrány-szappan helyett a Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan.

A gyengébb kátrány-szappan.

az ARCBŐR TISZTÍTÁSIÁRA

elavultságra, a gyermeknek valamennyi felbetegezés ellen felbirtulhatatlan bőrtisztító, mosó és furdaszappan mindmennyű használatát szolgálja

Berger-féle glicerín-kátrány-szappan

27% glicerín tartalommal és finom illattal.

Ára minden fajnak használati utasítással együtt darabonként 35 kr.

A többi Berger-féle szappanokból különösen kiemelendő: Bonze-szappan a bőr finomítására, borax-szappanok ellen, carbol-szappan a bőr ártalmatlanítására, helyeknél és mint fertőtlenítő szappan, Berger-féle fenyő-faró-szappan és fenyő-piper-szappan. Berger-féle gyermek-szappan a szőke kor részére (25 kr.)

Berger-féle Petrosulfon-szappan

rossz orr, köhög, hörktájkosság és arcvörösség ellen (75 kr.), szőke-szappan igen hathatós.

Berger-féle kén-szappan

mitfeszor és arcvörösség ellen Tannin szappan 140-izsada és hajkálús ellen.

Berger-féle fogszappan köcsőghen

1. sz. rendes fogaknak, 2. sz. dohányosoknak. Ára 30 kr., a legjobb fogtisztító szer. A többi Berger-féle szappanokat illetőleg utalunk a répatokra. Csak Berger-féle szappanokat kell kérni, miután szívesen hatástalan utatnak vannak. Minden Berger-féle használati utasítást is fordulnak elő, kérik a fentebbi védjegyre, valamint a gyára "G. Hall & Comp. Troppan" ügyeleveli lelt.

Kérdéseket küldve a nemzetközi gyógyszerkiállítás Bécsben 1893 és arany érem a párisi kiállításán 1890.

Budapesten nagyban és kicsinyben kapható: Török József gyógyszerárban, Király-utca, továbbá kicsinyben Budapest és Magyarországon összes többi városban minden gyógyszerárban. A Berger-féle szappanok minden jobb drogáriában és illatszerkereskedésben kaphatók.

Nincs többé sérv!
10.000 korona jutalom

The Nectar of Jamaica!

1/2 és 1/2 eredeti üvegekben.

Eredeti töltése a
A. A. Baker & Co., London E. C.
cégnek
CSAK elsőrendű cégeknek kapható.

Legjobb a maguk nemükben

MAGG

élelmiszerei.

Minden család számára legnagyobb értékkel bírnak.

Maggi ízesítésre
minden leves-, bouillon-, mártás- s főzeléknek stb.
meglepően jó ízt kölcsönöz.
Néhány csöpp elegendő.
Üvegecskében 50 fillértől kezdve.

CONSOMMÉ-TOKOK

táplálóleves készítésére
1 tok egy adaggal 12 fill.
1 két 20
Egyszerűen, forró víz
ráöntése által, tehát min-
den egyéb hozzáállat-
 nélkül, azonnal előállí-
tható.

FRANCIA LEVESEK

kétadagos táblékban árba 15 fillér.
Erőds, könnyen
emészthető, egész-
es levestek, melyek
csupán víz hozzá-
tételével azonnal készíthetők.
19 különféle fajtkában.

Egy kisérlet meggyőzőbb mint bármely reklám.

Minden fűszer-, csemegekereskedésben és droguériában kapható.

Asztalos és kárpitozott legjobb minőségű

BUTOR

részletfizetésre

Schwarz Lipót és Testvére

kárpítmester és bútorkészekők butorházában

Budapest, VII., Hársfa-utca 37. sz.

(azt. házukban) Vesseliényi-utca kereszteződésénél.

Fizetési feltételek:

100 kor-101 200 kor-102 300 kor-103 400 kor-104 500 kor-105 600 kor-106 700 kor-107 800 kor-108 900 kor-109 1000 kor-110

Képesztől 15% kedvezmény, 30% kedvezmény, 45% kedvezmény, 60% kedvezmény, 75% kedvezmény, 90% kedvezmény, 100% kedvezmény.

100 kor-101 200 kor-102 300 kor-103 400 kor-104 500 kor-105 600 kor-106 700 kor-107 800 kor-108 900 kor-109 1000 kor-110

Képesztől 15% kedvezmény, 30% kedvezmény, 45% kedvezmény, 60% kedvezmény, 75% kedvezmény, 90% kedvezmény, 100% kedvezmény.

100 kor-101 200 kor-102 300 kor-103 400 kor-104 500 kor-105 600 kor-106 700 kor-107 800 kor-108 900 kor-109 1000 kor-110

Képesztől 15% kedvezmény, 30% kedvezmény, 45% kedvezmény, 60% kedvezmény, 75% kedvezmény, 90% kedvezmény, 100% kedvezmény.

100 kor-101 200 kor-102 300 kor-103 400 kor-104 500 kor-105 600 kor-106 700 kor-107 800 kor-108 900 kor-109 1000 kor-110

Képesztől 15% kedvezmény, 30% kedvezmény, 45% kedvezmény, 60% kedvezmény, 75% kedvezmény, 90% kedvezmény, 100% kedvezmény.

100 kor-101 200 kor-102 300 kor-103 400 kor-104 500 kor-105 600 kor-106 700 kor-107 800 kor-108 900 kor-109 1000 kor-110

Képesztől 15% kedvezmény, 30% kedvezmény, 45% kedvezmény, 60% kedvezmény, 75% kedvezmény, 90% kedvezmény, 100% kedvezmény.

100 kor-101 200 kor-102 300 kor-103 400 kor-104 500 kor-105 600 kor-106 700 kor-107 800 kor-108 900 kor-109 1000 kor-110

Képesztől 15% kedvezmény, 30% kedvezmény, 45% kedvezmény, 60% kedvezmény, 75% kedvezmény, 90% kedvezmény, 100% kedvezmény.

100 kor-101 200 kor-102 300 kor-103 400 kor-104 500 kor-105 600 kor-106 700 kor-107 800 kor-108 900 kor-109 1000 kor-110

Képesztől 15% kedvezmény, 30% kedvezmény, 45% kedvezmény, 60% kedvezmény, 75% kedvezmény, 90% kedvezmény, 100% kedvezmény.

100 kor-101 200 kor-102 300 kor-103 400 kor-104 500 kor-105 600 kor-106 700 kor-107 800 kor-108 900 kor-109 1000 kor-110

Képesztől 15% kedvezmény, 30% kedvezmény, 45% kedvezmény, 60% kedvezmény, 75% kedvezmény, 90% kedvezmény, 100% kedvezmény.

100 kor-101 200 kor-102 300 kor-103 400 kor-104 500 kor-105 600 kor-106 700 kor-107 800 kor-108 900 kor-109 1000 kor-110

Képesztől 15% kedvezmény, 30% kedvezmény, 45% kedvezmény, 60% kedvezmény, 75% kedvezmény, 90% kedvezmény, 100% kedvezmény.

100 kor-101 200 kor-102 300 kor-103 400 kor-104 500 kor-105 600 kor-106 700 kor-107 800 kor-108 900 kor-109 1000 kor-110

Képesztől 15% kedvezmény, 30% kedvezmény, 45% kedvezmény, 60% kedvezmény, 75% kedvezmény, 90% kedvezmény, 100% kedvezmény.

100 kor-101 200 kor-102 300 kor-103 400 kor-104 500 kor-105 600 kor-106 700 kor-107 800 kor-108 900 kor-109 1000 kor-110

Képesztől 15% kedvezmény, 30% kedvezmény, 45% kedvezmény, 60% kedvezmény, 75% kedvezmény, 90% kedvezmény, 100% kedvezmény.

100 kor-101 200 kor-102 300 kor-103 400 kor-104 500 kor-105 600 kor-106 700 kor-107 800 kor-108 900 kor-109 1000 kor-110

Képesztől 15% kedvezmény, 30% kedvezmény, 45% kedvezmény, 60% kedvezmény, 75% kedvezmény, 90% kedvezmény, 100% kedvezmény.

100 kor-101 200 kor-102 300 kor-103 400 kor-104 500 kor-105 600 kor-106 700 kor-107 800 kor-108 900 kor-109 1000 kor-110

Képesztől 15% kedvezmény, 30% kedvezmény, 45% kedvezmény, 60% kedvezmény, 75% kedvezmény, 90% kedvezmény, 100% kedvezmény.

100 kor-101 200 kor-102 300 kor-103 400 kor-104 500 kor-105 600 kor-106 700 kor-107 800 kor-108 900 kor-109 1000 kor-110

Képesztől 15% kedvezmény, 30% kedvezmény, 45% kedvezmény, 60% kedvezmény, 75% kedvezmény, 90% kedvezmény, 100% kedvezmény.

100 kor-101 200 kor-102 300 kor-103 400 kor-104 500 kor-105 600 kor-106 700 kor-107 800 kor-108 900 kor-109 1000 kor-110

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 26 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján

Dr. Kajdacsy

v. csász. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyít: húgy-csőfolyást, hólyagbajot, sebeket, syphilist, bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősekbenkelt elektro Massage vagy Peyroni-epert által. Onfor-tóztást és annak utóbajait: ideg- és háterginez-baját és minden női bajokat.

Rendel: 9 óráig 4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, Kigyo-utca 5.

Clotild-palota (I. emelet).

Átjáró ház. — Lift használat.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Level útján is biztos gyógyszeriker.

Párisi kiállítás: Arany érem:

FERNOLANDT

cipő-fénymáz, a világ legjobb fénymáza, gyorsan mélyfeketé fényt ad és a bőr tartósságát fenntartja.

Alapított 1882-ben. Gyári raktár: Bécs, Schulerstrasse 21. Kapható mindenütt.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

Által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 21/2, egész 12 lóerőig,

szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, löher-cséplők, tisztító-rosták,

konkolyók, kaszálók és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,

„COLUMBIA-DRILL” legjobb sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók,

szecskavágók, répvágók, kukorica-morszók, darálók,

őröl-malmok, egyetemes acél-ékek, 2- és 3-vasú

ékek és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész és szülész-tudós, volt

csász. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta d. a. 10 óráig egész délután 6 óráig,

este 7 óráig és délután.

Díjazott levelek legnagyobb figyelemmel választották és

gyógyászati és gyógyszeres közlönyökben is

megjelentek.

Ugyanott megjelentek és a szerző: DR. GARAI ANTAL,

megjelentek és a szerző: DR. GARAI ANTAL,

megjelentek és a szerző: DR. GARAI ANTAL,

megjelentek és a szerző: DR. GARAI ANTAL,

megjelentek és a szerző: DR. GARAI ANTAL,

GUMMI

és hálópapír-különlegességek.

valódi francia és angol gyártmányú, teljesen biztos és

Armatlan. Róla 1, 2, 3, 4, 5, 6 frt tucatja, hálópapír 2,

3, 4, 5, 6 frt tucatja, Capoties americane 2, 3, 4, 5 frt

tucatja, párisi szavica 2, 3, 4, 5, 6 frt tucatja.

Pessarium octidrum frt 1.50-1.80-2.00-2.20-2.40-2.60-2.80-3.00-3.20-3.40-3.60-3.80-4.00-4.20-4.40-4.60-4.80-5.00-5.20-5.40-5.60-5.80-6.00-6.20-6.40-6.60-6.80-7.00-7.20-7.40-7.60-7.80-8.00-8.20-8.40-8.60-8.80-9.00-9.20-9.40-9.60-9.80-10.00-10.20-10.40-10.60-10.80-11.00-11.20-11.40-11.60-11.80-12.00-12.20-12.40-12.60-12.80-13.00-13.20-13.40-13.60-13.80-14.00-14.20-14.40-14.60-14.80-15.00-15.20-15.40-15.60-15.80-16.00-16.20-16.40-16.60-16.80-17.00-17.20-17.40-17.60-17.80-18.00-18.20-18.40-18.60-18.80-19.00-19.20-19.40-19.60-19.80-20.00-20.20-20.40-20.60-20.80-21.00-21.20-21.40-21.60-21.80-22.00-22.20-22.40-22.60-22.80-23.00-23.20-23.40-23.60-23.80-24.00-24.20-24.40-24.60-24.80-25.00-25.20-25.40-25.60-25.80-26.00-26.20-26.40-26.60-26.80-27.00-27.20-27.40-27.60-27.80-28.00-28.20-28.40-28.60-28.80-29.00-29.20-29.40-29.60-29.80-30.00-30.20-30.40-30.60-30.80-31.00-31.20-31.40-31.60-31.80-32.00-32.20-32.40-32.60-32.80-33.00-33.20-33.40-33.60-33.80-34.00-34.20-34.40-34.60-34.80-35.00-35.20-35.40-35.60-35.80-36.00-36.20-36.40-36.60-36.80-37.00-37.20-37.40-37.60-37.80-38.00-38.20-38.40-38.60-38.80-39.00-39.20-39.40-39.60-39.80-40.00-40.20-40.40-40.60-40.80-41.00-41.20-41.40-41.60-41.80-42.00-42.20-42.40-42.60-42.80-43.00-43.20-43.40-43.60-43.80-44.00-44.20-44.40-44.60-44.80-45.00-45.20-45.40-45.60-45.80-46.00-46.20-46.40-46.60-46.80-47.00-47.20-47.40-47.60-47.80-48.00-48.20-48.40-48.60-48.80-49.00-49.20-49.40-49.60-49.80-50.00-50.20-50.40-50.60-50.80-51.00-51.20-51.40-51.60-51.80-52.00-52.20-52.40-52.60-52.80-53.00-53.20-53.40-53.60-53.80-54.00-54.20-54.40-54.60-54.80-55.00-55.20-55.40-55.60-55.80-56.00-56.20-56.40-56.60-56.80-57.00-57.20-57.40-57.60-57.80-58.00-58.20-58.40-58.60-58.80-59.00-59.20-59.40-59.60-59.80-60.00-60.20-60.40-60.60-60.80-61.00-61.20-61.40-61.60-61.80-62.00-62.20-62.40-62.60-62.80-63.00-63.20-63.40-63.60-63.80-64.00-64.20-64.40-64.60-64.80-65.00-65.20-65.40-65.60-65.80-66.00-66.20-66.40-66.60-66.80-67.00-67.20-67.40-67.60-67.80-68.00-68.20-68.40-68.60-68.80-69.00-69.20-69.40-69.60-69.80-70.00-70.20-70.40-70.60-70.80-71.00-71.20-71.40-71.60-71.80-72.00-72.20-72.40-72.60-72.80-73.00-73.20-73.40-73.60-73.80-74.00-74.20-74.40-74.60-74.80-75.00-75.20-75.40-75.60-75.80-76.00-76.20-76.40-76.60-76.80-77.00-77.20-77.40-77.60-77.80-78.00-78.20-78.40-78.60-78.80-79.00-79.20-79.40-79.60-79.80-80.00-80.20-80.40-80.60-80.80-81.00-81.20-81.40-81.60-81.80-82.00-82.20-82.40-82.60-82.80-83.00-83.20-83.40-83.60-83.80-84.00-84.20-84.40-84.60-84.80-85.00-85.20-85.40-85.60-85.80-86.00-86.20-86.40-86.60-86.80-87.00-87.20-87.40-87.60-87.80-88.00-88.20-88.40-88.60-88.80-89.00-89.20-89.40-89.60-89.80-90.00-90.20-90.40-90.60-90.80-91.00-91.20-91.40-91.60-91.80-92.00-92.20-92.40-92.60-92.80-93.00-93.20-93.40-93.60-93.80-94.00-94.20-94.40-94.60-94.80-95.00-95.20-95.40-95.60-95.80-96.00-96.20-96.40-96.60-96.80-97.00-97.20-97.40-97.60-97.80-98.00-98.20-98.40-98.60-98.80-99.00-99.20-99.40-99.60-99.80-100.00-100.20-100.40-100.60-100.80-101.00-101.20-101.40-101.60-101.80-102.00-102.20-102.40-102.60-102.80-103.00-103.20-103.40-103.60-103.80-104.00-104.20-104.40-104.60-104.80-105.00-105.20-105.40-105.60-105.80-106.00-106.20-106.40-106.60-106.80-107.00-107.20-107.40-107.60-107.80-108.00-108.20-108.40-108.60-108.80-109.00-109.20-109.40-109.60-109.80-110.00-110.20-110.40-110.60-110.80-111.00-111.20-111.40-111.60-111.80-112.00-112.20-112.40-112.60-112.80-113.00-113.20-113.40-113.60-113.80-114.00-114.20-114.40-114.60-114.80-115.00-115.20-115.40-115.60-115.80-116.00-116.20-116.40-116.60-116.80-117.00-117.20-117.40-117.60-117.80-118.00-118.20-118.40-118.60-118.80-119.00-119.20-119.40-119.60-119.80-120.00-120.20-120.40-120.60-120.80-121.00-121.20-121.40-121.60-121.80-122.00-122.20-122.40-122.60-122.80-123.00-123.20-123.40-123.60-123.80-124.00-124.20-124.40-124.60-124.80-125.00-125.20-125.40-125.60-125.80-126.00-126.20-126